

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II SEPTEMBER 2012 II ŠT. 52 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**18.
AVTOMOBILISTIČNI
SPEKTAKEL**

MALA JUŽNA 2012

**INVESTICIJE V
OBČINI ILIRSKA
BISTRICA**

**GRADNJA
ŠIROKOPASOVNEGA
OMREŽJA**

**PREVIDNO
NA CESTAH**

POPOTNIK

*Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca.
Spomladi do rožne cvetice,
poleti do zrele pšenice,
jeseni do polne police,
pozimi do snežne kraljice,
v knjigi do zadnje vrstice,
v življenju do prave resnice,
v sebi do rdečice
čez eno in drugo lice.*

*A če ne prideš ne prvič ne drugič
do krova in pravega kova,
poskusi:
vnovič
in zopet
in znova!.*

(Tone Pavček)

UVODNIK

Da je bil avgust poseben mesec v Občini Ilirska Bistrica nam pričajo različne prireditve, ki so se ob koncu meseca odvijale v naših krajih. Ilirska Bistrica je že tradicionalno gostila enega največjih avtomobilističnih spektaklov v Sloveniji, ki se je letos odvijal že 18 leto. Gorsko hitrostna dirka Ilirska Bistrica velja za eno izmed najatraktivnejših dirk v evropskem prvenstvu in vsako leto jo obišče na stotine ljubiteljev gorsko-hitrostnega avtomobilizma iz celega sveta. Tudi letos je bila dirka zelo dobro obiskana čeprav je na dan dirke ponagajalo slabo vreme. Gneče pa ni bilo samo na dirkah, kot vsako leto so se kolone vozil ob koncih tedna vlekle od mejnih prehodov do vasi in ustvarjale kilometrske prometne zamaške. Rešitev v obliki obvoznice, oz. avtocestne povezave z notranjostjo Slovenije, ki jo občani čakajo že vrsto let, pa bo zaradi gospodarske krize morala še počakati.

K pestremu avgustovskemu dogajanju so pripomogli tudi organizatorji prireditve Male južne na Dolnjem Zemonu, ki nam je postregla s številnimi kulinarinimi dobrotami domačih društev. Pestro pa je bilo tudi v Jelšanah, kjer se je zaključevala prireditev »Na meji brez meje«, ki s športnim, kulturnim in družbenim programom poveže prebivalce občin z obeh strani slovensko-hrvaške meje, Ilirske Bistrice, Matuljev in Klane.

Več o vsem tem dogajanju pa si lahko preberete na naslednjih straneh glasila.

Isabella Bučković,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO

18.gorsko-hitrostna dirka	3
Mala južna 2012	4
Arheološka dediščina Dolnjega Zemona	5
100 let PGD Jelšane	6

OBČINSKI ODMEVI

Investicije v Občini Ilirska Bistrica	8
Gradnja širokopasovnega omrežja	20
Bioplinska naprava v Ilirski Bistrici	21
Višješolski študijski program ekonomist	26

GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM

Konjeniška prireditev na Mlakah	28
V jesen	29
Kmetijska tržnica 2012	30

ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV

Gasilsko tekmovanje članic v Lazah	33
Domačinka v tujini	34
Znajo kokoši uživati?	37

SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE

Počitniški pozdrav Žiga	38
Avgustovski izlet invalidov	39
Poletje v društvu Sožitje	40

KULTURA

Misel o knjigi	46
V domači vasi	47

ŠOLSTVO IN ŠPORT

Planinski tabor	49
Raftarke na mladinskem svetovnem prvenstvu	50
Previdno na cestah	51
Perpetuum gymnasile	52

NAPOVEDNIK

Prireditve v avgustu	56
----------------------	----

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica

Odgovorna urednica: Isabella Bučković

Uredniški odbor: mag. Olga Knez, Vladimir Čeligoj, Mateja Rolih, Tatjana Urbančič, Milojka Štemberger, Lucija Šenkinc

Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133

Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznih prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh

Grafično oblikovanje in tisk: Schwarz print d.o.o., Koprška ulica 106 d, 1000 Ljubljana III Naklada: 5.200 izvodov

Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.

Fotografije: Petar Nikolić, Boštjan Zidarič, Vili Gombač, Sabina Polh in foto arhivi društev, gimnazije Ilirska Bistrica, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Jelšane, OŠ, Podgrad, OŠ Podgora Kutežovo, OŠ Pregarje, Fotografija na naslovnici: Jaka Fidel

18. GORSKO HITROSTNA DIRKA V ILIRSKI BISTRICI

Ilirska Bistrica je 25. in 26. avgusta že tradicionalno gostila enega največjih avtomobilističnih spektaklov v Sloveniji. Gorsko hitrostna dirka Ilirska Bistrica, ki se je letos odvijala že 18. leto je ena izmed najprivlačnejših dirk v evropskem prvenstvu. Vsako leto jo obišče na stotine ljubiteljev gorsko hitrostnega avtomobilizma iz celega sveta.

V letu 2006 se je dirka štela celo za Državno prvenstvo Republike Avstrije v gorsko hitrostnih dirkah, od leta 2007 pa tudi za Evropsko prvenstvo v gorskih hitrostnih dirkah, kar je največja raven te avtomobilistične discipline. Zato ne preseneča dejstvo, da je v svoje vrste privabljala samo smetano evropskega hitrostnega avtomobilizma.

Zmago na dirki je letos slavil Čeh Miloš Beneš (Osella FA30), ki je bil na koncu v seštevku dveh voženj za dobro sekundo hitrejši od rojaka Dušana Neverila (Norma M20FC), tretji pa je bil Avstrijec Felix Pailer (Lancia Integrale) z zaostankom dobrih desetih sekund. Zaradi dežja so morali v Ilirski Bistrici prekiniti prvo vožnjo, spremenljivo vreme in cesta, ki se je po nalivu sušila, pa sta vplivala na dosežke.

Najboljši slovenski dirkač je bil Milan Bubnič z lancio delto integrale, ki je zasedel skupno osmo mesto z malo

več kot 18 sekundami zaostanka za zmagovalcem. Solidno se je z dvanajstim mestom odrezal Aleš Prek, ki je nastopil s porschejem 997 GT3. A bolj kot rezultati, seveda jih je po svoje krojil dež, lahko ljubitelje dirkanja razveseli dejstvo, da je bila dirka sploh organizirana in tudi izpeljana ustrezno.

Tudi letos se je v izvedbo dirke, ki gotovo pomeni tudi veliko za promocijo kraja, aktivno vključila Občina Ilirska Bistrica, ki je v sodelovanju z organizatorjem, Avto športnim društvom SA-I iz Ljubljane, v petek, 24. avgusta, na Placu pripravila tudi otvoritveno prireditev. III

Sprejem predstavnikov avtomobilistične zveze FIA na premskem gradu.

MALA JUŽNA 2012

Da tradicija živi in privablja vsako leto več obiskovalcev, so ob pomoči bistriške občine in sponzorjev znova dokazali člani KD Grad iz Dolnjega Zemona, ki so pripravili že sedmo kulturno-kulinarično prireditev Mala južna.

Na prireditvi, ki je namenjena ohranjanju in promociji zdravih tradicionalnih domačih jedi, značilnih za kraje na Bistriškem, ki počasi že izginjajo z naših jedilnikov, je letos sodelovalo enajst društev in skupin: Kulturno društvo grad Dolnji Zemon, Kulturno društvo Tuščak Bač, KETŠD A.Mihelčič Harije, Kulturno športno društvo Koseze, Ribiška družina Ilirska Bistrica, Lovska družina Zemon, Društvo Ahec Jasen, Skupina Zelena gasa Dolnji Zemon, KTD Pregarje, Društvo podeželskih žena Ilirska Bistrica in Društvo Studenc Gornji Zemon.

Številni obiskovalci so lahko izbirali med številnimi okusnimi domačimi jedmi, ki so jih po starih običajih pripravila domača društva. Na stojnicah tako ni manjkalo polente z ocvirki, krompirja na župi z jetranco, štrukljev, jabolčnega štrudlja, ocvrtih šnit, divjačinskega golaža in številnih drugih dobrot, ki so jih društva pripravila po receptih naših babic.

Obiskovalce je pozdravil tudi župan Emil Rojc, ki je organizatorjem in društvom čestital za že tradicionalno

prireditev, in med drugim dejal, da takšne prireditve veliko prispevajo k turizmu v naši občini.

V času prireditve je bila na ogled razstava arheološkega parka Dolnji Zemon in likovna razstava slikarke Dragice Šušanj iz Dolnjega Zemona. Organizirane pa so bile tudi delavnice za otroke. III

Razstava

ARHEOLOŠKA DEDIŠČINA DOLNJEGA ZEMONA

V sklopu prireditve Mala Južna, je Pokrajinski muzej Koper - enota Ilirska Bistrica pripravil razstavo *Arheološka dediščina Dolnjega Zemonu*. V projektu, ki ga je sofinanciralo Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, so namreč maja letos potekale geofizikalne raziskave prazgodovinskega naselja na Dolnjem Zemonu. Arheologi iz Inštituta za dediščino Sredozemlja so zbrali obstoječe gradivo in predhodne raziskave te pomembne naselbine, strokovnjaki iz podjetja Gearh pa so z magnetnimi in georadarskimi raziskavami pogledali, kaj se skriva pod travnatim površjem.

Gradišče na Dolnjem Zemonu spada med eno izmed večjih in pomembnejših naselbin iz obdobja prazgodovine in antike pri nas. Na podlagi najdb iz tega področja, arheologi domnevajo, da je naselje živelo med leti 1000 pr. n. št. in 400 n. št. Zaradi preteče nevarnosti je bilo gradišče dobro utrjeno, obdajali so ga namreč kar trije nasipi, ki so vidni še danes. Na dveh notranjih nasipih je v času pozne antike stalo tudi obzidje, ki je bilo najprej zgrajeno v suhozidni tehniki, v kasnejšem obdobju pa je bilo zidano z malto. Najvišji plato – akropola, je bil namenjen tedanjim prebivalcem. Raziskave tega področja so odkrile zoglele ostanke glin, kar nakazuje na to, da je bilo naselje nekoč verjetno uničeno v požaru.

Na razstavi so svoje znanje o prazgodovini, gradiščih in raznih najdbah predstavili dr. Mitja Guštin, Andrej Preložnik in dr. Branko Mušič. Obiskovalci so tako dobili vpogled v zgodovino številnih gradišč, ki se nahajajo na območju med Zgornjo Pivko in Dolnjim Zemonom, spoznali so način življenja tedanjih prebivalcev, predstavljeni pa so bili tudi načrti za prihodnji razvoj bogate

arheološke dediščine naših krajev.

Posebno zanimivi so bili tudi razstavljeni predmeti, med katerimi je izstopala kopija bronaste sekire iz Dolnjega Zemonu, rimski kovanci, ki jih je za razstavo posodil gospod Vili Gombač ter pokrov žare, ki ga hrani gospod Franc Poklar, neutrudni raziskovalec zgodovine naših krajev.

Poleg razstave je PMK Koper - enota Il. Bistrica izdal zgibanko, v kateri je predstavljena zgodovina gradišča ter poskrbel za ureditev informacijskih tabel na samem gradišču. Tako se bodo lahko obiskovalci na sami lokaciji, seznanili z elementi in zgodovino te veličastne prazgodovinske naselbine. **III Dejan Iskra, Kustos pripravnik, PMK enota IL. Bistrica**

NOVI VAŠKI DOM V JASENU

Tik pod vaško cerkvijo Sv. Joakima, zahvaljujoč krajanom Jasena, stoji novi vaški dom, ki so ga Jasenci in njihovi gosti 11. avgusta slavnostno odprli.

Na slovesnosti ob odprtju še nedokončanega objekta, ki vaščanom pomeni veliko pridobitev, se je zbralo več sto ljudi, ki sta jih nagovorila bivši dolgoletni predsednik Krajevne skupnosti Stanko Samsa in njegov naslednik Sebastijan Frlež.

Zamisel za izgradnjo danes lepega objekta se je porodila leta 1998, ko so ustanovili svojo KS Jasen. Leto kasneje sta tedanji župan Anton Šenkinc in Stanko Samsa položila temeljni kamen, nato pa so dela za nekaj časa zastala, saj je bilo treba zbrati denar.

Pri pridobivanju sredstev je veliko pomagal župan Emil Rojc, tako je Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja dala 75.000 evrov iz sredstva Evropskega sklada za razvoj

podeželja, občina 20.000 evrov, krajevna skupnost 15.000 evrov, krajani pa so zbrali še 9.000 evrov.

Lepotec Jasena ima dve etaži. V spodnji je večnamenska dvorana (20 m x 12 m) s spremljajočimi prostori. V zgornjem delu je več prostorov za delo Krajevne skupnosti, za vaje MPZ Ahec ter za mladino. Čestitkam sta se pridružila tudi župan Emil Rojc in predsednik društva Niko Dodič. Trak na vhodu v dom je prerezal ilirskobistriški župan Emil Rojc. V kulturnem programu so nastopali pevci iz Jasena, Trio Snežnik ter domači muzikanti. **III P. Nikolič**

100 LET PGD JELŠANE

V sklopu že tradicionalne prireditve » Na meji brez meje« (Na granici brez granice) je v Jelšanih potekala slovesna prireditev ob stoti obletnici delovanja PGD Jelšane. Praznovanja so se udeležili številni gasilci in gosti med njimi tudi bistriški župan Emil Rojc in predsednik Gasilske zveze Slovenije Anton Koren. Predsednik društva Robert Brozina je v svojem govoru opisal delovanje društva

skozi zgodovino, ki je svojo pot začelo leta 1912, danes pa šteje skoraj 150 članov in članic. Društvo se lahko pohvali z dobro organiziranostjo in ustrezno opremljenostjo, po dolгих letih pa so obnovili tudi delo gasilskega krožka na osnovni šoli. Društvo pa uspešno sodeluje tudi z Ognjegasnim društvom Volosko na sosednjem Hrvaškem s katerim so skoraj pred sto leti ustanovili slovensko-hrvaško skupnost za Istro.

Nobeno društvo, je poudaril predsednik Gasilske zveze Slovenije Anton Koren, pa ne bi bilo to kar je, brez prostovoljcev, ki so ob vsaki priložnosti pripravljeni priskočiti na pomoč. Ob tako visokem jubileju jim je čestital in jim zaželel še vsaj sto nadaljnjih let uspešnega delovanja. Čestitkam pa se je pridružil tudi bistriški župan Emil Rojc ter številni

predstavniki društev in služb s področja reševanja in zaščite.

V kulturnem programu so nastopili mešani pevski zbor iz Jelšan pod vodstvom Mirka Slosarja, mlada violinistka Ana Kompan, iz sosednje hrvaške pa je nastopila pevka skupina Rožice. Slovesnost so zaključili s parado gasilcev in gasilskih vozil, spremljal pa jih je pihalni orkester Ilirska Bistrica pod vodstvom Josipa Grgasoviča. **III**

Prva aktivnost na požarišču se je pojavila v petek 3. avgusta zvečer, ko je zagorelo v neposredni bližini ceste proti Malim Ločam. Gasilci PGD Podgrad smo pogasili približno pol hektarja borovega gozda in podrasti. Na istem kraju je zagorelo tudi naslednji dan v popoldanskem času, ogenj smo ponovno pogasili ter rob požarišča polili z večjo količino vode. Zaradi večje porabe vode pri gašenju so se pojavljale tudi težave z oskrbo komunalne vode v Hrušici in Malih Ločah. Voda je bila uporabljena za reševanje naravnih ter materialnih dobrin, ne pa za polnjenje bazenov in zabavo, kakor so nekateri namigovali. V nedeljo, 5. avgusta, se je na istem mestu požar ponovil, takrat je bilo že jasno da gre za podtalni požar. Ponovno smo izvajali obilno zalivanje roba požarišča. Poveljnik PGD Podgrad, Robert Jelenič, je izdal navodila za izvajanje redne požarne straže, ki je nato vključevala tudi obvezne obhode požarišča. Pravilnost odločitve se izkaže že naslednji dan, ko v dopoldanskih urah požarna straža opazi in pogasi začetni požar na istem mestu. Torek je prinesel kar dva posredovanja na tem območju, ogenj pa se je ponovno pojavil v četrtek, pri takratni intervenciji so nam na pomoč priskočili tudi gasilci iz PGD Ilirska Bistrica ter gasilci PGD Materija.

Dodatne količine vode so zaustavile razvoj podtalnega požara, vendar je le-ta ponovno izbruhnil v petek, 10. avgusta dopoldan. Ob okvari naše visokotlačne naprave, ki je eno najnujnejših orodij v boju z požari v naravi, je vodja intervencije zaradi razsežnosti požara aktiviral celotno gasilsko zvezo Ilirska Bistrica. Brez tehnike je bilo 41 podgrajskih gasilcev praktično nemočnih. V času, ko so se vsi gasilci posvetili požarišču pri gostilni Finida, se je ogenj pojavil tudi na južni strani magistralne ceste Reka - Trst (500 metrov stran od prvotnega požara). Strokovnjaki so enotnega mnenja, da je požarni preskok zelo neverjeten razlog, saj tako ekstremne razdalje preskoka še niso zasledili. Vodja intervencije se je ob pojavitvi novega požara odločil zaprositi za pomoč tudi helikoptersko enoto Slovenske vojske, ki je na kraj prispela okrog 18. ure. Skupno je po zbranih podatkih na

požarišču v petek delovalo 122 gasilcev z 27 vozili iz GZ Ilirska Bistrica, 75 gasilcev iz Kraške GZ, tri cisterne iz GZ Postojna, dva helikopterja SV ter cisterna z 32 tisoč litri vode iz podjetja Transport Ilirska Bistrica. Predstavnik civilne zaščite, Luka Špilar, je poskrbel za oskrbo gasilcev na terenu s pitno vodo in hrano. Prav tako je v uporabo predal komunikacijski kovček, ki se je izkazal kot nepogrešljiv kos opreme pri vodenju intervencije. V popoldanskih urah je bil oblikovan tudi štab za vodenje intervencije, ki je določil potek dela ponoči in v soboto. Štab je deloval tekom celotne aktivnosti in je zaključil s svoje delo v nedeljo popoldan. Intervencijo sta si ogledala tudi visoka predstavnika GZ Slovenije, predsednik Anton Koren ter častni predsednik Ernest Eroy. Dodatno delo smo gasilci imeli v večernih urah, ko je zagorelo na območju Starega gradu nad Podgradom. Zaradi zmanjšanje vidljivosti in povečane možnosti poškodb smo v večernih urah z aktivnim gašenjem prenehali. Na požarišču je ostala požarna straža, pod vodstvom desetih gasilcev iz Podgrada, ki je nadzirala situacijo ter preprečila širjenje požara. V soboto, 11. avgusta, se je naše delo začelo že zgodaj zjutraj. Na območju tovarne Plama, smo ponovno postavili heliodrom, na katerem so enote Slovenske vojske zajemale gasilno vodo. Sreča v nesreči je bila ta, da je do tovarne pripeljan ločen vodovodni vod, ki nam je zagotavljal nemoteno oskrbo helikopterjev z vodo. V nasprotnem primeru bi morali zaradi pomanjkanja vozil z večjo količino vode v gasilski zvezi, večino vozil uporabiti za dovoz vode na heliodrom, namesto za aktivno gašenje. Z ognjenimi zublji se je spopadlo 94 gasilcev GZ Ilirska Bistrica, med katerimi je bilo 38 gasilcev iz Podgrada, 68 gasilcev Kraške GZ, 89 gasilcev iz GZ Ljubljana ter 39 gasilcev iz severno primorske regije. Intenzivno delo na požarišču je potekalo do večernih ur, ko smo požar končno lokalizirali. Ponovno nam je pri gašenju iz zraka pomagal 15. helikopterski bataljon Slovenske vojske s tremi helikopterji Bell 412. V dveh dnevih sodelovanja so opravili več kot 300 preletov ter na požarišče odvrgli približno 250 tisoč litrov vode. O težavnem in neprehodnem terenu priča tudi izjava enega izmed

gasilcev iz prestolnice: «Kakšen gozd, to ni gozd, to je adrenalinski park». Pri gašenju požara v soboto je bilo na našem sektorju aktivnih 229 gasilcev s 50 vozili, s seboj na požarišče so pripeljali 74 tisoč litrov vode. Tekom dneva so si posredovanje ogledali poveljnik GZS Matjaž Klarič, predstavnik URSZR Postojna Franc Šajn, predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije, poveljnik ZGRS Sežana Drago Počkar in ostali.

Nedelja nam je končno prizanesla, na požarišču so 23 domačim gasilcem ter 54 gasilcem GZ Ilirska Bistrica na pomoč priskočili gasilci iz gasilskih zvez Horjul, Škofja Loka in Velike Lašče. Intenzivnega gašenja je bilo vse manj, veliko se je pa delalo na zalivanju roba požarišča in sanaciji aktivnosti v njegovi notranjosti. Na našem sektorju je bilo v nedeljo prisotnih 158 gasilcev z 31 vozili.

Požarišče smo skupaj s PGD Materija intenzivno nadzirali do četrтка, 16. avgusta, v tem času so pogasili nekaj žarišč, ki so se pojavila. Strošek same intervencije ocenjujemo na 50 tisoč evrov. V znesek ni vključena škoda nastala na gozdnih površinah, ki si bodo s pomočjo pristojnih služb, popolnoma opomogle šele čez nekaj desetletij. **III PGD Podgrad**

Zahvala

V imenu domačega gasilskega društva PGD Podgrad ter v imenu gasilske zveze Ilirska Bistrica, bi se na tem mestu rad zahvalili vsem gasilcem, katere so v veliki večini predstavljali prostovoljci, ki so svoj prosti čas namenili gašenju, civilni zaščiti, še posebej namestniku občinskega poveljnika Luki Špiljarju, članom 15. helikopterskega bataljona Slovenske vojske, Zavodu za gozdove Slovenije, podjetjem industrijske cone Plama Podgrad, krajanom Hrušice, Malih Loč, Obrova in Podgrada, reševalcu NMP UKC Ljubljana, Domenu Vodopivcu, reševalni postaji Ilirska Bistrica ter ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k uspešnemu zaključku intervencije.

INVESTICIJE V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Občina Ilirska Bistrica bo v letošnjem letu za investicije namenila približno 10,2 milijona evrov. Po najbolj optimističnem scenariju bi tako skupaj s tekočo

porabo občine in zavodov (7,5 milijona), sredstev za krajevne skupnosti (700 000 evrov), in nakupom zemljišč (milijon evrov) letos realizirali nekje med 18 in

20 milijonov evrov odhodkov. Glede na realizacijo prihodkov so lahko odhodki nekoliko nižji. III

KANALIZACIJA IN ČISTILNA NAPRAVA PODGRAD

Občina Ilirska Bistrica je v februarju pričela z izgradnjo kanalizacijskega omrežja v Podgradu (I. faza).

Investicijo vredno 1,37 milijona evrov bo financirala Občina Ilirska Bistrica in Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 razvojne prioritete "Razvoj regij," prednostne usmeritve "Regionalni razvojni programi". Sofinancerska sredstva so v celoti namenska sredstva Evropske unije, Evropskega sklada za regionalni razvoj, z njimi bodo sofinancirani upravičeni stroški projekta in sicer v višini do 85% upravičenih stroškov. Glavna operativna cilja te investicije sta delna vzpostavitev sistema odvajanja odpadni voda in ureditev sistema čiščenja odpadnih voda na območju naselja Podgrad. Pri tem je predvidena izgradnja 46 priključkov na novo zgrajenega kanalizacijskega omrežja, izgradnja 2.570 m sekundarnega kanalizacijskega omrežja, izgradnja 475 m meteornege kanalizacijskega omrežja in izgradnja in priključitev komunalne čistilne naprave velikostnega reda 860 PE. Zaključek del je predviden v septembru 2012. Sklenjen pa je tudi dogovor z direkcijo za ceste RS o sofinanciranju pločnika

in preplastitvi ceste v Podgradu. Za izvedbo so bila v letu 2012 planirana sredstva v višini 270.483 evrov kar predstavlja 30% vrednosti projekta ostalo sofinancira DRSC. Začetek del na projektu je predviden za jesenske mesece leta 2012. Uredilo pa se bo cesto in pločnik z javno razsvetljavo. III

KANALIZACIJA IN ČISTILNA NAPRAVA KNEŽAK

Občina Ilirska Bistrica je v oktobru pričela z izgradnjo kanalizacijskega omrežja v Knežaku (I. faza). Vrednost investicije (1,4 milijona evrov) bo financirala Občina Ilirska Bistrica in Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Predvidena je izgradnja 138 priključkov na novo zgrajenega kanalizacijskega omrežja, izgradnja 3.808 m sekundarnega kanalizacijskega omrežja (kanalizacijo omrežje je namenjeno zbiranju in odvajanju odpadnih vod znotraj naselja, zato je v skladu z Navodilom o tem, kaj se šteje za sekundarno, primarno in magistralno omrežje komunalnih in drugih objektov in naprav celotno kanalizacijo omrežje in čistilna naprava, ki je predmet investicije sekundarno

omrežje), izgradnja 432 m meteornege kanalizacijskega omrežja in izgradnja in priključitev komunalne čistilne naprave velikostnega reda 600 PE. Zaključek del je predviden v Oktobru 2012. III

CENTRALNA ČISTILNA NAPRAVA

V teku je tudi projekt prenove centralne čistilne naprave. Vrednost investicije je 182 000, izvaja pa jo CPK Koper. Predviden zaključek del je november 2012. III

TOK IN BAZEN

Trenutno pa v občini poteka odstranitev objektov na območju nekdanje tovarne Tok. Z odstranitvijo se je

začelo z objekti 5 in 3.

V sklopu urejanja parka Nade Žagar pa so v preteklih dneh zasuli območje

starega bazen. Za zatravitev čakajo primernejše vreme. Vrednost del je 37 000 EUR z ddv-jem. III

GRADNA ODPRTEGA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

V Občini Ilirska Bistrica od junija 2011 poteka gradnja odprtega širokopasovnega omrežja. Po intenzivni prvi fazi gradnje v drugi polovici 2011, v kateri smo gradili primarno omrežje predvsem v severnem in zahodnem delu občine, se v prvem polletju leta 2012 dela izvajajo v manjši intenzivnosti, ker gradbene ekipe gradijo omrežje tudi v partnerskih občinah, so pa bile v tem času zgrajene vse centrale, katere so potrebne za delovanje omrežja. Povečana intenzivnost gradbenih del bo v drugi polovici poletja, ko se bo predvsem izvajala gradnja tras na območju krajevnih skupnosti Pregarje, Prem,

Ostrožno Brdo in Dolnja Bitnja ter v mestu Ilirska Bistrica. V kratkem se bo pričela tudi izgradnja sekundarnih razvodov ter priključkov do posameznih hiš. V celoti bo omrežje zgrajeno do konca leta 2012.

Vrednost projekta GOŠO v Ilirski Bistrici znaša 9.632.116,82 EUR z DDV, od katerega prispeva podjetje FMC d.o.o. 40% vrednosti, oziroma 3.210.705,81 EUR, preostalih 60% oziroma 5.779.270,09 EUR pa se financira iz sredstev državnega proračuna in proračuna EU za kohezijsko politiko. III

OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE OŠ KNEŽAK IN OŠ D.KETTEJA

V okviru projekta Obnovljivi viri v primorskih občinah, sofinanciranega iz sredstev švicarskega prispevka, so župani in predstavniki občin Pivka, Brda, Cerklje, Tolmin, Piran, Ilirska Bistrica in Mestne občine Koper skupaj z ravnatelji šol, knjižnice ter z izbranimi izvajalci Petrol d.d., GGE d.o.o. in ECO ATM invest d.o.o. podpisali pogodbe za izvedbo aktivnosti zamenjave dotrajanih kotlov na kurilno olje s kotli na lesno biomaso v kotlovnica in 15-letno dobavo toplote.

Kotlovnice bodo zamenjane v več osnovnih šolah, med drugim tudi v OŠ Knežak in OŠ Dragottina Ketteja v Ilirski Bistrici. Skupaj bo z novimi kotlovnica ogrevanih 24 objektov (šole, vrtci, knjižnica, športne in večnamenske dvorane).

Skupna vrednost podpisanih pogodb znaša 4.404.131,54 EUR z DDV (od tega investicija 1.568.335,42 EUR ter toplota 2.835.796,13 EUR). Dela na kotlovnica so se pričela takoj po podpisu pogodb in bodo zaključena v mesecu septembru 2012. Projekt je financiran iz sredstev Švicarskega prispevka, delež prispevajo tudi vključene Primorske občine in Triglavski narodni park. Občina Ilirska Bistrica bo za ta projekt v letu 2012 namenila 41.132 EUR za OŠ Dragottina Ketteja in 34.076 EUR za OŠ Knežak.

Za potrebe varstva in vzgoje predšolskih otrok se bo v vzgojno izobraževalne objekte letu 2012 investiralo 144.480 evrov. Glavnina sredstev je namenjenih za izdelave projektnih dokumentacij (študij, idejnih zasnov, projektov za pri-

dobitev gradbenih dovoljenj in projektov za izvedbo) za izgradnjo centralnega vrtca Ilirska Bistrica in razširitev prostorov šole in vrtca v OŠ Kuteževo – Podgora. Omeniti je potrebno tudi vrednost opravljene sanacije in adaptacije obstoječega vrtca Ilirska Bistrica, ki je znašala 17.869 evrov. V ostalih objektih so bila realizirana nujna investicijsko vzdrževalna dela ter zamenjana dotrajana pohištvena in druga oprema. *Za potrebe primarnega in sekundarnega izobraževanja se bo v letu 2012 investiralo 313.983 evrov. Sredstva v višini 154.393 so namenjena za izdelavo projektne dokumentacije za izgradnjo nove šole v Podgradu in odkup zemljišč za potrebe šolskega okoliša. Izgradnja šole je predvidena za leto 2013.*

Med ključnimi investicijami v obstoječe

šolske objekte pa so: sanacija oken na telovadnici in šoli OŠ A. Žnidaršiča v vrednosti 35.000 evrov, zunanja ureditev OŠ Pregarje v vrednosti 30.000 evrov ter vgradnja stavbnega pohištva v OŠ D. Ketteja v vrednosti 24.200 evrov. Sicer pa so bila opravljena še številna investicijsko in vzdrževalna dela in storitve v manjših vrednosti po posameznih objektih.

Za potrebe srednjega in poklicnega izobraževanja je v letu 2012 predvidenih 36.500 evrov. Opravljena je bila delna zamenjava stavbnega pohištva v vrednosti 14.500 evrov. Ostala sredstva so planirana za nakup računalniške opreme, učil ter druge opreme.

Na vseh objektih bo glavnina investicijsko vzdrževalnih del in storitev opravljena do 01.09.2012. III

VAŠKI DOM JASEN

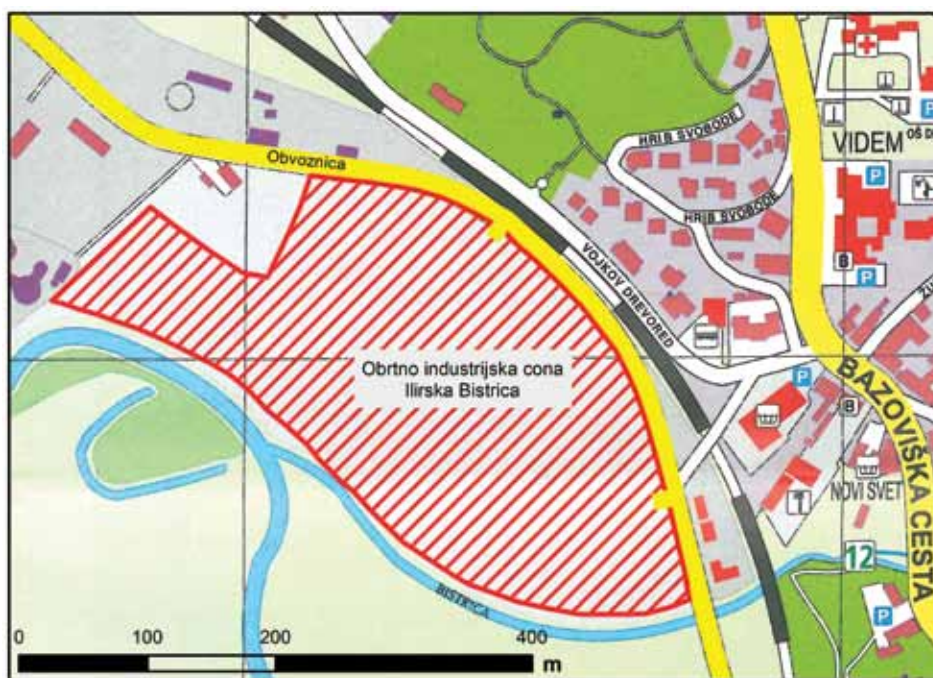

Med že končanimi investicijami je izgradnja vaškega doma Jasen, ki je potekala že od leta 2008, ko so krajani pričeli s pripravljalnim deli na objektu. Intenzivna izgradnja objekta pa je potekala v letih 2011 in 2012. Objekt je zgrajen v dveh etažah in obsega skupno 300 m² uporabnih površin.

Vrednost izgradnje s spremljajočimi storitvami pri gradnji znaša 109.203 evrov in sicer 77.352 evrov sredstev MKGP-ja, 20.000 evrov občinskih sredstev in 11.851 sredstev KS Jasen. Objekt je bil dokončan julija 2012, uporabno dovoljenje je bilo izdano dne 27.07.2012. III

UREDITEV INDUSTRIJSKE CONE ILIRSKA BISTRICA

V lanskem letu je občina uredila komunalno infrastrukturo v industrijski coni Il. Bistrica, kjer so z električno vodovodno in kanalizacijsko napeljavo opremili 45 000 m² veliko zemljišče. Dela se v letošnjem letu nadaljujejo z izgradnjo povezovalne ceste B. V proračunu 2012 je za ta projekt predvideno 340 000 EUR. III

VAŠKI DOM PREGARJE

Za potrebe izgradnje oziroma za rekonstrukcijo obstoječega vaškega objekta se je v letu 2012 izdelala projektna dokumentacija PGD (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja), PZI (projekt za izvedbo del).

Pred samo izvedbo del na objektu je potrebno pridobiti še gradbeno dovoljenje, za kar pa je postopek že v teku. Pričetek gradnje je predviden v zadnji tretjini leta 2012,

medtem ko je zaključek gradnje predviden v drugi polovici leta 2013.

Sicer pa gradnja obsega rekonstrukcijo ostrešja, zamenjavo strešne kritine in statično konsolidacijo objekta, ureditev notranjih prostorov objekta, dograditev prostorov, vgradnjo opreme in zunanjo ureditev. Ocenjena skupna vrednost investicije znaša 567.000 evrov. III

DOM NA VIDMU – GALERIJA

Za rekonstrukcijo prostora nekdanje SKB Banke v večnamenski prostor oziroma galerijo bo občina namenila 75.000 evrov. Rekonstrukcija obsega: rušitvena dela, delna sanacija obstoječe elektroinstalacije, tlakarska dela, kamnoseška in kera-mičarska dela zamenjava stavnega pohištva ter druga obrtniška dela. Prenovljen prostor bo vseboval tudi pisarniški prostor, ki bo na voljo tako za potrebe galerije kot TIC-a.

Z investicijo bo občina pridobila dodatnih 200 m² razstavnih površin. III

MOST NA JAVNI POTI PODGRAJE

Za obnovo mostu čez reko Reko na javni poti Podgraje je občinska uprava še vedno v postopku pridobivanja stavbne pravice, za katero so zaprosili Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencijo RS za okolje (v nadaljevanju ARSO) z dopolnitvijo predloga z dne 16.02.2012 in s predložitvijo

vodnogospodarskega soglasja. Zaprošilo za pridobitev stavbne pravice je bilo predhodno vloženo že dne 15.09.2010. Šele v začetku meseca avgusta 2012 je bil z ARSO-m podpisan sporazum o naročilu in plačilu ceditve za določitev nadomestila za ustanovitev stavbne pravice, ki je pogoj

za pridobitev gradbenega dovoljenja. Javni razpis za izbiro izvajalca je v teku. Naravovarstveno soglasje dovoljuje posegati v strugo reke Reke v času od avgusta do aprila. V proračunu za leto 2012 je za gradnjo mostu namenjenih 297.500 evrov. III

UREDITEV PARKIRIŠČA ZA POŠTO

V teku je vknjižba služnostne pravice za izpust meteornih vod, pridobljena s strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Agencije RS za okolje (v nadaljevanju ARSO) in priprava sporazuma o sofinanciranju projekta s Pošto Slovenije d.o.o. Javni

razpis za izbiro izvajalca del je v teku. V proračunu za leto 2012 je za prometno ureditev parkirišča za pošto namenjenih 181.050 evrov, od tega naj bi Pošta Slovenije d.o.o. prispevala 60.000 evrov. III

LC DAVOR- PODSTENJE

Pogodba za asfaltiranje vozišča na lokalni cesti Mežnarija – Podstenje, II. faza je bila podpisana v mesecu juliju 2012 z izvajalcema Godina d.o.o. Uvedba v delo je bila opravljena v prvih dneh meseca avgusta. Za nadaljevanje gradnje II. faze, na odseku trase na katerem ima občina pridobljena soglasja lastnikov zemljišč v k.o. Podstenje, so v proračunu zagotovljena sredstva v višini 170.000 EUR. Gradbena dela naj bi bila zaključena v prvi polovici meseca oktobra 2012. III

CESTA OD DOMA RIBIŠKE RD IL. BISTRICA V SOZAH

Pogodba za asfaltiranje vozišča drugega (2.) odseka ceste, v dolžini 160 m od skupno 510 m, do RD Soze, je bila podpisana v mesecu juniju 2012 z izvajalcem EURO MB Nizke gradnje d.o.o., Ilirska Bistrica. Uvedba v delo je bila opravljena koncem meseca junija. Za ureditev odvodnjavanja in asfaltiranje vozišča so v proračunu zagotovljena sredstva v višini 35.020 EUR, kar bo okvirno zadostovalo za asfaltiranje ceste v skupni dolžini 320 m.. Gradbena dela naj bi bila zaključena do konca meseca avgusta 2012. III

KROŽIŠČE PRI SPETIČU

Sporazum o sofinanciranju preložitve glavne ceste G1-6 in deviacije regionalne ceste R2-404 Podgrad – Ilirska Bistrica in sicer za I. fazo za izgradnjo krožnega križišča je bil podpisan v mesecu aprilu 2011. Po sporazumu DRSC financira 77,96 % vrednosti investicije, Občina Ilirska Bistrica pa preostalih 22,04 %. Gradbena pogodba za izgradnjo krožišča K3 je bila podpisana v mesecu septembru 2011, pogodbeni vrednost investicije pa znaša 1.018.132,81 evrov. Uvedba v delo je bila, s strani izvajalca, podjetja CPK izvedena v mesecu novembru 2011, dela pa so se pričela izvajati v drugi polovici meseca decembra 2011. Pogodbeni rok dokončanja del je 30.12.2012 vendar ne bo realiziran.

Glede na to, da DRSC še vedno ni pridobila vodnega soglasja, ki ga mora izdati Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija RS za okolje (ARSO), se dela izvajajo v omejenem obsegu. Izvajajo se prestavitve komunalnih vodov in izdelava zgornjega ustroja na Ulici Nikole Tesle. V turistični sezoni (od 20.06.2012 do 15.09.2012) se bo z deli na državni cesti

prekinilo. Na Upravni enoti Ilirska Bistrica pa še potekajo postopki razlastitve. III

OPČINSKI PROSTORSKI NAČRT

Občina izdeluje dopolnitev okoljskega poročila na dopolnjen osnutek OPN II. Bistrica za drugo javno razgrnitev, v katerem je občina vključila ureditev turističnih središč jezera Mola in Klivnik, Sviščaki, Mašun (Gomanci), novo krajško jamo,... gospodarsko cono Plama,... Pri širitvah stavbnih zemljišč po naseljih

so vključene predvsem pobude občanov v skladu s smernicami prostorskega načrtovanja.

V sklopu postopka OPN je izdelanih cca. 30 podrobnih prostorsko izvedbenih pogojev za posamezne enote po naseljih vključno z umestitvijo gospodarske javne infrastrukture. Dokument OPN

bo vseboval tudi podlage za razlastitev gospodarske javne infrastrukture za celotno občino. Javna razgrnitev bo potekala predvidoma v jesenskem roku. V proračunu za leto 2012 so bila predvidena sredstva v višini 155.900 evrov za izdelavo občinskega prostorskega načrta Ilirska Bistrica. III

ZAZIDALNA SITUACIJA DOPOLNjeni OSNUTEK PODROBNI PIP OPPN ZA GOSPODARSKO CONO PLAMA

Age Group	Percentage
18-24	12%
25-34	15%
35-44	18%
45-54	20%
55-64	22%
65-74	25%
75-84	28%
85-94	30%
95-104	32%
105-114	35%
115-124	38%
125-134	40%
135-144	42%
145-154	45%
155-164	48%

Za cono O1- 2 se izdeluje popravek hidrološke študije, kateri se bo vključil v dopolnjeno okoljsko poročilo na dopolnjen osnutek OPPN O1-2. Obrtna cona namenjena za umestitev objektov za proizvodnjo, obrtno, poslovno in skladiščne dejavnosti obsega 6.1ha, razdeljena je na 15 enot, 9 enot velikosti od 1500 do 1800 m² ter 8 enot od 1000 do 2000 m².

Na podlagi usklajevalnega sestanka z zavodom za gozdove RS območna enota Postojna in zavodom za varstvo narave Nova Gorica se izdeluje dopolnjeni osnutek OPPN Mašun ter okoljsko poročilo. V območju Mašun bo priporočljiva skupna kapaciteta 130 ležišč katera bodo umeščena na lokacijo zapuščenega objekta na vhodu Mašuna skupaj z objektom manjše telovadnice. Zunanja igrišča bodo urejena na območju stare bencinske črpalke, na izteku smučišča bo travnato igrišče ter manjše gostišče.

[illegible]

OPPN SVIŠČAKI

Občina je izdelala strokovne podlage in idejno zasnovo turističnega središča Sviščaki na podlagi katere bo začela s postopkom občinskega podrobnega prostorskega načrta.

V območju Sviščakov je priporočljiva kapaciteta 120 ležišč, parkirišče pa bo umeščeno na vhod v območje.

Med obstoječimi vikend hišicami naj bi bilo dovoljenih do 13 novih

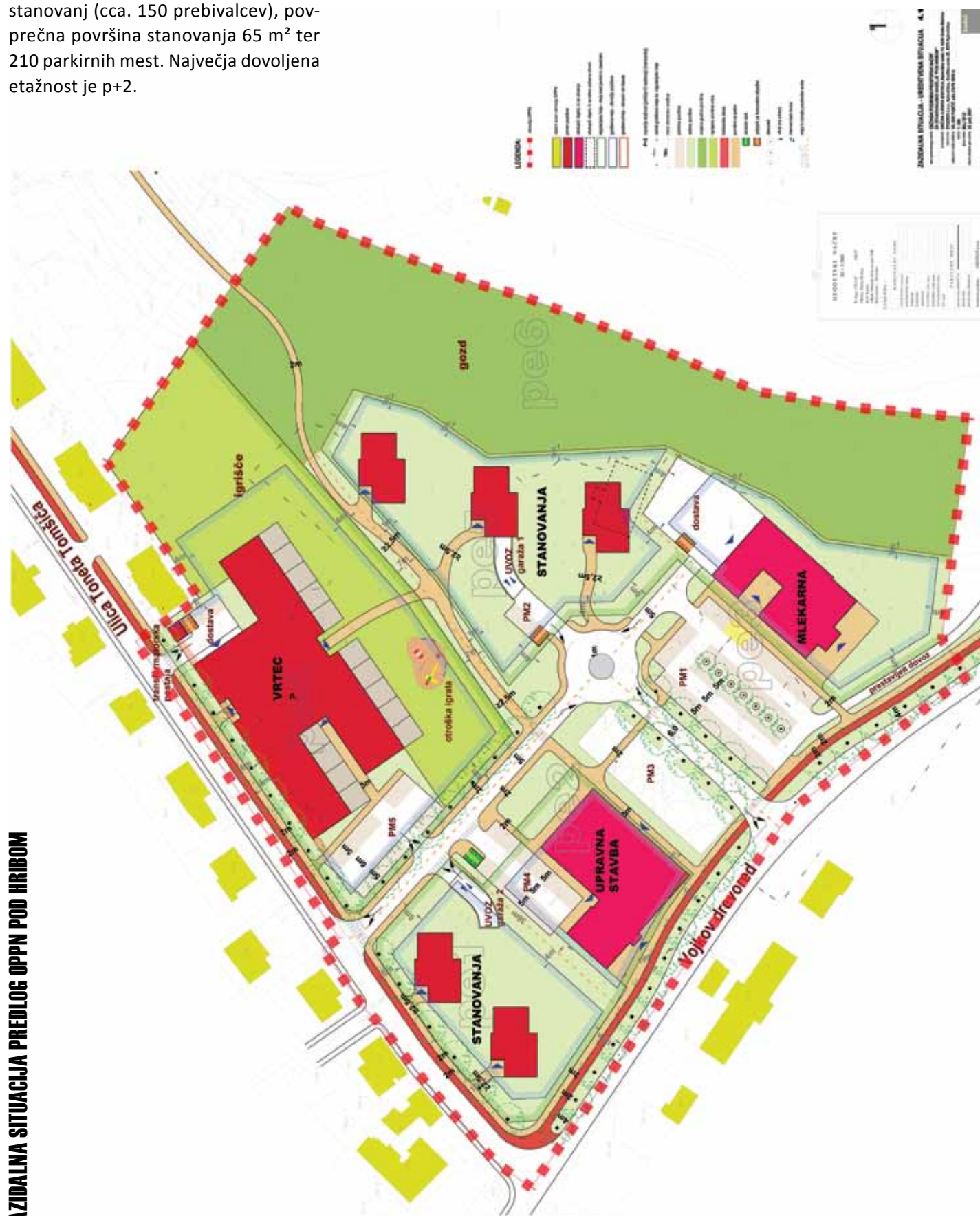
objektov. Namerava se umestiti tudi novo doživljajsko pot, začasno letno drsališče in sankališče, akumulacijsko jezero ter novo panoramsko smučarsko povezavo. III

IDEJNA ZASNOVA TURISTIČNEGA SREDIŠČA SVIŠČAKI

OPPN POD HRIBOM

Občina je pripravila predlog odloka OPPN Pod hribom, ki ga bo predložila v sprejem občinskemu svetu v jesenskem roku. Na območju je predvidenih 40 stanovanj (cca. 150 prebivalcev), povprečna površina stanovanja 65 m² ter 210 parkirnih mest. Največja dovoljena etažnost je p+2.

PROJEKT	EVROPSKA SREDSTVA	DRŽAVNA SREDSTVA	OBČINSKA SREDSTVA	SKUPAJ
Kanalizacija in čistilna naprava Podgrad	1.413.018 EUR		486.982 EUR	1,37 milijonov EUR (POGODBENA VREDNOST)
Kanalizacija in čistilna naprava Knežak	1.198.270 EUR		695.222 EUR	1,4 miliona EUR (POGODBENA VREDNOST)
Preplastitev in pločnik Podgrad		761.074 EUR	290.841 EUR	1.051.915 EUR
Centralna čistilna naprava			182 000 EUR	182 000 EUR (POGODBENA VREDNOST)
Tok			47.000 EUR	47.000 EUR
Bazen			37 000 EUR	37 000 EUR
Industrijska cona Ilirska Bistrica (PRORAČUN 2012)			340 000 EUR	340 000 EUR
Gradnja širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij	5,779,270 EUR			9,632,116 EUR 3,852.846 EUR -prispeva FMC d.o.o.
Obnovljivi viri energije OŠ Knežak v letu 2012	39, 032 EUR		41,132 EUR	80,164 EUR
Obnovljivi viri energije OŠ D.Kette v letu 2012	31,963 EUR		34, 063 EUR	66,025 EUR
Vaški dom Jasen	77,353 EUR		20 000 EUR	109,203 EUR 11.851 EUR- KS Jasen
Vaški dom Pregarje			75 000 EUR	75 000 EUR
Most na javni poti Podgraje			297 500 EUR	297 500 EUR
Ureditev parkirišča za pošto			59 818 EUR	59 818 EUR
Krožišče pri Spetiču		DRSC 813, 211,10 EUR	204,921,71 EUR	1,018,132 EUR
LC Davor Podstenje			170 000 EUR	170 000 EUR
Cesta v Sozah			35,020 EUR	35,020 EUR
Opčinski prostorski načrt			155,900 EUR	155,900 EUR
SKUPAJ				16,126.793 EUR

OBVESTILO

Občinska uprava Občine Ilirska Bistrica obvešča vse zainteresirane kupce, da bo v mesecu oktobru izvedla javno dražbo za prodajo spodaj naštetih objektov po izklicnih cenah, ki so bile določene s strani cenilca. Prodaje se bodo opravile po metodi javne dražbe, ki bo objavljena v skladu z Zakonom o stvarnem

premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (UL RS št. 86/2010) ter Uredbo o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (UL RS št. 34/2011, 42/2012). Poleg kupnine za objekte se bo kupcem obračunal davek na promet nepremičnin ter vsi stroški, nastali v postopku izvedbe pravnega posla.

Prednost pri odkupu bodo imeli trenutni najemniki. Javna dražba z natančnejšimi pogoji prodaje bo objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije (<http://www.uradni-list.si/>) in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (<http://www.ilirska-bistrica.si/obcina>) v prvi polovici meseca oktobra 2012. III

št.	Parcelna št.	Površina (m2)	k.o.	Naslov	Ocenjena vrednost izklicna cena (EUR)
1	706/10	85,33	Trnovo	Ulica 7.maja 2	61.000,00
2	3267/0	1.216,00	Trnovo	Gubčeva 12	87.390,00
3	1773/1	206,50	Ilirska Bistrica	Bazoviška 3	163.900,00
4	1827/1, 654/1, 654/2	1.586,00	Ilirska Bistrica	Cankarjeva	48.700,00
5	1894/0	276,60	Ilirska Bistrica	Rozmanova 14	89.500,00
6	1341/8	16,50	Podgrad	Podgrad 12	6.300,00

GRADNJA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V OBČINAH HRPELJE-KOZINA, ILIRSKA BISTRICA, KOMEN IN SEŽANA

Spoštovane občanke in občani

Gradnja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij poteka že od junija meseca lani, in groba zemeljska gradbena dela se počasi bližajo koncu. V tem mesecu so se intenzivno pričele aktivnosti za izvedbo razvodov-uporabniških priključkov po samih naseljih. V tej fazi boste bolj intenzivno udeleženi tudi vsi vi, kot je podrobneje obrazloženo v nadaljevanju.

S strani uporabnikov interneta je postavitve tega omrežja že težko pričakovana, saj prinaša izjemno hiter prenos podatkov in s tem v povezavi veliko prednosti pri vsakodnevnih dejavnostih.

Rok izgradnje omrežja in pričetek priključevanja uporabnikov je konec leta 2012, čeprav namerava upravljalec omrežja, podjetje FMC d.o.o. iz Ljubljane, v skladu s tehničnimi možnostmi omrežja, pričeti z vključevanjem uporabnikov že prej.

O OMREŽJU

Širokopasovno omrežje bo zgrajeno v optični izvedbi, v tehnologiji FTTH (Fibre To The Home) GPON, kar pomeni, da bo optični kabel potekal vse od izhodiščne točke, t.i. funkcijske lokacije (kjer se omrežje priklopi na glavno hrbtenično omrežje), do končnega uporabnika (gospodinjstva oz. poslovnega uporabnika). Do vsakega gospodinjstva in do poslovnih uporabnikov bodo na zadnjem delu trase potekala štiri optična vlakna.

Omrežje bo odprto, kar pomeni, da bo na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom, ki bodo želeli prek njega ponujati storitve, pod enakimi pogoji. Uporabniki/občani se bodo ob priklupu na omrežje lahko sami odločili, katerega ponudnika bodo izbrali, zato

bodo imeli na voljo širok nabor storitev in ponudb različnih zainteresiranih operaterjev.

Tako zgrajeno omrežje bo omogočalo hitrosti prenosa podatkov do več Gbit/s, uporabniki pa bodo hitrosti prenosa podatkov izbirali sami. Za hitrost prenosa podatkov se bodo lahko odločali glede na ponudbe in cene ponudnikov storitev.

V smislu izvajanja priključkov se gospodinjstva razločujejo v dve skupini, in sicer na tiste, ki po podatkih ministrstva že imajo možnost neke vrste širokopasovne povezljivosti (običajno ADSL/VDSL preko običajnega telefonskega priključka) in tiste, ki te možnosti nimajo. Tiste, ki možnost priklopa že imajo, imenujemo »sive lise«, tiste, ki možnosti do sedaj niso imeli, pa »bele lise«.

V sklopu projekta gradnje odprtega širokopasovnega omrežja se gradijo le priključki za bele lise.

Ker pa vemo, da obstaja tudi med ostalimi velika želja po optični povezljivosti, se je podjetje Vahta d.o.o. odločilo, da vzporedno in sočasno z izgradnjo priključkov za bele lise zgradi tudi priključke za vse ostale, ki boste za to izrazili interes. Občina poziva vse morebitne druge investitorje, ki bi imeli enak interes za investicijo v optične razvode, da ta interes pisno izrazijo.

Gradnja uporabniških priključkov do fasade bo v vseh primerih za končnega uporabnika brezplačna, vsi uporabniki nosijo le stroške izvedbe novih inštalacij znotraj stavbe. Po projektu je predvidena izvedba priključkov z zračnimi kabli. Če bi kateri od uporabnikov želel, da se njegov priključek izvede zemeljsko, bo dobil ustrezno cev, za zemeljska cela po dvorišču pa poskrbi vsak uporabnik sam.

KAJ MORATE VI NAREDITI, DA SI OMOGOČITE PRIKLUP NA ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

Ko bodo h vam domov prišli pooblaščen izvajalci, morate jasno izraziti željo, ali optični priključek želite ali ne! To storite pisno, na obrazcu, ki vam bo predan. V primeru, da ima vaše gospodinjstvo status »sive lise«, vam bo dan v podpis še dogovor, s katerim se boste obvezali, da boste širokopasovne storitve res koristili preko novozgrajenega optičnega priključka.

Pri vas se bodo oglasili tudi izvajalci s ponudbami za izvedbo inštalacij znotraj vaših stanovanj. Kot že povedano, bremenijo stroški izvedbe notranje inštalacije vsakega lastnika posebej. Načeloma velja, da hišno inštalacijo lahko izvede vsak usposobljen in ustrezno opremljen inštalater, ki ima izkušnje z optičnimi vlakni, več o tem v nadaljevanju.

In nenazadnje, pričakujte tudi, da bodo z vami stopili v kontakt predstavniki različnih komercialnih ponudnikov širokopasovnih storitev, z namenom sklenitve naročniškega razmerja.

Zaradi varnosti in v izogib nepravilnostim, občane pozivamo, da od izvajalcev zahtevate, da se izkažejo z dokazilom, ki jim ga izda bodoči upravljalec omrežja (FMC d.o.o. iz Ljubljane), da so z njegove strani dobili vsa potrebna navodila glede specifičnosti in tehničnih podrobnosti izvedbe.

Nezavezujoč seznam možnih usposobljenih izvajalcev je občanom na voljo na občini in neposredno pri ekipah na terenu. Izgradnja sodobnega telekomunikacijskega omrežja je za vse sodelujoče občine velika pridobitev.

Projekt se izvaja za dobrobit občanov in izvajalci smo resnično veseli vsakega pozitivnega sodelovanja z občani. Lepa hvala vsem sodelujočim za trud!

Dodatne informacije so na voljo pri odgovornem za projekt na vaši občini.

SPLETKE IGORJA ŠTEMBERGERJA NISO USPELE.

Spomnimo:

Igor Štemberger ni imenovan za svetnika Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica, ker je skupaj s predstavniki list in strank: Lista neodvisnih občanov Krajevnih skupnosti, Neodvisna lista skupaj naprej, Desus, Mladi forum Ša-jeta in **ZARES nova politika**, bojkotiral imenovanje Občinske volilne komisije, ki je pristojna za imenovanje nadomestnega svetnika. Seveda gospod pozna samo svoje pravice, na dolžnosti pa je pozabil, zato je vložil tožbo zoper župana Občine Ilirska Bistrica na Upravno sodišče Republike Slovenije, oddelek v Novi Gorici, v kateri navaja, da mu je bila zaradi ravnanja župana kršena temeljna človekova pravica iz 44. člena Ustave Republike Slovenije.

Upravno sodišče je 6. julija 2012 razsodilo:

Tožbi se ugotovi in se ugotovi, da je Župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc s tem, ko bo po prenehanju mandata občinski svetnici Jerici Strle dne 26.1.2012 ni poskrbel za izvedbo postopka za potrditev Igorja Štembergerja za člana Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica, tožniku kršil ustavno pravico iz 44. člena Ustave Republike

Slovenije.

Igorju Štembergerju, roj. 5.11.1971 v Postojni se potrdi mandat za člana Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica z dnem pravnomočnosti te sodbe.

Tožečo stranko se z odškodninskim zahtevkom napoti na pravdo.

O tožbi je ponovno odločalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

SKLEP

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovni sodniki in sodnik Brigita Domjan Pavlin, kot predsednica, ter Peter Golob in dr. Mateja Končina Peternel, kot člana, ob sodelovanju višje pravosodne svetovke Julije Oremuž, kot zapisnikarice, v upravnem sporu tožeče stranke: **IGOR**

ŠTEMBERGER, Levstikova ulica 14, Ilirska Bistrica, zoper toženo stranko: **ŽUPAN OBČINE ILIRSKA BISTRICA (Emil Rojc)**

zaradi **varstva ustavnih pravic v zvezi z imenovanjem za člana občinskega sveta**,

O **pritožbi tožene stranke** zoper sodbo Upravnega sodišča Republike Slovenije, Oddelka v Novi Gorici, III U 164/2012-9 z dne 6.7.2012,

Na seji **10. Avgusta 2012**

RAZSODILO:

Ker bi sodišče prve stopnje moralo tožbo zavreči (**IGOR ŠTEMBERGER zoper ŽUPANA OBČINE ILIRSKA BISTRICA**), pa tega ni storilo, ampak je meritorno odločilo o tožbi, je vrhovno sodišče na podlagi prvega odstavka 78. Člena v zvezi s prvim odstavkom 4. Člena in prvim odstavkom 36. Člena ZUS-1 izpodbijalo **sodbo razveljavilo in tožbo zavrglo**.

Iz tega sledi: če bo gospod Igor Štemberger želel postati svetnik bo moral spoznati, da mu Ustava poleg pravic nalaga tudi dolžnosti.

Župan
Emil Rojc

ODDELEK CI NOVE IDEJE ZA BIOPLINARNO

Zadeva: Bioplinska naprava v Ilirski Bistrici, last Bio Future d.o.o Motnica 2 Trzin

Verjetno ste, tako kot večina prebivalcev naše in Vaše občine, v zadnjih mesecih zaznavali smrad, ki ga sicer čutijo predvsem stanovalci robnega območja Trnovega, občasno pa tudi celega mesta. Posredovali smo vam tudi slikovno gradivo o izlitju iz bioplinarne v reko Reko, ter o neprimernem skladiščenju pregnitega blata. V priponkah vam posredujemo včerajšnji posnetek še vedno neprimerno skladiščenega pregnitega blata kar na prostem, čeprav je uporaba pregnitega blata zaradi neustreznosti in odločbe pristojne inšpektorice v naravi prepovedana. Poleg tega nas zanima še:

Kako se je občina odzvala na položaj, v katerem bioplinarna že tri mesece deluje brez dovoljenj?

Ali bo občina zahtevala revizijo postopka umeščanja bioplinarne v prostor?

Ali bo občina predlagala občinskemu svetu razveljavitev sklepa, o soglasju gradnje bioplinarne, ki ga je sprejel dne 12. 05. 2005 na 23. seji občinskega sveta. Pri pregledu te seje smo namreč ugotovili, da skoraj nobena obljuba, ki jo je podal g. Zmazek, ne drži. Navajamo nekatere neizpolnjene obljube (laži če hočete), na osnovi katerih je občinski svet na omenjeni seji dal soglasje k

gradnji bioplinarne:

- podjetje bo registrirano v Ilirski Bistrici; registrirano je v Trzinu,
- plače delavcev bodo nadpovprečne; ne drži, celo ne plačujejo prispevkov za zavarovanja
- smrad pri delovanju ne bo nastajal in se širil v okolico; vsi vemo, da temu ni tako,
- vrsta materiala, ki se bo predeloval; predeluje oziroma v bioplinarni sprejemajo tudi druge surovine, ki na seji niso bile omenjene in so z vidika zdravja ljudi in okolja visoko rizične,
- vhodne surovine bodo prihajale

samo iz ožje regije; vhodne surovine prihajajo od vsepovsod iz Slovenije. Prav tako se sklep OS o dovoljenju za postavitev bioplinarne šteje kot dovoljenje lokalne skupnosti, čeprav prebivalci, niti najbližji sosedje niso imeli možnosti sodelovati v javni razgrnitvi, v javni razpravi, niti individualno kot mejaši oziroma sosedje. Ocenjujemo, da je občina s tem kršila Aarhuško konvencijo in zavestno onemogočila ljudem, da bi sodelovali pri umeščanju bioplinarne naprave. Kdaj in na kakšen način bo izpolnjena obljuba občine o meritvah smradu? Kako se občina pripravlja in na kakšen način se bo odzvala na novo zakonodajo

o bioplinarnah?

Bo imela občina po novi zakonodaji zagotovljen vpliv oziroma ali bo vključena v odločanje o lokaciji in pogojih za delovanje bioplinarne naprave. Ali ji bo zakonodaja omogočila ukrepanje, če bo naprava kakorkoli onesnaževala okolje? Kako si občina razlaga odločbo gradbenega inšpektorja, ki je bila izdana 18. 07. 2012 in kaj ste se dogovorili na sestanku z gradbenim inšpektorjem prejšnji teden?

Ali ste seznanjeni s poškodbo in zamenjavo balona v bioplinarni? Po trditvah nekaterih naj bi prišlo do eksplozije v sami bioplinarni, oziroma do poškodbe zaradi malomarnega rokovanja. Kako

bi se občina odzvala, če bi v mogočem podobnem primeru v prihodnosti prišlo do poškodovanja npr. sosednjih zgradb? Ali se je občinsko vodstvo v prejšnjem mandatu, ali pa se bo vodstvo tega mandata, kakorkoli zavarovalo pred mogočimi negativnimi vplivi na okolje v primeru, da bioplinarna oziroma proizvodni procesi ostanejo brez nadzora, če bioplinarna ne bi mogla več obratovati (npr. stečaj lastnika ali podobno) in bi jo lastniki zapustili?

Se je občina na kakšen drugi način lotila reševanja tega perečega problema?

V pričakovanju odgovorov in z željo po še tesnejšem sodelovanju vas lepo pozdravljamo. **III Nove Ideje**

Zadeva: Odgovor na dopis CI nove ideje za bioplinarno

Strinjam se z vašimi ugotovitvami glede smradu v Ilirski Bistrici. Kot župan sem v tej situaciji v zelo neprijetnem položaju. Po eni strani sem dolžan občankam in občanom zagotoviti čist zrak, vendar pa v te namene ne razpolagam z inšpekcijskimi službami s katerimi bi lahko potencialne onesnaževalce prisilil k spoštovanju predpisov. Poleg tega pa je zakonodaja, ki ureja delovanje bioplinarne nedorečena in pomanjkljiva. Ampak dejstvo je da smrdi, zato poskušam problem rešiti s sredstvi, ki so mi na razpolago.

20.8.2012 sem obiskal direktorico Inšpekcije za okolje in naravo. Seznanil sem jo s stanjem zraka v našem mestu pa tudi z vašimi aktivnostmi. Zagotovila mi je da primer pozna in da njihova služba dela vse kar je v njihovi moči. S strani inšpektorata sem dobil tudi seznam aktivnosti v zvezi z bioplinarno. Glede na to, da bioplinarna obratuje brez ustreznih dovoljenj, sem zahteval mnenje Inšpektorata RS za promet, energetiko in prostor.

23.8.2012 me je na mojo pobudo obiskal inšpektor gospod Filip Treven od katerega sem na mojo zahtevo dobil naslednji odgovor:

»Na podlagi 1. odstavka 24 člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Ur. List RS, št. 56/02 in 26/2007) vas obveščamo, da je bil uveden inšpekcijski postopek v

zadevi Biofutura d.o.o., Motnica 2, 1236 Trzin – uporaba bioplinarne v Ilirski Bistrici pod št. 06122-1777/2012. Pri pregledu dne 5.7.2012 je bilo ugotovljeno, da naprava obratuje, poskusno obratovanje je poteklo, investitor pa si za delovanje ni pridobil uporabnega dovoljenja zato je bila 18.7.2012 izdana odločba na podlagi 150 čl. ZGO-1 s katero se je investitorju v štirih mesecih po vročitvi odločbe prepovedalo uporabo bioplinarne naprave v Ilirski Bistrici. Odločba je vročena 19.7.2012.«

To pomeni, da v kolikor Biofutura d.o.o. do 19.10.2012 ne pridobi uporabnega dovoljenja, mora z obratovanjem prenehati.

Projektne pogoje katerim mora zadostiti bioplinarna v okviru svojega delovanja, so pred začetkom gradnje določili na Uradu za varstvo okolja in narave. Za pridobitev uporabnega dovoljenja, mora Biofutura d.o.o. predložiti meritve, s katerimi dokazuje, da te pogoje izpolnjuje. Kot mi je povedala direktorica urada gospa mag. Inga Turk je s problemom bioplinarne seznanjena. Ob prvi vlogi za stalno obratovalno dovoljenje bioplinarna ni zadostila vsem potrebnim kriterijem, zato tudi urad ni izdal pozitivnega mnenja, na osnovi katerega bi lahko upravna enota v Ilirski Bistrici Biofutura d.o.o. izdala stalno obratovalno dovoljenje.

Tako Uradu za varstvo okolja in narave, kot upravno enoto sem prosil, da me pred izdajo soglasja oziroma uporabnega dovoljenja obvestijo in mi omogočijo vpogled v izdelane meritve.

Lahko povem, da sem prejšnji teden izvedel, da naše komunalno podjetje odvaža pregnito blato iz bioplinarne na deponijo v Jelšane in da jim Biofutura d.o.o. dolguje nekaj več kot 50 tisoč evrov za dobavljeno vodo. Od direktorja komunalnega podjetja sem zahteval, da pogodbo o odvozu odpadkov takoj prekine, obenem pa obvesti Biofutura d.o.o., da jim bodo prekinili dobavo vode zaradi neplačanih obveznosti.

Ogledal sem si posnetek 23. seje Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica iz leta 2005, na kateri so svetniki dali soglasje za postavitev bioplinarne in res je, da veliko takratnih trditev g. Zmazka, kot navajate v vašem dopisu, ne drži. Zato sem se odločil, da bom 13.08.2012 sklical izredno sejo Občinskega sveta, na kateri bomo obravnavali problematiko smradu po mestu in okolici. Občani si bodo lahko ogledali posnetek **23. seje Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica iz leta 2005 v torek 11.9.2012 in sredo 12.9.2012 ob 20 uri na lokalni televiziji Galeja**. Predvajan posnetek bo tudi podlaga za razpravo na izredni seji.

Župan
Emil Rojc

Občina Ilirska Bistrica
Bazoviška cesta 14
6250 Ilirska Bistrica
župan Emil Rojc

Številka: 0611-46/2011/11
Datum: 27.08.2012

Zadeva: Bioplinarna Biofutura Ilirska Bistrica

Spoštovani,

skladno z dogovorom, sprejetem na sestanku dne 20.08.2012, vam pošiljamo podatke o postopkih Inšpekcije za okolje in naravo, ki so bili uvedeni pri zavezancu Bio futura d.o.o., Motnica 2, 1236 Trzin, bioplinarna Ilirska Bistrica.

Inšpektorica za okolje je v letu 2011 in 2012 opravila več inšpekcijskih pregledov v zvezi z uporabo gnojevke iz bioplinarne Ilirska Bistrica na kmetijskem površinah v bližini (Hrašče) Postojne in v zvezi z nadzorom Uredbe o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov (Uradni list RS, št. 62/2008 v nadaljevanju Uredba).

Dne 11.04.2011 so bile obravnavane številne telefonske prijave o razvozu bioplinne gnojevke-pregnitega blata. Opravljen je bil nadzor prevoznika tovornega vozila v lasti podjetja Kanal d.o.o., ki je iz bioplinarne Ilirska Bistrica s kamionskimi cisternami vozil tekoče pregnantno blato v vas Hrašče. Na robu kmetijskih površin se je iz kamionskih cistern vsebino prečrpavalo v traktorsko cisterno in z njo nato gnojilo kmetijske površine.

Dne 14.04.2011 je bil opravljen inšpekcijski pregled v podjetju Bio Futura d.o.o. v bioplinarni Ilirska Bistrica v zvezi z ravnanjem s pregnantim blatom. Na inšpekcijskem pregledu je bilo ugotovljeno, da je zagotovljena izvedba monitoringa tega blata, katerega rezultati so izkazovali 1. okoljsko kakovost, kar pomeni, da se ga lahko uporablja za raztros brez okoljevarstvenega dovoljenja (OVD). Oseba, ki je izvajala monitoring, ima pridobljeno pooblastilo pristojnega ministrstva. Upravljaivec naprave vodi evidence o oddaji, količini in prejemnikih pregnitega blata.

29.08.2011 je bil opravljen pregled v bioplinarni Ilirska Bistrica, ker je bil podan sum, da je bioplinarna Ilirska Bistrica povzročiteljica okoljske nesreče, ker naj bi med 25. in 27.08.2011 v kanalizacijski sistem izpustila veliko količino pregnitega blata (cca. 2000 m³). V podjetju so izpust digesterskega ostanka v kanalizacijski sistem zanimali. Glede količine digesterskega ostanka pa gre za količino, ki jo v bioplinarni proizvedejo in odpeljejo na kmetijske površine v slabem mesecu, pa tudi v dveh nočeh se to količino iz rezervoarjev ne bi dalo prečrpati. Ugotovljeno je bilo, da direktnega stika rezervoarja in kanalizacije ni. Iz rezervoarjev obstaja samo izpust za prečrpavanje v cisterno. V kolikor bi prišlo do izlita iz rezervoarjev, bi to bilo vidno na dvorišču, v kinetah, v

kanalizacijskih jaških. V soboto 27.08.2011 je bilo s strani policije opravljeno vzorčevanje. Prav tako je bilo ugotovljeno, da v podjetju razpolagajo z vso dokumentacijo o odvozu blata.

14.10.2011 je bil v podjetju Bio Futura obravnavan izredni dogodek z dne 13.10.2011, ko je prišlo do onesnaženja vodotoka Reka (št. poročila 061-14/2011/238696-14 z dne 10.11.2011, Policijske prave Koper, policijske postaje Ilirska Bistrica). Ugotovljeno je bilo, da je na večjem digestorju bioplinarne (5000 m³), konkretno pri menjavi tesnila na cevi, prišlo do izliva manjše količine (cca. 3 do 5 m³) substrata od proizvodnje bioplina. Substrat se je zlival po zunanji steni digestorja. Ko so zaposleni opazili izlitje, so nemudoma pristopili k izvajanju ukrepov za preprečitev nadaljnjega iztekanja. Pri čiščenju sten digestorja se je višek vode prečrpaval v kanalizacijski sistem, ki se zaključuje s centralno čistilno napravo Ilirska Bistrica. Povzročitelj okoljske nesreče o nesreči ni nemudoma obvestil organa pristojnega za obveščanje, določen s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, zato je bil zaradi kršitev prvega odstavka 27. člena ZVO-1 uveden prekrškovni postopek.

8.11.2011 so bile obravnavane številne prijave gnojenja z bioplinsko gnojevko-pregnitega blata z dne 27.10., 31.10. in med 3. do 7.11.2011. Analize pregnitega blata so bile v letu 2011 opravljene v marcu, juniju, septembru in novembru. V vseh primerih je pregnantno blato bilo uvrščeno v prvi razred okoljske kakovosti, zato inšpektorica za okolje ni imela zakonske podlage za ukrepanje in izrek prepovedi raztrosa pregnitega blata po kmetijskih površinah. Na inšpekcijskem pregledu so bili pridobljeni podatki o prevozniku, o oddanih količinah ter prejemnikih pregnitega blata za 27.10.2011 in obdobje med 3.11. do 7.11.2011. Ugotovljeno je bilo, da upravljavec zagotavlja vodenje naslednjih evidenc o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov: evidence o sprejetih in predelanih odpadkih, evidence o opravljenih meritvah temperature med procesom obdelave biološko razgradljivih odpadkov in meritev kakovosti pregnitega blata, evidence o odstranjevanju neželenih primesi in preostankov odpadkov po obdelavi (plastika, steklo, kovina, les, tekstil itd.), evidence o oddaji proizvedenega pregnitega blata, evidence o opravljenih vzdrževalnih delih na bioplinarni, evidence o izvedenem čiščenju in razkuževanju prostorov, opreme, zunanjih površin, embalaže in vozil po internih navodilih, evidence o izvedenih preventivnih ukrepih zaradi ptic, glodalcev, insektov in drugih škodljivcev in higienskem nadzoru, evidence o izvedenih tehničnih pregledih naprav in opreme ter drugih pomembnih dogodkov v zvezi z obdelavo biološko razgradljivih odpadkov, evidence o količinah ter uporabi proizvedenega bioplina, ker gre za anaerobno razgradnjo.

Dne 21.11.2011 je za tedanji Inšpektorat RS za okolje in prostor (sedaj Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje - IRSKGHO) izbrani pooblaščenec opravil vzorčenje pregnitega blata in izdelal oceno kakovosti in primernosti pregnitega blata. Na pregledu dne 6.12.2012 je bil upravljavec bioplinarne Ilirska Bistrica seznanjen o nenapovedanem vzorčenju produkta - pregnitega blata, ki se je izvedlo 21.11.2011, s strani pooblaščenca Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto ter o rezultatih, da je obravnavano pregnantno blato oz. presnovi ostanek iz bioplinarne Ilirska Bistrica glede na prvo in drugo točko 22. člena Uredbe ustrezalo kriterijem za 2. razred okoljske kakovosti glede zahtev za mikrobiološke parametre. Šele po odpravi napake bi pregnantno blato oz. presnovni ostanek iz bioplinarne Ilirska Bistrica bilo možno uporabiti v skladu s 23. členom Uredbe. Na osnovi navedenih dejstev je inšpektorica za okolje po uradni dolžnosti na podlagi prvega odstavka 211. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, kot nujen ukrep v javnem interesu, izdala ustno odločbo, s katero je upravljavcu bioplinarne Ilirska Bistrica BIO FUTURi d.o.o. Motnica 2, 1236 Trzin prepovedala vnos pregnitega blata v ali na tla, ki se uvršča v 2. razred okoljske kakovosti iz priloge 2 Uredbe, z rokom izvršitve odločbe takoj. Pisna odločba je bila izdana 14.12.2011. Zoper odločbo je bila podana pritožba, ki je bila dne 20.01.2012 odstopljena II. stopenjskemu organu MOP (sedaj MKO), ki zadevo še obravnava. Sicer pa je zavezanec prepoved odločbe spoštoval.

V zvezi s komentarji in objavljenimi fotografijami na spletni strani, na katerih je bilo prikazano motorno tovorno vozilo s cisterno ter komentarji, da se odvoz pregnitega blata odvaža v večernih

urah, je inšpektorica za okolje dne 28.3.2012 opravila izredni inšpekcijski nadzor in ugotovila, da je podjetje Bio Futura d.o.o. dne 16.03.2012 v mlekarni Agroind Vipava prevzelo tekočo sirotko in jo pripeljalo na predelavo v bioplinarno. Dostava na lokacijo v Ilirsko Bistrico je bila v petek 16.03.2012 v večernih urah. Prevoz odpadka s klasifikacijsko št. 02 05 02 - Blato iz čiščenja odpadne vode na kraju nastanka – SIROTKA- ŽSP KAT.3 je spremljal veljaven evidenčni list, ki ga je zavezanec na inšpekcijskem pregledu predložil.

V podjetju so zanikali vsakršno prečrpavanje pregnitega blata v tekoči fazi. V obdobju december 2011 – marec 2012 so v podjetju predelali cca. 500 ton suhega pregnitega blata, ki se je skladiščilo v podjetju do maja 2012, ko so pridobili rezultate monitoringa. Ker je bilo dehidrirano blato uvrščeno v prvi okoljski razred so ga oddali kmetom in drugim odjemalcem.

Dne 11.06.2012 je bilo na podlagi naročila inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje za presnovno ostanek po anaerobni obdelavi v bioplinarni Ilirska Bistrica s strani pooblaščenca ZZV Novo mesto izvedeno vzorčenje.

Dne 6.7.2012 je bila izdelana analiza in ocena kakovosti presnovnega ostanka iz bioplinarne Ilirska Bistrica, glede na zahteve iz Priloge 2 iz Uredbe.

Ker je bilo iz ocene kakovosti, obravnavano pregnito blato ustrezno kriterijem za stabilizirane biološko razgradljive odpadke, je bila upravljavcu bioplinarne Ilirska Bistrica dne 9.7.2012 izdana ustna odločba na zapisnik, s katero se je v izvršitvenem roku takoj, prepovedalo omogočanje vnosa pregnitega blata, ki ustreza merilom za stabilizirane biološko razgradljive odpadke iz priloge 2 Uredbe v ali na tla, brez okoljevarstvenega dovoljenja in da mora upravljavec naprave zagotoviti, da se proizvedeno pregnito blato, ki ustreza merilom za stabilizirane biološko razgradljive odpadke v skladu z merili iz priloge 2 Uredbe, uporabiti kot stabilizirani biološko razgradljivi odpadek (32. člen Uredbe).

Upravljavec bioplinarne je dne 18.07.2012 obvestil Inšpekcijo za okolje in naravo, da pregnito blato iz bioplinarne Ilirska Bistrica ne predaja za namen vnosa v ali na tla in da bodo proizvedeno količino pregnitega blata uporabili v skladu z 32. členom Uredbe.

Na odločbo je bila vložena pritožba, katera je bila v reševanje odstopljena II. stopenjskemu organu.

Sicer pa je inšpektorica za okolje v mesecu juliju in avgustu obravnavala tudi prijave, ki so se nanašale na neprijetne vonjave, ki naj bi se domnevno širile iz bioplinarne. V dneh, ko so bili opravljeni nadzori (v različnih časovnih obdobjih dneva), ni bilo ugotovljenih oz. zaznanih neprijetnih vonjav, ki bi se širile iz območja bioplinarne.

Dne 8.8.2012 so bile na podlagi naročila inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje izvedene izredne meritve emisije snovi v zrak, glede na zahteve iz okoljevarstvenega dovoljenja. Rezultati meritev še niso znani.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Bojan Počkar
Inšpektor za okolje

Jana Miklavčič
Direktorica Inšpekcije za okolje in naravo

Poslati: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, župan Emil Rojc,
emil.rojc@ilirska-bistrica.si, e-pošta

VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM EKONOMIST

NEKAJ O CENTRU VIŠJIH ŠOL LAMPRET CONSULTING

Naš šolski center izvaja že desetletje na goriškem javno veljavne višješolske programe Ekonomist ter Poslovni sekretar (ta se izvaja tudi v Postojni) ter visokošolski program Komerciala ter Turizem ter podiplomski magistrski študij poslovnih ved. Višje šole izvajamo samostojno, visokošolske pa v sodelovanju z Fakulteto za komercialne in poslovne vede iz Celja. Poleg tega že dve desetletji opravljamo razne funkcionalne izobraževalne oblike namenjene podjetništvu in svetovanje s področja podjetništva ter pridobivanja evropskih sredstev.

Celotna paleta višješolskih, visokošolskega in podiplomskega študija poslovnih ved, študentski karierni center, zametki poslovnega inštituta ter podjetniško-svetovalni center sestavljajo »piramido« novo nastajajoče visokošolske inštitucije na goriškem LAMPRET – College of business. Več kot 400 študentov išče svojo karierno priliko s študijem na poslovnih programih v Novi Gorici v okviru študijskega centra Lampret consulting. Preko 250 diplomantk in diplomantov višje šole pa je že uspešno končalo študij. Posebna značilnost vseh študijskih programov je njihova praktična naravnost. Predavatelji prihajajo iz prakse in se zato veliko časa namenjajo prav reševanju primerov iz prakse. Organizacija in izvedba izrednega študija ter metode dela pa so prilagojene s posli in delom obremenjenim študentom.

Za poslovnega znanja željne primorce je »piramida poslovnih študijev« na Goriškem, ki jo je zasnoval študijski center Lampret consulting velik izziv in ugodna priložnost. Višja strokovna šola, visokošolski študij in kot nadgradnja še magistrski študij poslovnih ved omogočajo študentom iz severnoprimorske, da blizu doma izpolnijo svoje karierni želje po znanju in izobrazbi prav vse do magisterija.

Razvijajoči podporni mehanizmi za študente, kot so karierni center, podjetniški inkubator, poslovni inštitut ter dodatno funkcionalno vseživljenjsko učenje, pa so dodana vrednost študija. Zasnovo podobne piramide poslovnih študijev v skromnejših številkah postavlja v Ilirski Bistrici pričetek izvajanja višješolskega študija Ekonomist.

VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM EKONOMIST

EKONOMIST – pridobljen strokovni naziv:ekonomist. To je nov bolonjsko prenovljen višješolski program poslovne smeri. Študent pridobi višjo strokovno izobrazbo - raven 6/1, strokovni naziv ekonomist ter 120 kreditnih točk.

Študenti se usposobijo za ekonomista usmerjenega v eno od izbirnih smeri: komerciala, računovodstvo, zavarovalništvo, bančništvo, turizem ali podjetništvo. V Ilirski Bistrici bo možnost izbire med smermi komerciala in računovodstvo.

V višjo šolo se lahko vpišejo vsi, ki so opravili splošno ali poklicno matura.

Program se bo izvajal kot izredni študij. Čeprav se po vsebini izredni študij ne razlikuje od rednega višješolskega študija, je razlika v organizaciji izvajanja, ker je prilagojena zaposlenim študentom.

Študijsko leto se začne 1. oktobra 2012 in konča 30. septembra 2013. Predavanja začnejo že meseca oktobra 2012 in se končajo junija meseca 2013.

Višješolski program **Ekonomist** vas v treh letih pripelje do višješolske diplome. Izredni študij se bo v Ilirski Bistrici izvajal dve koledarski leti in pol (izvajanje predmetov in izpitov) Naslednjega pol leta je namenjeno pisanju, pripravi in zagovoru diplomske naloge.

Vsa predavanja bodo potekala v Ilirski Bistrici in sicer dvakrat tedensko v popoldanskem času (predvidoma od 16.00 do 19.15).

Na razpolago bodo imeli študenti vsa potrebna študijska gradiva.

Posamezni predmeti si sledijo modularno (predavanja...čas priprave na izpit...izpit...nov predmet...).

RAZVOJ VISOKOŠOLSKEGA ŠTUDIJA V ILIRSKI BISTRICI

Glede na izhodišča, ki jih predstavljajo predvsem že potekajoči srednješolski izobraževalni programi na območju občine Ilirska Bistrica in bolj ali manj oddaljenih centrov, kjer se po vsej verjetnosti šolajo mladi iz občine (Postojna, Koper) realno ocenjujemo, da obstajajo vse možnosti za uvajanja terciarnih programov, ki bi v krajšem ali daljšem obdobju lahko nastali v Ilirski Bistrici.

Glede na srednješolski program ekonomski tehnik (4 in 3+2), gimnazijski program ter tehnik računalništva, ter postojnski program ekonomski tehnik bomo primarno začeli izvajati višješolski strokovni program Ekonomist, ki ima prvi letnik enoten, drugi pa se usmerja v nekatere smeri. Ker menimo, da bi bile za Ilirsko Bistrico predvsem zanimive temeljna smer ekonomist-komercialist ter ekonomist-računovodja, bomo ti dve smeri tudi ponudili študentom. Glede na razvost gospodarskih dejavnosti ter malih podjetij sta ti dve smeri prav gotovo aktualne tudi s pogleda zaposlitvenih možnosti v lokalnem zaposlitvenem okolišju.

Visoka šola je v lokalnih prostorih (kakršen je vaš in tudi naš goriški) običajno tudi nadgradnja višješolskih programov, ko se diplomanti višje šole vpišejo v drugi letnik visokošolskega

programa in tako nadaljujejo študij. Torej bi bilo smotno pričeti z visokošolskim programom, ko se pojavi prva baza višješolskih diplomantov.

V Ilirski Bistrici nastaja višješolsko središče predvsem na pobudo lokalne skupnosti oz. občine Ilirska Bistrica, njenega župana Rojca ter na pobudo nekaterih večjih in predvsem manjših gospodarskih podjetij, ki uspešno delujejo v lokalnem prostoru.

Pri izvedbi programov v Ilirski Bistrici bo sodelovala kot partner tako tudi Občina Ilirska Bistrica in sicer predvsem z pomočjo pri zagotavljanju osnovnih prostorskih pogojev za izvedbo predavanj, izvajanjem promocije študija ter z pomočjo preko pisarne Ljudske univerze Ilirska Bistrica, ki bo lokalni koordinator višješolskega študija. Občina bo poskušala zagotoviti tudi kakšno štipendijo ter informirati lokalna podjetja o pomenu tovrstnega višješolskega izobraževanja.

Tako predlagamo naslednjo orien-tacijsko časovno vrsto za izvajanje programa v Ilirski Bistrici:

Študijsko leto 2012/2013:

1. letnik Višješolskega študija Ekonomist (izredni)

Študijsko leto 2013/2014:

1. in 2. letnik Višješolskega programa Ekonomist (izredni)

Študijsko leto 2014/2015:

1. letnik Višješolskega programa Ekonomist (izredni, če bi država pri-sluhnila tudi redni študij za mladino)
1. letnik Visokošolskega programa Komerciala (izredni študij)

Študijsko leto 2015/2016:

1. in 2. letnik Višješolskega programa Ekonomist (izredni in redni)
1. in 2. letnik Visokošolskega programa Komercial

Zakaj bi študentje študirali na naši po-družnici Višje šole Lampret consulting v Ilirski Bistrici?

- ker ponujamo klasični izredni študij, ki je organizacijsko, časovno in komunikacijsko optimalno prilagojen zaposlenim študentom;
- ker bodo z vami predavatelji strokovnjaki iz prakse;
- ker imamo konkurenčno šolnino in ugodne pogoje obročnega plačevanja preko celega študijskega leta;
- ker smo ugledna šola s tradicijo in visoko uspešnostjo pri študiju, dobro zaposljivimi diplomanti ter dosegamo visoko stopnjo zadovoljstva udeležencev;
- skratka, ker ... smo prepričani, da skupaj lahko uspešno dosežemo novo stopničko na vaši strokovni poti.

Predavatelji bodo posebno pozornost namenili metodam pedagoškega dela, pri katerih bodo upoštevali:

- specifičen način učenja odraslih,
- življenjske in delovne izkušnje odraslih,
- interese in osebno razvojno stopnjo odraslih.

Pri tem bodo posebni poudarki dani predvsem naslednjim oblikam pedagoškega dela:

skupinske: predavanja, seminarske vaje, skupinske diskusije, seminarji, ekskurzije

individualne: seminarsko delo, konzultacije, predstavitev, debate, projektno delo, praktični pouk, samostojno študijsko delo ter mentorsko delo pri diplomah.

Izkustvene: reševanje študijskih primerov in problemov iz poslovne prakse, diskusije, učne delavnice, projektno učenje, igra vlog,.

Povezovanje s prakso: praktični primeri povezovanja s prakso, predavanje gostov iz prakse, obiski podjetij, praksa na delovnem mestu.

Ena od značilnosti višjih šol je tudi

strokovna praksa. Na letnik študent opravlja 400 ur prakse v konkretnem podjetju. Praktično izobraževanje je možno opravljati strnjeno v 10 tednih oz. 400 urah ali občasno (ob sobotah, med dopustom...). Šola ima za študente pripravljene obrazce, pogodbo z podjetjem, program in navodila za opravljanje praktičnega izobraževanja. Odraslim, ki imajo vsaj dve leti delovnih izkušenj, se lahko prizna pravica do skrajšanja oziroma oprostitve praktičnega izobraževanja. O ustreznosti delovnih izkušenj odloča študijska komisija višje šole.

LOKACIJA IZVEDBE PREDAVANJ V ILIRSKI BISTRICI

Vsa predavanja bodo v moderno urejenih in s sodobnimi audio-vizuelnimi napravami opremljenih predavalnicah Osnovne šole Antona Žniderčiča OZ. Ljudske univerze v Ilirski Bistrici. Naslov lokacije: Rozmanova 25b, 6520 Ilirska Bistrica. **III Miran Lampret, univ. dipl. ekon. direktor višje šole**

**Vsi, ki jih študij
zanima in želijo več
informacij vabljeni
na INFORMATIVNI
DAN**

**v torek 11.9.2012
ob 17.00.**

**Vaše prispevke pričakujemo
do 20. v mesecu na e-naslovu:**

odmevi@ilirska-bistrica.si

Vabljeni k sodelovanju!

NA MLAKAH IZVRSTNA KONJENIŠKA PRIREDITEV

V nedeljo, 12. 8. 2012, je bilo na Mali Bukovici že peto tekmovanje v spretnostnem jahanju. Prireditve se je udeležilo 16 jahačev, ki so se med seboj pomerili v spretnosti jahanja in premagovali številne ovire na zahtevno postavljeni progi. Najbolje se je odrezal Dejan Strgar s kobilom Ajšo z Banšic. Drugi je bil domačin, tudi že večkratni zmagovalec Mlak, Borut Delost iz Šembij, tretje mesto pa je osvojil Tomaž Puc iz Ajdovščine.

Novost letošnje prireditve je bila tudi tekma v barrelu, to je disciplina, v kateri morajo tekmovalci čim hitreje obkrožiti postavljene sode. Tudi tu je bil najhitrejši Dejan Strgar, ki je zasedel

in prvo in drugo mesto, in sicer prvo mesto s kobilom Ajšo, drugo pa s kobilom Atlanto. Tretje mesto pa je pripadlo Aneju Furlanu iz Branika.

Dogajanje na Mlaki so popestrile tudi razne družabne igre, kot je vleka vrvi, ugotavljanje teže pršuta ter zadnje čase zelo priljubljena igra »corn hall«. Z igrami so si obiskovalci lahko prislužili praktične nagrade, kot je pršut, nekdo pa je domov odpeljal samokolnico. Vsakozi pa je za prijetno glasbo skrbel Ansambel Snežnik.

Za nekatere občudovalce konj pa je bil višek prireditve v prikazu nekaj izvrstnih figur dresurnega jahanja jahačice Doris Furlan na andaluzijskem žrebcu lastnika

Jadrana Vrha z Dolnjega Zemona, in jahača Francesca na lipincancu.

Celotni prireditvi je svojevrsten pečat vtisnil tudi voditelj in povezovalec dogodkov Marjan Mikuletič, ki je s svojimi humorjem privabljal smeh na obrazih obiskovalcev. Pohvala vsem, ki so prispevali k lepi in odmevni prireditvi. **III NM**

JASENSKA POLJNTA

Veliki mojster domače kulinarike Rihard Baša iz Jasena se je nedavno tega na otvoritvi vaškega doma predstavil s specijalitetijo – jasensko poljnto. Okusna polenta je bila skuhana iz koruznega zdroba, zmletega iz koruze, ki jo pridelujejo samo še v Jasenu. Gre za staro sorto koruze trdinke, ki sicer daje manj pridelka, a se iz njega dobi zdrob, iz katerega skuhamo odlično, predvsem okusno polento – v bakrenem kotličku. Kombinacija jasenske poljnte in kislega mleka v leseni posodi je idealna, za to so gurmani po Rihardovem nasvetu poizkusili polento. **III Petar Nikolič**

SUŠENJE JESENOV POVZROČA JESENOV OŽIG

Veliki in poljski jesen sta zlasti v Brkinih na določenih gozdnih rastiščih pomembni drevesni vrsti. Od leta 2006 obe vrsti jesena v Sloveniji življenjsko ogroža gliva neprava pecljevka (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*, anamorf *Chalara fraxinea*), ki povzroča jesenov ožig. Jesenov ožig se širi s trosi po zraku, zato je njegovo širjenje nemogoče preprečiti.

Bolezen povzroča odmiranje tkiva na listih in na listnih pecljih ter rakave rane na vejah in deblu. Okužba se najpogosteje vrši na listih. Iz listnega peclja se bolezen lahko razširi v poganjek, kjer povzroča odmiranje prevodnega tkiva in obarvanje lesa. Kakšen obseg poškodb bo jesenov ožig povzročil v Sloveniji, ne moremo natančno napovedati. V Litvi se je na primer v 15 letih posušilo okoli 60 % velikega jesena, in to odraslih dreves. Ugotovljeno je, da so posamezna drevesa na okužbo in razvoj bolezni bolj odporna, zato bo potrebna posebna skrb za ohranjanje odpornih dreves. Gliva tudi bolje uspeva v hladnejših in bolj vlažnih vremenskih razmerah.

Znaki prepoznavanja jesenovega ožiga

Venenje in sušenje mladih poganjkov z listi. Posušeni mladi poganjki in listi so lahko tudi črno obarvani, kot bi bili ožgani – odtod ime bolezni.

Odmiranje tkiva (nekroza) na poganjkih in listnih pecljih. Odmrlo tkivo na listnih pecljih se obarva rjavo. Odmiranje se začne na listnem peclju in od tam prodira naprej v poganjek. Na mladih poganjkih in vejah so opazne svetlo do temno rjave nekroze na skorji. Prehod med zdravim in bolnim delom je dobro viden. Če zarezemo v poškodovano tkivo, vidimo rjavo obarvan les.

Svetlo do temno rjavo obarvan les.

Prezgodnje odpadanje listov (lahko že konec avgusta). Naslednje vegetacijsko sezono drevesa normalno odženejo, vendar

Najbolj pogost simptom jesenovega ožiga – venenje listov in sušenje poganjkov ter močno prizadeta krošnja velikega jesena (foto: Niki Ogris, www.zdravgozd.si)

lahko pričakujemo nekoliko več suhih poganjkov.

Rakave rane na vejah in deblu.

Bolezen prizadene tako odrasla kot mlada drevesa. Med posameznimi osebki je opazna razlika v odpornosti na bolezen. Odpornejši naj bi bili osebki, ki bolj zgodaj odvržejo listje. Jesene, oslabiljene zaradi jesenovega ožiga, pogosto okuži bela trohnoba korenin oz. mraznica (*Armillaria* spp.) ali jih napade podlubnik – pisani jesenov ličar (*Leperesinus fraxini*), kar pospeši propad drevesa. Odraslo drevo propada počasi, v 7–15 letih, naravno mladje se posuši v 2–3 letih.

V primeru suma pojava bolezni v vašem gozdu se najprej posvetujte s svojim revirnim gozdarjem. Pri izbiri drevja za posek pri negovalnih sečnjah veliki in poljski jesen, ki ga zaradi sanitarnih vzrokov ni treba posekati, ohranjamo, vendar ga praviloma ne pospešujemo na račun drugih rastišču primernih drevesnih vrst. Pospešujemo le posamezna drevesa, ki niso oziroma so manj poškodovana od drugih dreves jesena v sestoju. Okužena drevesa je priporočljivo posekati, ko je večina poganjkov in vej že odmrlih in suhih ter če se je okužba razširila v deblo, zaradi česar se zmanjšuje vrednost lesa. Če so okuženo drevo dodatno napadli podlubniki, jih je treba čim prej posekati.

Enako je treba postopati pri negi mladovja in pri naravni obnovi. Pospešujemo neokužene jesene in druge prisotne drevesne vrste v mladovju. Nege mladovja in tanjših drogovnjakov, kjer poleg velikega oziroma poljskega jesena ni drugih drevesnih vrst, praviloma ne izvajamo.

Sadike jesena Zavod za gozdove Slovenije nadomešča s sadikami gorskega javora ali z drugimi rastišču primernimi vrstami, dokler ne bodo vzgojene za okužbo z jesenovim ožigom odpornejše sadike.

Posebnih zatiralnih ukrepov se v gozdovih ne izvaja. V kolikor imate jesene zunaj gozdnega prostora kot okrasna drevesa, je priporočljivo, da okužene poganjke odrežete (odstraniti ves obarvan les), odpadlo listje in listne peclje pograbite in sežgete. **III Bogdan Magajna, Marija Kolšek, Zavod za gozdove Slovenije**

KMETIJSKA TRŽNICA 2012

»TRADICIONALNA LOKALNA HRANA – KROMPIR«

ki bo potekala 21., 22., 23. in 24. septembra 2012 v
Ilirski Bistrici

Lokacija prireditve:

Sejemski del: zunanje in pokrite površine na igrišču OŠ Antona Žnideršiča Il.Bistrica

Strokovni del: večnamenski prostor OŠ Antona Žnideršiča Il.Bistrica in poseben šotor na igrišču za delavnice namenjene obiskovalcem

Razstavni del kmetijske mehanizacije: igrišče OŠ Antona Žnideršiča Il.Bistrica

Razstavni del živali: travnik ob igrišču OŠ Antona Žnideršiča Il.Bistrica

Zabavno kulturni del: pokrite površine na igrišču OŠ Antona Žnideršiča Il.Bistrica

Sejemski del: sobota 22.9. in nedelja 23.9.2012

bogata, pestra in tematska sejmska ponudba oba dni
zeliščarski kot (izvedba določenih delavnic za obiskovalce na stojnicah)

Strokovni del:

V petek, 21.9.2012, grad PREM:

Posvet na temo: **Lokalno pridelana hrana v javnih ustanovah in gostilnah?** – nosilna strokovna tema Kmetijske tržnice z vabljenimi gosti z MKGP, KGZ, gosti iz tujine, pridelovalci lokalne hrane, uporabniki hrane v ustanovah in gostilnah – organizator KGZS KGZ Nova Gorica

V soboto, 22.9.2012:

Uradna otvoritev tržnice - ob 10,00h

Predstavitev sort krompirja – razstava in degustacija krompirja (KGZS) – ob 11,30h

Razstava in predstavitev domače lokalne hrane – ves dan
Predstavitev LAS Obsotelje – lokalni proizvodi, hrana in pijača, predstavitev običajev Kozjanskega, Delavnica Domača hrana – predstavitev knjige Jedi naših starih mam

Predstavitev varnega dela z motorno žago – SGLŠ

Špretnostno tekmovanje gozdarjev za pokal DEMETRA – ob 16,00 dalje

Razglasitev zmagovalcev in podelitev nagrad tekmovanja MOJA DEŽELA – lepa in gostoljubna – ob 18,00

V nedeljo 23.9.2012:

Razstava in predstavitev domače lokalne hrane – ves dan
Delavnica Uporaba zelišč pri pripravi domače hrane – Kmetija Hribar - ob 11,00

Predstavitev LAS Ptuj – lokalni proizvodi, hrana in pijača, predstavitev običajev Ptujkega polja

Tekmovanje v pripravi jedi Krompir v zevnici – od 14,00 dalje (sodelujejo ekipe iz občine Il.Bistrica in sosednjih občin) – zainteresenti vabljeni k sodelovanju
razglasitev rezultatov ocenjevanje žganj in likerjev, vodena degustacija ocenjevanih vzorcev – ob 16,00

V ponedeljek, 24.9.2012:

Seja Upravnega odbora mednarodnega projekta PESCA in tiskovna konferenca ob predstavitvi projekta – od 10,00 do 16,00 – sejna soba občine Ilirska Bistrica

Razstave: kmetijske mehanizacija

Razstava živali - živine, konjev in drobnice – v soboto

Razstava malih živali – Kinkela Podbeže – v soboto

Razstava nove kmetijske mehanizacije – oba dni

Razstava stare kmetijske mehanizacije – oldtimerjev – oba dni

Razstava motornih žag – stare oldtimerji in novih motornih žag – oba dni

Zabavno kulturni del na osrednjem prizorišču:

V soboto 22.9.2012:

Otroški program – glasba, delavnice, animacija

predstavitev lokalnih običajev in kulture Kozjanskega – ves popoldne

glasbeni program od 17,00 dalje

Folklorna skupina Gradina

V nedeljo 23.9.2012:

predstavitev lokalnih običajev in kulture Ptujkega polja

– ves popoldne nastop gostov iz sosednjih hrvaških občin

– ob 16,00 predstavitev projekta Priprava domače hrane

osnovne šole Matulji – glasbeni program od 17,00 dalje

Gostinski del na osrednjem prizorišču:

Ponudba lokalne hrane: Krompir na več načinov, Jagnje na ražnju, krompir v zevnici, kolerava, jota in domače sladice
Domača osmica (vinska klet MARTISA) s ponudbo vina, suhomesnatih izdelkov, sira, vinske kleti Kozjanskega in Ptujkega polja

Program se dopolnjuje in bo v celoti objavljen v septembru na spletni strani www.ilirska-bistrica.si ter www.razvoj-podezelja.si

Pri prireditvi sodelujejo LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, KGZS Zavod Nova Gorica, kmetijska društva in organizacije, kulturna društva s področja občine Ilirska Bistrica, kulturna društva s področja sosednjih hrvaških občin.

K sodelovanju na sejmu kot razstavljalci in prodajalci še vedno zbiramo prijave zainteresentov s področja kmetijstva, podjetništva in obrti. Za informacije pokličite 031 339 789 (Aleš Zidar).

USPEŠNO DELO LAS NAGRAJENO

Lokalna akcijska skupina (LAS) Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom je v poletnih mesecih dobila priznanje za uspešno delo pri izvajanju projektov in črpanju sredstev Leader za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom – dodatna finančna sredstva v višini dobrih 80.000,00 € za sofinanciranje projektov.

Ministrstvo za okolje in prostor je namreč v aprilu 2012 obračunalo dosedaj porabljena sredstva iz 4. osi razvoja podeželja – iz tako imenovanega programa LEADER, iz katerega se sofinancirajo projekti, ki se izvajajo preko LAS-ov. Po izračunu ministrstva je ostalo v Sloveniji neporabljenih dobrih 626.000,00 €, ki jih je Ministrstvo namenilo 10 najuspešnejšim LAS v Sloveniji. Dodatna sredstva so bila sicer razdeljena v skladu z že določenimi kriteriji, na osnovi katerih so bili LAS potrjeni ob pričetku delovanja, zato ni bilo bistveno doseženo mesto med najuspešnejšimi LAS, kljub temu pa je potrebno dodati, da je naša LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom dosegla 4. mesto po kriterijih ministrstva in na ta način pridobila še dodatnih 80.000,00 € za sofinanciranje projektov. Gre za svojevrstno nagrado za opravljeno delo pri izvajanju projektov, saj je bil kriterij uspešnosti v tem, koliko sredstev je določena LAS uspela počrpati na osnovi prijavljenega Načrta izvedbenih

projektov. Kriterij je sicer navidez enostaven, vendar odvisen od veliko dejavnikov, med katere recimo sodi tudi primerna izbira in terminska opredelitev izvajanja projekta, realna finančna konstrukcija, stalna kontrola in pomoč pri izvajanju projektov ter hitra izplačila zahtevkov. Rezultat LAS bi bil nedvomno še boljši, če bi se kontrola oziroma obračun Ministrstva izvajal v juniju, saj so bili takrat izplačani še nekateri obsežni projekti, ki bi v skupni strukturi uspešnosti naš rezultat še popravili. Kljub temu pa smo zadovoljni, da sodimo med najuspešnejše slovenske LAS.

Dodatna sredstva LAS pomenijo, da smo v finančnem obdobju 2007 – 2013 sku-

pno pridobili 1.443.532,00 € sredstev iz programa Leader, da smo brez dodatnih sredstev dosedaj sofinancirali kar 87 projektov in da smo na ta način pomagali investirati v podeželje med Snežnikom in Nanosom kar 2.273.123,00 €. Gre vsekakor za lepo številko, ki jo brez izvajanja programa Leader ne bi uspelo doseči.

Vsi projekti LAS bodo v prihodnjem mesecu predstavljeni na spletni strani www.razvoj-podezelja.si (že sedaj si lahko tam ogledate projekte iz 2008, 2009 in 2010), saj pripravljamo osvežene in z vsemi podatki ter slikami opremljene predstavitev, ki jih bo moč videti tudi v lokalnem časopisju. Naj bodo ti projekti dobra popotnica in vzpodbuda za prijavo na naslednje razpise oziroma za nova sredstva, ki jih pričakujemo iz nove finančne perspektive EU 2014 – 2020. Po nekaterih napovedih se nam obeta precej več sredstev za razvoj podeželja, več o tem pa bo znanega v jesenskih mesecih 2012, ko se pričena tudi razprava o novi Lokalni razvojni strategiji za to obdobje. Še prej pa nas čakajo analize in poročila o realizaciji doseženih ciljev veljavne LRS, na osnovi katere bomo pripravili načrte za prihodnost.

Že sedaj pa v LAS ocenjujemo – odločitev o ustanovitvi LAS in izvajanju programa Leader je bila za področje občin Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna odlična. Številke o izvedenih projektih in vloženih sredstvih v razvoj podeželja to potrjujejo. III

Agrocenter ŽABOVCA Podgrajška 14, ILIRSKA BISTRICA: tel.št.: 05/7118 180

NOVO NOVO NOVO

Ugodne cene in pestra izbira:

- vreč za krompir 10kg, 30kg
- kozarcev za vlaganje
- izolacijskega stiroporja
- sladkor za čebelarje
- kmalu na zalogi tudi semenski ječmen, pšenica,...

Lepo vabljeni tudi v našo trgovino
Tehnika Krpan Pivka
Kolodvorska 1

Kozarci in steklenice za vlaganje s pokrovčki.

UGODNO!

PESTRA IZBIRA PVC POSOD ZA NAMAKANJE SADJA, KISANJE ZELJA,...

RAZLIČNE VELIKOSTI!

Uprava RS za zaščito in reševanje je z 3.8.2012, na območju občine Ilirska Bistrica razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja. **Z dnem razglasitve je v naravnem okolju prepovedano kuriti, sežigati ali uporabljati odprti ogenj, puščati ali odmetavati goreče ali druge predmete in snovi, ki lahko povzročijo požar.**

Inšpekcija za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpekcija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter policija bodo v času, ko je razglašena velika požarna ogroženost naravnega okolja, izvajale poostren nadzor.

VZROKI ZA NASTANEK POŽAROV V NARAVI

- uporaba odprtega ognja (žar, taborni ogenj, prižiganje sveč, bakel, raket, petard, ipd.),
- kurjenje in sežiganje,
- odmetavanje cigaretnih ogorkov,
- odlaganje vročega pepela in gorljivih materialov. Več kot 95% požarov v naravi zakrivi človek s svojo malomarnostjo in nevednostjo.

KAJ STORIMO, KO V NARAVI ZAGORI

Ostanemo mirni. Če nismo v nevarnosti poskušamo požar omejiti oziroma ga pogasiti z razpoložljivimi sredstvi (voda, pesek, zemlja, veje, lopata, odeje, ipd.), če požara ne moremo pogasiti sami se čim prej umaknemo na varno, o požaru takoj obvestimo Center za obveščanje oziroma gasilce na številko 112 in povemo:

- kdo kliče,
- kje gori,
- kaj gori,
- kdaj se je začel požar,
- kakšen je obseg požara,
- kakšna pomoč je potrebna,
- ali so ogroženi ljudje in živali,
- pričakamo gasilce in jih usmerimo na kraj nesreče.

KETŠD ALOJZIJ
MIHELČIČ HARJE

Vabimo Vas na
IV. BUČJADO

nedelja, 9. september 2012 od 15. ure dalje

Program:

- otvoritev razstave bučnih jedi
- kulturni program
- šaljive igre
- Lepotilnica pod tjpko
- kreativne delavnice
- priprava in degustacija bučnih jedi
- zabava z ansamblom »Vatreni dečki«

Veselimo se srečanja z Vami.

Opozorilo

Pri analizi intevencije smo ugotovili, da ljudje premalo upoštevajo cestno prometne predpise in ne omogočajo nemotenega prehoda intervencijskih vozil, kljub uporabi zvočne in svetlobne signalizacije. Nekaj težav se je pojavilo tudi s priložnostnimi fotografi ter gledalci, ki so si intervencijo, ogenj in predvsem delo helikopterjev želeli ogledati od blizu in vse skupaj tudi fotografirati. Vse bralce naprošamo, da se bolj posvetijo sami vožnji in naj bodo pozorni na dogajanje okrog njih, prav tako naj upoštevajo navodila gasilcev, policije ter pristojnih, zaradi lastne varnosti in zaradi uspešnega ter nemotenega opravljanja dela gasilcev. III PGD PODGRAD

GASILSKO TEKMOVANJE ČLANIC V LAZAH

Prostovoljno gasilsko društvo Laze - Jakovica, ki je letos praznovalo visok jubilej, 90-letnico delovanja, je v sklopu svojega praznovanja organiziralo že 15. tradicionalno srečanje in tekmovanje članic prostovoljnih gasilskih društev. Praznovanja visokega jubileja in tekmovanja so se iz Bistriške gasilske zveze udeležile članice PGD Ilirska Bistrica, Podgora

- Podgraje in, prvič letos, članice iz Koritnic. Sproščeno vzdušje, družabni, tekmovalni in povezovalni dogodek je tudi letos privabil 23 ekip iz vseh koncev Slovenije. Ekipa so razvrščene v tri kategorije, pomerijo pa se v taktični vaji s hidrantom, v vaji raznoterosti, preizkusu znanja vezanja različnih vozlov in pisanju preventivnih testov. Bistriške gasilke so stare znanke tega tekmovanja, saj se ga udeležujejo že od samega začetka. V svoje društvo so prinesle že 12 pokalov, med njimi jih je kar 6 za prvo mesto ter dva prehodna pokala v trajno last. Tudi letos so pokazale, da so najboljše. PGD Podgora Podgraje je zasedlo nehvaležno 4. mesto, novinke iz Koritnic so se odlično odrezale z osvojenim 7. mestom, mešana ekipa iz bistriškega in podgorskega društva pa je dosegla 8. mesto. Gasilke so se po tekmovanju udeležile gasilske parade in proslave, srečanje pa zaključile na prijetni in veseli vrtni veselici. **III Janko Slavec, PGD II. Bistrica**

GREMO PEŠ NA SOZE

Kot vsako leto smo se tudi letos na Marijin praznik udeležili romarske svete maše na Sozah. Priljubljena romarska pot je edina v naši občini. Vreme nam je služilo, mašno bogoslužje je bilo na prostem. Udeležilo se ga je veliko vernikov. Maševal je novi kaplan gospod Niko Čuk. Po stari tradiciji na ta dan blagoslovijo zelenje in cvetje, ki ga je nabrala in v šopke povezala članica KETŠD Alojzija Mihelčič, gospa Magda Ujčič

- Čednikova. Omenjeno društvo je pripravilo in sodelovalo v kratkem kulturnem programu. Zaigrali so skeč Gremo peš na Trsat, izpod peresa gospe Alenke Penko, in vernike nasmejali do solz. S člani KETŠD je zapela tudi Brštulin banda. Na diatonično harmoniko je igral Matej Dolgan. Najbolj pogumni so tudi zaplesali. V imenu vaščanov Soz se zahvaljujem vsem, ki ste kar koli pomagali, da je

prireditvev in sveta maša izpolnila svoj namen, da se verniki zadovoljni vračamo v svoje domove.

Zahvala ne bo poimenska ampak skupna, vsak se lahko najde v njej in velja toliko ali še več, kot če bi bil imenovan poimensko, ker le skupno sodelovanje pripelje do dobre izvedbe načrtovanega. Nasvidenje do naslednjega velikega šmarna! **III KETŠD Alojzija Mihelčič, Alenka Dolgan**

VELIKA VODA

Bicikel me kar ponese po dokaj dobri makedamski cesti tja do meje v Dletu, kjer je naša Velika voda doma. Vode skorajda ni v naši reki Reki, ki je dobila ime po tem, ko je pred leti velikokrat poplavljala in povzročala kar precejšnjo škodo. Suha struga pa povzroča večjo, ker traja dalj. Razlita čez breg se je v nekaj dneh pomirila, suho pa lahko napolni le obilno deževje. Brez vode življenja ni. **III Neta**

DOMAČINKA V TUJINI

INTERVJU S TEO WARD

Pogovarjali smo se s simpatično študentko Teo Ward, prej Smajla, ki je iz rojstne Ilirske Bistrice odšla živeti v Ameriko in je trenutno na podiplomskem študiju prava in diplomacije na elitni univerzi Tufts (The Fletcher school of Law and Diplomacy) v Bostonu. Zaupala nam je, kakšna je bila njena pot, zakaj se je odločila za pot v ZDA in kako se življenje v Ameriki razlikuje od slovenskega.

Ste domačinka, iz Ilirske Bistrice, vendar že nekaj let živite v Ameriki. Zakaj ste se odločili za odhod v Ameriko?

Prvi razlog je bil moj mož. On je Američan. Odločiti se je bilo treba, ali ostaneva v Evropi ali se preseliva v Ameriko, ker pa on ne govori evropskih jezikov, se je bilo meni nekako lažje prilagoditi. Sama namreč govorim angleško in mi je bilo tako lažje začeti novo pot v Ameriki. Midva sva se spoznala v Kopru. Na začetku sva bila samo prijatelja, kasneje pa se je stvar razvila v zvezo. Pogoj za odhod je bil, da končam šolo v Kopru. Imela sem tudi priloznost študija v Švici, kar je odločilno vplivalo na moj pogum in odhod v tujino. Po poroki, ki je bila na Premskem gradu, sva se odločila, da grem v ZDA in sem spakirala kovčke in šla. Na papirju ta moj podvig zveni kar enostavno, ampak v praksi to ni bilo tako enostavno in lahko. Ne glede na to – uspelo mi je in sedaj sem srečna na drugi strani Atlantika.

Kje v Ameriki živite?

Živela sva v Washingtonu DC, v Aleksandriji, to je zvezna država Virginia. Sedaj živim v Bostonu zaradi magisterija.

Kako se Amerika razlikuje od Slovenije?

(Smeh ...) Kako se ne? Mislim, da sem največjo razliko opazila v odnosih med ljudmi. Pri nas so ljudje še vedno zelo sproščeni. Prijateljstvo ni obveza. Tam, da se z nekom dobiš na kavi, poteka že ves proces. V Ameriki ni spontanosti, družba je zapletena. Za vsako stvar obstajajo pravila. Ni odprtih vrat, ne

moreš kar priti k nekomu, preden se ne najaviš. Nato pa ti pokažejo hišo in se pohvalijo s stvarmi, ki jih imajo. Pomembno jim je, da si impresioniran. Čeprav so Američani zelo prijazni in ustrežljivi, je sklepanje prijateljstev težko, saj te ne pustijo preveč blizu. Zaradi tega je večina mojih prijateljev tujcev. Potrebuješ čas, da se prilagodiš. In ustaviti si moraš ob ugotovitvi, da ti je lepo, kjer koli si.

Kakšen je študij v Ameriki? Kako se razlikuje od slovenskega?

Na dodiplomskem študiju sem bila v Sloveniji, v Kopru, tako da lahko govorim samo za podiplomski študij. Prva in zelo očitna razlika je sama prijava na študij, ki je zelo zapletena. Vse šole, ki so elitne, kot je recimo „moja“ fakulteta »The Tufts university«, imajo na leto ogromno prijav ter še bolj zanimivo ceno za letnik šolanja. Naprimer, na Fletcher se prijavi približno par tisoč ljudi na leto in sprejmejo jih samo okoli 215 na letnik. Študent mora imeti neke lastnosti, ki jih šola zahteva, in vedeti mora, kaj hoče. Druga stvar je, da ljudje od tebe pričakujejo, da boš sam dosti vložil v svoje znanje, ne, da se boš pre-

več zabaval. Nimaš interesa zavlačevati študija, saj te vsako leto dosti stane. Na študiju zato ogromno delamo (na teden preberemo približno 300–500 strani gradiva). Ampak – poleg trdega dela imamo tudi priložnost, da poslušamo predavanja enih izmed največjih svetovno priznanih strokovnjakov. Ogromno je tihe konkurence, še posebno ko grem na predavanja na Univerzo Harvard. Kot na Fletcherju tudi profesorji na Harvardu od tebe pričakujejo to, da ne bos samo poznal snov, ampak imel tudi pripravljene argumente za diskusijo. Najbolj mi je všeč to, da se lahko profesorju postaviš po robu in ti ne bo nihče nič zameril, kot se to dogaja v Sloveniji. Če imas pravilne argumente in veš, o čem govoriš, je to lahko samo dobro zate. Večkrat se zgodi, da takšni študenti potem tudi sodelujejo s temi profesorji v raznih raziskavah. No ... to je samo nekaj stvari, v katerih se študij v Sloveniji razlikuje od tistega v ZDA.

Ali je v Ameriki več priložnosti za poslovni uspeh kot pri nas?

Če človek hoče delati, dobi službo. To govorim iz svojih izkušenj, mogoče ima kdo drugi kakšno drugačno predstavo.

Ko gledam razpise, je del ogromno, vsaj v moji stroki jih je trenutno kar dosti. Vendar moraš imeti dobro izobrazbo in izkušnje. Reference so zelo pomembne. Ni kot pri nas, kjer se veliko del dobi preko zvez in poznanstev, ne glede na to ali je oseba kvalificirana in sposobna to delo opravljati. Tam bodo izbrali bolj izobraženega in izkušenejšega kandidata, zaradi prednostnih lastnosti, s katerimi lahko njihovemu podjetju kaj ponudiš. Zveze in poznanstva ti seveda pomagajo pri tem, da lahko nekje dobiš razgovor za službo, ampak potem se moraš sam izkazati. Je pa zagotovo več priložnosti, ne nazadnje je večje mesto, večji trg.

Ali ste imeli težave pri prilagajanju na drugačen jezik, drugačen sistem?

Na jezik ne, na sistem pa. Še vedno mi je malo čudno, saj ne razumem, zakaj so nekatere reči tako zapletene. Vsaka stvar ima svoje pravilo (zapisano ali ne – dosti stvari so si tudi ljudje sami zapletli zaradi nekega strahu pred recimo tujci ipd.) in ni neke spontanosti. Kot sem že prej omenila, ni kot pri nas, ko se lahko komu kar pojaviš na vratih ali

se zmeniš za kavo v 10 minutah. To je za nakatere ljudi tam še vedno proces. Zato se tudi jaz večino najbolje ujamem s tujci, ki te spontanosti še niso izgubili. Izven teh norm pa ljudje živijo dvojna življenja. To mi ni všeč, drugače pa se navadiš, na jezik, na tempo življenja.

Kakšna je trenutna gospodarska situacija v Ameriki?

V Ameriki ni vse rožnato, tako kot nikjer drugje po svetu. Vendar sem v večjih mestih, v katerih sem bila, kot so Boston, New York, in Washingtonu DC, dobila vtis, da se ekonomske krize ne čuti toliko, službe so. Če pa greš nekaj ur vožnje v notranjost, kjer je bilo že prej malo težje preživeti, pa se je kriza kar začutila. Od tega, da so ljudje ostali na cesti (niso mogli plačevati hipoteke), do propada velikih podjetij, do še večje revščine itd. Sama sem bila večinoma v Washingtonu DC, imela sem srečo, da recesija ni dosti vplivala name in na moje delo. Sicer pa pravijo, da se trenutno stanje izboljšuje. Bomo videli čez nekaj časa, ali je to res ali ne.

Kaj najbolj pogrešate iz Slovenije?

Pogrešam moje domače ob kakšnih rojstnih dnevih in novoletnih praznovanjih, ter pogrešam sprehode po lčičih po »lungo mare«, drugo pa ne dosti.

Imate namen vrniti se nazaj?

Počitniško imam načrte vračati se, kot do sedaj, vsako leto, še posebej, če z možem vloživa v kakšno malo stanovanje na Kvarnerju. Za vedno pa zelo težko, saj vidim, da zame priložnosti v Sloveniji ni, glede na mojo izobrazbo in na to, kar jaz delam. Mislim, da ne bi mogla uspeti v Sloveniji, kot sem do sedaj v ZDA, ker mi nobeden ne bi dal te priložnosti in mi pustil delati svoje delo. Slovenija je premajhna za ambiciozne ljudi, ki želijo nekaj narediti in uspeti. Vsi »se grebejo« za svoje stolčke in mladim ne pustijo dihati. Tako, da se bom rajši osredotočala na Afriko in Indijo, kjer sem do sedaj tudi delala, in bomo videli, kam grem po tem. Svet je majhen, in kadar človek začne potovati tako pogosto kot jaz, ugotovi, kaj to točno pomeni. III

SREČANJE MATURANTOV I. 1967 UČITELJIŠČA KOPER

Generacija letnika 1967 Učiteljišča Koper se že leta srečujemo prvo soboto v juniju. In res, v soboto, 2. junija 2012, smo se zbrali pred gasilskim domom v Knežaku, kjer smo si pripravili svoj tradicionalni uvod z objemom, zdravico in prigrizkom. Prisluhnili smo ubranim zvokom domačina na diatonični harmoniki in si ogledali bogato razstavo v gasilskem domu ob nagovoru predsednika društva. Z lokalno vodičko smo se sprehodili po vasi in si ogledali zanimivosti. Podali smo se do gradu Kalc in iskali skriti zaklad. Med potjo smo se ustavili nad Koritnicami v znameniti cerkvici Sv. Hieronima, od koder smo se v koloni osebnih avtomobilov peljali skozi mašunske gozdove v gostišče Mašun. Postregli so nam z lokalnimi dobrotami, ob katerih smo dolgo kramljali. Za tem smo se med prijetnim klepetom sprehodili po čudoviti učni poti do Anine skale, od koder smo imeli pogled na goro Snežnik. V svežem in naravno lepem okolju smo v velikem številu pristrčno obeležili častitljivo – 45. obletnico na Bistriškem, saj sta se nam pridružila razredničarka **5. a razreda Nuša Krmac** in prof. psihologije **Gracijan Krmac**. Razrednika **5. b razreda Alojza Finka** ni bilo, a so ga njegove dijakinje obiskale na njegovem domu v Kopru. Obujali smo spomine na pokojno sošolko Milojko, ki je še na zadnjem srečanju s

svojim humorjem popestrila program druženja.

Letošnje vabilo »Spomini ostajajo, ker jih negujemo!« ostaja moto za prihodnja snidenja.

Dan je bil poseben dan za nas, saj se ga bomo še dolgo spominjali, ker nas vežejo prijateljstvo, obujanje 'domskih' doživetij, pripetije na prvih nastopih, uspehi tekmovanj, medsebojnih odnosov ... Obljubili smo si, da se znova snidemo prihodnje leto v Kopru. **III Dora Kalčič**

LJUBEZEN JE V ZRAKU.....

V osrčju krasa, sredi lepe in neokrnjene narave, v skrivnostnem podzemlju jame Vilenice so se 18. avgusta pričeale nove poti treh prijateljev. Svoje dolgoletno prijateljstvo so na ta dan poglobili in mu dali nov čar s skupno poroko. Andrej iz Velike Bukovice, Matjaž iz Čelji in Matevž iz Postojne, so svoje prve prijateljske vezi stkali v srednji šoli v Postojni, nato z njim nadaljevali še v Ljubljani. Med tem časom so si tudi našli vsak svojo ljubezen. Tako so na prelep sončen dan Mateji iz Smrija, Evi iz Jelšan in Tini iz Štorij obljubili večno zvestobo.

Prijateljstvo teh mladih ljudi je bilo tako močno, da je z svojim trudom, voljo in zagnanostjo polepšalo in obogatilo prelepo sobotno popoldne številnim svatom, ki so jih z obilico veselja posuli z rižem in vsem trem parom zaželeli srečo na novi življenjski poti, njihovo prijateljstvo in povezanost pa naj ostaneta večna. Praznovanje se je v obilici veselja zavleklo v rano jutro ko so jih zopet pozdravili sončni žarki.

Dragi Andrej in Mateja, Matjaž in Tina, Matevž in Eva,

hvala vam za enkratno doživetje vaše poroke, ostanite takšni kot ste, smeh naj bo vaš največji prijatelj, vaše nove domove pa naj napolni toplina sonca. **III Nataša F.**

Srečno!

MORJE, MORJE ...

Morje, morje ... sta žvrgoleli mali deklici, ko sta zagledali morje. Nazaj greda pa sta od sonca in morja zadovoljni dremuckali do doma.

Kdor ne verjame, naj si vzame čas in se s kopalnim avtobusom odpravi na morje, ki je neverjetno blizu. Zame in še za marsikoga je Mošćenička Draga nekaj, no, skoraj nekaj najlepšega v Kvarnerskem zalivu. Mislim, da ni nobenega, ki ne bi bil hvaležen vsem, ki iz leta v leto poskrbijo, da dobra dva meseca uživamo v vonju in okusu morja.

No, pa da se v Bistrici nič ne dogaja. Se, *ma je treba pogljdat malu dlj od svojega nusa.*

Neta

LETOVANJE V FIESI ZA ČLANE DRUŠTVA »VEZI«

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« izvaja program »Na krilih športa« – športno-rekreativni program, v okviru katerega vsako leto organizira petdnevno letovanje. Bili smo že na Kolpi, na Soči, v Savudriji. Namen programa je spodbujati skrb za zdrav način življenja, omogočati priložnosti za sklepanje novih poznanstev ter zmanjševanje občutka osamljenosti in socialne izključenosti. Že tretje leto zapored smo počitniške dni preživljali v ČŠOD Breženka v Fiesi, in sicer od 2. do 6. julija 2012. Lokacija nam je zelo všeč, saj omogoča razne aktivnosti na plaži in sprehode do bližnjega Pirana. Tople večere smo izkoristili za kulturno izobraževanje z ogledom Tartinijeve spominske sobe, predstavo na prostem akrobatske skupine iz Splita ter si ogledali bogato in zanimivo zbirko polžev in školjk v Čarobnem svetu školjk v Piranu. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali pri realizaciji letovanja. **III Barbara Uljan**

SIB
INSTALACIJE d.o.o.
www.instalacije-sib.si

gsm: 041 714 394
e-mail: sibist@siol.net

Jablanica 12. 6250 Il. Bistrica
tel.: 05/ 714 85 15, fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija *
toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

ZNAJO KOKOŠI UŽIVATI?

Vroči dnevi, močno sonce je kokoši v prosti reji odtrgalo od sončenja, ki ga imajo tako rade v pomladnih in poletnih dneh. Tako se prihulijo k tlom, razširijo krila in se z napol priprtimi očmi nastavljajo soncu. Znaajo kokoši uživati? Ko jih opazujem, mislim, da jim ustreza. »Tisti rek, da si neumen kot kokoš, je za lase privlečen«, imajo zelo urejeno sodobno življenje z jasno postavljeno hierarhijo. Katera gre prva na gredo za spanje in katera zadnja, kam se postavi, vse je določeno. Predvsem pa morajo ves čas delati, ne sme jim biti dolgčas. Če imajo čas, se namreč hitro začnejo kljuvati, »v baterijski reji«, v zaprtih prostorih, jim kljune »debikirajo«, da se ne morejo med seboj kljuvati. Moje nimajo prirezanih kljunov, ker si tako ne bi mogle iskati hrane v zemlji. Tako kot mi uživamo v poletnih dneh v morju, se kokoši kopajo v peščeni kopeli in se hladijo, zraven pa se znebijo mrčesa, ki jih pesti v teh toplih dneh. Spomnim se dvorišča moje stare mame, vedno so bila polna perjadi, kokoši so valile piščance in iskale hrano, ki jim je ustrezala. Ljudje so upoštevali načelo narave; vse se je vrtelo v krogu, vedeli so, kdaj je nesnost manjša, kdaj večja, niso poznali hrane »NSK«, in ko sem kot otrok rada jedla mehko kuhana jajca, je stara mama vedno dejala: »Jajce ti bo vrnilo barvo na obraz«. In res: domače jajce (če so kokoši v izpustu) je bogato z vitamini A in D, tiaminom, riboflavinom,

vitaminom B6, je naravna koruza z najboljšo vsebino mehanskih sestavin.

Sedaj imam jaz koklje s piščanci in sem srečna, ko jih opazujem, kako vsak dan rastejo pred mojimi očmi, kako uživajo, če so spuščene, kako se nastavljajo soncu, kako prhutajo po travi, kako mi zobljejo iz roke. Sedaj vem, da si živali v izpustu same priskrbijo vitamine, so lepše operjene, bolj domače in jajca so prvovrstna. Spadam med drobne rejce čistokrvnih pasem, ki v veselje sebi in bližnjim ohranjam perutnino, to bogastvo številnih oblik in raznovrstnega perja, kakovostnih jajc in njihovi rastnosti. Naj opišem eno izmed pasem. ORPING-TONKA spada med večje kokoši, saj tehta štiri kilograme, petelin pa pet kilogramov. So rumene barve, dobro operjene čez vse leto, ne spadajo med kokoši z veliko nesnostjo, so pa dobre koklje skrbne matere. Petelin je pravi čuvaj in skrbi tudi za piščance.

Sonce še močneje pripeka, moje kokoši so se poskrile v hrenovo listje, neumne res niso, opazujem jih in ugotavljam, da so tudi one učljive, le z njimi moraš vzpostaviti pravi stik.

Še enkrat se ozrem na kokljo, ki kliče svoje piščance, same se odpravijo pred kokljo, le še poberem jih in zaprem vrata. Iznajdljive, trpežne in pogumne so tako kot narava, le da se premalo učimo od nje. III

Marina Grilj

POČITNIŠKI POZDRAV VSEM!

Prve dni avgusta naju je poklical tata dečka Žiga Kreblja. Sporočil je veselo novico, da so dokončali dela v zvezi z montažo hišnega dvigala. "Ste zadovoljni?" sva vprašala, "Prezadovoljni!" je odgovoril. Povabil naju je na obisk, da si zadevo ogledava, da se za spomin slikamo in naredimo kak zahvalni članek. Juhu! Torej je le res!!

In sva šla.

Žiga je po predvidevanjih to poletje opešal. Sprejel je novo obliko gibanja. Lepo oblikovan invalidski voziček so postale njegove nogice. Je kar spreten voznik in v prisotnosti gostov dirka naokoli kot mlad kozlič. Mama je povedala, da se je presenetljivo hitro navadil na vožnjo. K sreči ima v rokah še veliko moči in ker slabše presoja teren, ne sme biti sam niti za trenutek. Pospremil naju je z dvigalom. Pokazal nama je tipko "0 in 1", ki pelje gor ali dol, rdečo

tipko "stop", ki vožnjo ustavi in rumeno tipko z "zvončkom", ki pokliče v sili, oz. policijo in gasilce, kot ga je strogo poučil tata Darjo, saj je Žiga najraje pritiskal to glasno piskajočo tipko.

K sreči so dela potekala v času dečkove rehabilitacije v Izoli. Dela pri hiši bi ga močno vznemirjala. Potreben je bil izkop za temelje, razbijanje debele betonske plošče na terasi in žaganje ograje. Montaža dvigala je potekala hitro in brez zapletov. Čaka jih le še nekaj lepotnih popravkov okolice, streha med dvigalom in hišo za zaščito pred dežjem, a to bodo postorili počasi brez naglice. Glavno delo je uspešno zaključeno.

Ta prispevek je del zahvale. **Vsem.** Tistim, ki ste razumeli stisko družine, ki ste dajali, nakazovali, karkoli naredili ali svetovali. Veseli smo bili, ko ste nas spodbujali, ko ste sočutno govorili o družini in podprli naša prizadevanja. Krebljevi so bogatejši za novo zgodbo. Veseli smo, da smo del nje. **III Darinka Dekleva, za DPM Ilirska Bistrica in Egon Zevnik, Nove ideje za geografski razvoj področja Ilirska Bistrica**

ZAHVALA

Naš cilj je dosežen.

Septembra 2011 smo z odprtjem računa pri Banki Koper in pri društvu Distrofikov Slovenije začeli zbirati denarna sredstva za nakup in montažo hišnega dvigala za našega gibalno oviranega Žiga. Kmalu sta se akciji priključila tudi skupina Nove Ideje in Društvo prijateljev mladine Ilirska Bistrica.

Nikoli nismo dvomili, da potrebnih finančnih sredstev ne bi zbrali, pozitivno pa nas je presenetilo, da je vse potekalo tako hitro in da smo v juliju 2012 naš projekt pripeljali k zastavljenemu cilju. S skupnimi močmi smo zbrali okoli 30.000 evrov. Večino sredstev smo porabili za dvigalo, ostalo pa bomo namenili predvsem prilagoditvi sanitarnih prostorov, za doplačilo električnega vozička in morebiti celo za nakup prilagojenega kombija.

Posebna zahvala gre predvsem ga. Darinki Dekleva iz Zveze prijateljev mladine Ilirska Bistrica, g. Egonu Zevniku iz skupine Nove Ideje, ki sta nam pomagala našo akcijo izpeljati do konca. Zahvala gre tudi otrokom Osnovne šole Antona Žnideršiča, ki so tistega mrzlega zimskega dne na stojnici na Placu prodajali izdelke. Zahvala gre tudi vsem drugim ljudem dobrega srca, podjetnikom, pravnim osebam, skupinam, javnim zavodom in še bi lahko naštevali. Majhen delček vsakega od Vas je v našem dvigalu. Še enkrat iz srca hvala.

Družina Krebelj

Karitas

Dekanijska karitas Ilirska Bistrica

ZAHVALA

Sodelavci Dekanijske karitas Ilirska Bistrica se iskreno zahvaljujemo družini KLJUN, ki se je odločila, da podari denar naši Karitas. Na njihovo prošnjo so ga darovali prijatelji in znanci namesto cvetja in sveč ob prerani in boleči smrti moža in očeta Jožeta Kljuna.

Zahvaljujemo se tudi v imenu vseh družin, ki jim bomo s temi sredstvi pomagali.

*Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratove solze!
(Simon Gregorčič)*

AVGUSTOVSKI IZLET INVALIDOV

Že od leta 2000 dalje je avgust v ilirsko-bistriškem društvu invalidov rezerviran za obisk sv. Višarij. Za veliki šmaren smo tokrat že trinajstič obiskali ta idilični svet, ki je že od 16. stoletja dalje znana romarska pot, ki združuje narode na tromeji. Ta kraj je tudi biser naravne lepote s čudovitim razgledom na gorske vrhove.

Z vrha Višarij se nam odpre razgled na gorske vrhove Kamniti lovec, Berački križ, Škrilje, v daljavi pa na Mangart in Jalovec, pa še tromejo na Peči med Italijo, Slovenijo in Avstrijo.

Pri povratku smo se sprehodili po naravnem rezervatu Zelenci – okoli 800 m dolgo in 200 m široko močvirje z barjem, kjer izvira Sava Dolinka. Na naši poti proti Begunjam smo se ustavili še pri Aljaževem spomeniku s pogledom na Triglav in smo ga tokrat v lepem vremenu tudi videli (na fotografiji).

Begunje so značilna gorenjska vas, razpotegnjena ob potoku Begunjščica, kjer se Karavanke in začetki Kamniško-

-Savinjskih Alp spustijo v ravnice. Kraj v sebi skriva številne naravne lepote, zgodovinske pomnike in ogleda vredne kraje.

Po kosilu v gostilni Pri Jožovcu v Begunjah, od koder izhaja svetovno znana Avsenikova narodnozabavna glasba,

smo si ogledali njihov bogat muzej in nekatere znamenitosti kraja.

Pa še postanek na Bledu, sprehod ob jezeru, blejske rezine ... in polni lepih vtisov in doživetij tega dne smo se srečno vrnili domov. **III Jožica Žibert**

»ŽIVLJENJE JE NASMEH LEPOTE, JE RADOST, ŽUBORENJE LJUBEZNI ...«

S temi mislimi za lep dan Antona Komata, naravovarstvenika, svobodnega raziskovalca, pisca in publicista, je predsednica ilirskobistriškega društva invalidov nagovorila številno članstvo na že tradicionalnem julijskem srečanju pri lovski koči na Pavlici.

Ta dan smo odmisli vse raznovrstne težave, saj smo se srečali s prijatelji, znanci in bivšimi sodelavci. V hladni senci dreves v neokrnjeni naravi smo z vsemi pokramljali, prisluhnili zvokom harmonike in drugih glasbil, vse to pa je spremljalo veliko petja in dobre volje. Tudi balinarji so prišli na svoj račun. Pa ne samo to ... Posebej smo nazdravili članom, ki so v letošnjem letu obeležili okrogle jubileje, pa še vsem tistim, ki se bližajo osemdesetletnici in čez. Najstarejši udeleženec je bil naš dolgoletni član Alojz Kirn iz Sabonj, ki ima za sabo že častitljivih 85 let (na fotografiji). Med udeleženkami je Hermina Glavaš praznovala 80-letnico, leto, dve več pa Marija Šircelj in Anica Frank.

Ničkolikokrat je tokrat odmevala pesem »kol'kor kapljic, tol'ko let, bog nam daj na svet' živet'« ob spremljavi na harmoniki Ankice in Ivana, Cvetko pa je s svojimi različnimi glasbili dopolnjeval izvedbo.

Tudi za hrano in pijačo je bilo poskrbljeno. Za dobrote z žara so skrbeli Branko, Vida in Danica, Renata pa za hladne napitke.

Še ko se je popoldan prevesil v večer, je še vedno odmevala skupna pesem. Kar prehitro je minilo to srečanje s prijetnim druženjem in v dobrem razpoloženju. **III Jožica Žibert**

POLETJE V DRUŠTVU SOŽITJE

Tokratne poletne delavnice so potekale kar tri dni. Prva dva dni sta bila namenjena ustvarjanju, ki ga je vodila ga. Jelena Šardi. Delavnice so se tokrat nanašale na barve in na njihov pomen v naših življenjih. Pogovarjali smo se, kaj nam pomeni kakšna barva, katero imamo najraje in kaj določene barve predstavljajo.

Po uvodnem pogovoru so začele nastajati prve slike. Naslikali smo balone treh barv – rdeče, modre in zelene. Ko smo vsi končali s slikanjem, smo si privoščili kratek odmor in pogovor o preživljanju prostega časa.

Veliko besed je bilo namenjeno tretjemu dnevu druženja, saj je vse zelo zanimalo, kaj in kako bo potekalo. Prostovoljke smo bile pri podajanju odgovorov bolj skromne. Želele smo, da ostane čim več stvari skritih, saj je bil naš namen uporabnike čim bolj presenetiti.

Po pavzi se je ustvarjanje nadaljevalo. Nastajati je pričela druga slika, kjer so se prepletale osnovne barve. Na plastičnem krožniku nabrizgano barvo so uporabniki odtisnili na risalne liste. Nastajala je podloga za sliko, ki smo jo dokončali naslednji dan.

Drugi dan delavnic smo začeli s slikanjem, saj smo najprej dokončali sliko od prejšnjega dne. Iz rumene lepenke smo izrezali poljubne motive, ki smo jih kasneje prilepili na odtisnjene osnovne barve. Paziti je bilo potrebno, da motivi niso preveliki, saj bi tako prekrili večji del slike in barve ne bi prišle do izraza. Nastajali so razni motivi in prav zanimivo je bilo poslušati, kaj določen predstavlja. Izrezano smo nalepili na sliko in nastala je prava umetnina.

Tretji dan, dan, ki smo ga vsi komaj čakali, pa smo imeli piknik. Dobili smo se v **Gostilni pod gradom** v Gornji Bitnji. Vrt za gostilno je tako postal naš prostor za piknik. Tu smo se kar hitro razkropili, saj je vsak našel nekaj, kar ga veseli. Eni smo hranili račke v ribniku, drugi božali zajce in iskali morskega prašička, ki se je skrival. Tretji so se lepo namestili in klepetali, tisti bolj športni so zasedli trampolin. Sledil

je turnir v balinanju. Imeli smo dve ekipi, ki sta tekmovali med seboj. Rezultat je bil ves čas izenačen, ampak na koncu smo le dobili zmagovalca. Zmagi je sledila prava pojedina.

G. Bogdan Grilj nam je omogočil, da smo na pikniku pekli čevapčiče. Spekli so nam jih kar v gostilni, temu pa priložili še ocvrt krompirček in mešano zelenjavo. Privoščili pa smo si tudi sladoled. Pogostitev je bila tako nad pričakovanji. Druženje smo zaključili s podelitvijo priznanj udeležencem za aktivno sodelovanje na klubskih aktivnostih.

Naše tridnevno druženje smo tako pripeljali do konca. Preden smo se razšli, pa so se že pojavljala vprašanja, kdaj bomo druženje ponovili, saj smo se imeli zelo lepo.

*V imenu vseh udeleženihih na poletnih delavnicah bi se rada zahvalila **ga. Dunji** in **ga. Nataši Frank iz Gostilne pod gradom**, za odstopitev vrta, gostoljubje in zgoraj omenjeno postrežbo, ter **g. Bogdanu Grilj iz Mesnice J & B (Pivka)**, ki nam je z donacijo mesnih izdelkov omogočil, da smo imeli piknik v pravem pomenu besede. Zahvala gre tudi **ge. Jeleni Šardi**, ki je poskrbela, da smo se imeli lepo na delavnicah in ustvarili prave umetnine. Za storjeno se najlepše zahvaljujemo in upamo na še kakšno sodelovanje.*

III Petra Štemberger

*Ni smrt tisto, kar nas loči, in življenje ni,
kar druží nas. So vezi močnejše.
Brez pomena zanje so
razdalje, kraj in čas.*

Po hudi bolezni nas je v 55. letu starosti za vedno zapustil

JOŽE KLJUN IZ HARIJ

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče, darove in sv. maše ter vsem, ki ste se mu priklonili in ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala osebju zdravstvenega doma, župniku, obema pevskega zboroma in vsem, ki ste sodelovali pri organizaciji pogrebne svečanosti.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

**Žalujoči žena Marija, hči Lea z Matjažem
in sin Dean z Mojco**

SIMBIOZ@ 2012 ZA MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE

Med 15. in 19. oktobrom se bo letos že drugič zapored odvil vseslovenski prostovoljski projekt Simbioz@ za računalniško opismenjevanje starejših. Potekal bo na več kot 115 lokacijah. Prijave so možne preko spletne strani www.simbioza.eu, telefonske številke 040 940 888 in info točk na Simobilovih izpostavah. Slovenija se bo tudi letošnje jesen združila v medgeneracijskem sodelovanju in solidarnosti ter tako dejavno zabeležila leto, ki ga je Evropska unija določila za leto aktivnega staranja prebivalstva in medgeneracijske solidarnosti.

Projekt Simbioz@ se je lani odvil na kar 230 lokacijah, privabil 5706 udeležencev in uspešno poskrbel za 93 % samozavestnih uporabnikov računalnika. Lanskoletni uspeh projekta pa ni bil spregledan niti v Evropskem parlamentu, ki je projektu Simbioz@ podelil izjemno nagrado Državljan Evrope. Organizatorji želijo doseči lanskoletne uspehe, pri čemer se trudijo z dvema novima delavnicama, družbena omrežja in mobilna telefonija, pritegniti še več mladih in starejših k aktivni udeležbi pri projektu.

Po besedah **Tanje Mozetič**, vodje projekta Simbioz@ 2.0., želijo s ponovnim projektom zajeti tako udeležence lanskega leta z nadgradnjo modulov kot tudi nove in jih povezati med seboj in v svet. »Želimo pokazati, da je medgeneracijsko sodelovanje in prostovoljstvo pomembno vsako leto in ne le ob posebnih priložnostih. Potrebno je dati poudarek na kontinuiteti in s tem graditi na dolgotrajnejših vezeh in odnosih.«

AMBASADORJI PROJEKTA ZA SODELOVANJE MED GENERACIJAMI

Letošnji ambasadorji projekta so: radijski voditelj Denis Avdič, glasbenik Trkaj, novi glasnik digitalne tehnologije Aleš Špetič, radijski in televizijski voditelj Boštjan Romih, evropska poslanka Tanja Fajon, igralka Janez Hočvar - Rifle in Iva Krajnc, pevca Alfi Nipič in Martina Šraj, fotomodel in novinarka Tjaša Kokalj, predsednica slovenske filantropije dr. Anica Mikuž Kos, najprostovoljec leta 2010 Benjamin Tomažič in psiholog prof. dr. Vid Pečjak. Projekt pa podpirata tudi lanska ambasadorica Fanika Moljk in lanskoletni vodja projekta Borut Jeglič. Med ambasadorji letošnjega projekta je tudi Aleš Špetič, novi glasnik digitalnih tehnologij, ki pravi, da se »e-izključenost med generacijami kaže v dejstvu, da mladi komunicirajo na nekonvencionalni način, medtem ko starejši izbirajo konvencionalni način komunikacije. Obe strani se morata zavedati, da obstaja še nek drug svet in da tako mladi kot starejši pridobijo izkušnjo z medsebojnim sodelovanjem,«

Po podatkih UMAR Poročila o razvoju 2012 se Slovenija po uporabi interneta po letu 2005 uvršča blizu povprečja EU, vendar pa jo prehiteva že šest novih članic EU. V letu 2011 je internet uporabljalo 67 % populacije (v starosti 16–74 let), kar pomeni stagnacijo glede na leto prej. UMAR Poročilo o razvoju 2012 je projekt Simbioz@ izpostavilo kot primer dobre prakse, ki lahko spodbudi uporabo interneta s širšimi ugodnimi vplivi.

POZITIVNI ODZIVI LANSKOLETNIH UDELEŽENCEV

Trudi Černoša lanskoletno izkušnjo opisuje kot izredno pozitivno. »Naučila sem se rokovati z elektronsko pošto, ki sem jo tudi čez celo leto pridno uporabljala. Uporabljati znam brskalnik Google, poiskati slike.« Na letošnji Simbioz@ se veseli predvsem nadgradnje znanja z novimi moduli.

Predstavnik lanskoletnih prostovoljcev **Žiga Weissbacher** pravi, da so sicer na začetku skoraj vsi prostovoljci imeli dilemo, kako in na kakšen način učiti starostnika, saj učiti mlade ali starejše ni isto.

Vendar so vsi imeli zelo pozitivne in prijetne izkušnje in se veselijo tudi letošnje Simbioz@ 2.0.

Simbioz@ bo letos potekala med 15. in 19. oktobrom po šolah, knjižnicah in drugih lokacijah po vsej Sloveniji. Prijave tako za udeležence kot za prostovoljce so možne preko spletne strani www.simbioza.eu, telefonske številke 040 940 888 in info točk na Simobilovih izpostavah.

V Ilirski Bistrici so na voljo 3 lokacije za simbioz@ delavnice.

OSNOVNA ŠOLA PODGORA – KUTEŽEVO

(delavnice bodo potekale v popoldanskem času)

Kuteževo 2f

6250 Ilirska Bistrica

Tel.: 05 71 48 513

GIMNAZIJA ILIRSKA BISTRICA

(delavnice bodo potekale v

popoldanskem času)

Ulica IV Armije

6250 Ilirska Bistrica

Tel.: 05 71 11 113

Knjižnica Makse Samsa

(delavnice bodo potekale v

dopoldanskem in popoldanskem času)

Trg Maršala Tita 2

6250 Ilirska Bistrica

Tel.: 05 71 44 188

OGLED GRADU PREM

Grad Prem in Kettejeva spominska soba sta za obiskovalce odprta vse vikende in praznike od 13.00 do 19.00 ure.

(ostale dni po predhodnem dogovoru)

Za informacije v zvezi z ogledi gradu Prem pokličite:

051/674 352 grad Prem

041/ 307 354 (v času ko je TIC na gradu Prem zaprt)

Vljudno vabljeni!

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsak je svojega zdravja kovač

Leto 2 / št. 9 / 2012

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

10. september,
SVETOVNI DAN
PREPREČEVANJA
SAMOMORA

11. september,
SVETOVNI DAN
PRVE POMOČI

16. september,
SVETOVNI DAN
OHRANJANJA
OZONSKE PLASTI

21. september,
SVETOVNI DAN
ALZHEIMERJEVE
BOLEZNI

22. september,
SVETOVNI DAN
BREZ AVTOMOBILA

28. september,
SVETOVNI DAN
STEKLINE

SVETOVNI DAN
PRAVICE VEDETI

29. september,
DAN SRCA

30. september,
SVETOVNI DAN
GLUHONEMI

TEMA MESECA

V SKRBI ZA ZDRAVO SRCE

Simon Korošec, *dr.med., specialist interne medicine Inštruktor Evropskega združenja za oživljanje (ERC)*

september

29.

Tudi letos 29. septembra obeležujemo svetovni dan srca. V letošnjem letu Svetovna zveza za srce (World heart federation) daje pomen skrbi za zdrav način življenja, za lastno zdravje in zdravje srca. Bolezni srca in ožilja vsako leto povzročijo 17,3 milijonov smrti. Po oceni strokovnjakov pričakujemo, da bo številka do leta 2030 narasla na 23 milijonov smrti na leto, kar pa je več, kot šteje celotna populacija Avstralije.

Med boleznimi srca in ožilja je ishemična bolezen srca vodilni vzrok obolevnosti in umrljivosti v svetu in tudi v Sloveniji. Ishemična bolezen je pojem, ki opisuje aterosklerotično bolezen srca oziroma proces zamašitve koronarnih oziroma venčnih arterij, ki prehranjujejo srce. V preteklosti smo običajno govorili o angini pectoris in akutnem miokardnem infarktu, v zadnjih letih pa govorimo o koronarni bolezni in akutnem koronarnem sindromu.

Poznani so številni dejavniki tveganja za koronarno bolezen. Na nekatere, kot sta spol in genetika, ne moremo vplivati. Znano je, da moški prej in pogostejše obolevajo za koronarno boleznijo. Prav tako je bolezen pogostejša pri bolnikih, katerih ožji sorodniki so preboleli srčno ali možgansko kap.

Na druge dejavnike, kot so povišan krvni tlak, povišan holesterol, sladkorna bolezen, kajenje, debelost in telesna neaktivnost, lahko vpliva vsak posameznik in s tem prepreči nastanek koronarne bolezni.

V procesu razvoja koronarne bolezni se sprva v steno arterij, ki prehranjujejo srce, nalagajo maščobe, kar privede do nastanka maščobne obloge ali plaka. Na začetku ima bolnik s koronarno boleznijo težave pri večjih fizičnih naporih. Maščobni plak oži svetlino koronarne arterije, kar se pri naporu kaže kot pomanjkanje kisika v srčni mišici.

Pri naporu se tako pojavi tipična tiščoča bolečina za prsnico, ki jo imenujemo stenokardija. Običajno izžareva v levo ramo in nadlaket, lahko pa v vrat, hrbet ali v zgornji del trebuha. Ženske, sladkorni bolniki in že operirani na srcu lahko imajo neznatne simptome ali pa se bolečina sploh ne pojavi. Ob bolečini so prisotne še druge težave, kot so potenje in težko dihanje, redkeje slabost in bruhanje. Kadar tak bolnik preneha z naporom in se tudi bolečina umiri, govorimo o angini pectoris.

Akutni koronarni sindrom je bolezen, kjer pride do razpoka maščobne obloge, ki povzroči nastajanje strdka v arteriji, ki prehranjuje srce. Ker je zapora nenadna, je pomanjkanje kisika v srčni mišici ta-

kojšnje. Bolnik ima hudo tiščočo bolečino za prsnico, ki ne poneha niti v mirovanju. To je alarmantni znak in tak bolnik mora takoj vzeti tableto acetilsalicilne kisline ter poiskati zdravniško pomoč. Zelo pomembno je, da je izguba časa čim manjša, saj srčna mišica brez kisika propada in posledice za bolnika so trajne.

Bolnike z akutnim koronarnim sindromom na kraju dogodka oskrbi reševalna ekipa, nekateri poiščejo pomoč v zdravstvenem domu ali na urgenci bolnišnice. Pri prevozu je ravno tako zelo pomembno, da je izguba časa čim manjša. Tudi v bolnišnici skušamo v najkrajšem času postaviti diagnozo na podlagi simptomov, ki jih opiše bolnik, in na podlagi EKG zapisa. Nato sledi prevoz v Univerzitetni klinični center z reševalnim vozilom ali helikopterjem, kjer je možen urgentni poseg – koronarografija. To je poseg, kjer s pomočjo katetrov, žičk in balončkov odpremo zaprto arterijo, ki je povzročila infarkt. Večina bolnikov ima po posegu v prizadeti koronarni arteriji vstavljen žilno opornico ali stent. Ta skrbi, da ostane arterija po posegu odprta. Pri nekaterih bolnikih, kjer gre za »manjši infarkt«, se odločimo za sprejem v Splošno bolnišnico Izola in poseg opravimo tam. Po posegu bolniki odležijo še nekaj dni v bolnišnici, nato pa sledi rehabilitacija v zdravilišču.

Za preprečevanje oziroma preventivo koronarne bolezni lahko sami veliko storimo. Telesna neaktivnost je vzrok tako za koronarno bolezen kot tudi za debelost. Priporočena je telesna vadba vsaj trikrat tedensko po pol ure v taki obliki, da se pri vadbi oznojimo. Priporočeni so športi na prostem, kot so hitra hoja, tek, kolesarjenje.

Statična vadba z utežmi v telovadnici ne pripomore k zdravemu srcu. Povišan krvni tlak oziroma arterijska hipertenzija je pomemben vzrok za koronarno bolezen. Pri bolnikih s povišanim tlakom so ob telesni vadbi priporočeni redno spremljanje krvnega tlaka, neslana dieta in predvsem redno jemanje predpisanih zdravil.

Želene vrednosti so pod 140/85 mm Hg, pri sladkornih bolnikih pa 135/80 mm Hg.

Bolniki s sladkorno boleznijo so še posebej nagnjeni k nastanku koronarne bolezni. Bolnik s sladkorno boleznijo ima do 50 % več možnosti za nastanek koronarne bolezni kot njegov vrstnik brez sladkorne bolezni. Zato je tu potrebna posebna pozornost, da je vrednost krvnega sladkorja čim bolj urejena. Tudi hiperlipidemija oziroma povišan holesterol v krvi je tesno povezan z nastankom koronarne bolezni. Bolniki s povišanim holesterolom imajo sprva predpisano dieto

Lijana Petruša

z malo nasičenimi maščobnimi kislinami, kadar to ne zadostuje, pa je potrebno zdravljenje z zdravili. Priporočena je mediteranska dieta z veliko zelenjave, ribami, olivnim oljem in rdečim vinom v majhnih količinah. Kajenje je tudi močan dejavnik pri nastanku koronarne bolezni. S to razvado lahko preneha vsak posameznik s pomočjo zdravih in psihološko podporo v različnih programih in društvih.

K preprečevanju koronarne bolezni se vključujejo tudi koronarna društva in klubi po Sloveniji. Na Primorskem deluje Koronarno društvo Slovenske Istre in Krasi, kjer se ukvarjajo z vseživljenjsko rehabilitacijo bolnikov po srčnem infarktu in je po številu članov največje društvo v Sloveniji.

V skrbi za svoje zdravje vedno najprej pomislimo na rakave bolezni, vendar več obolevnosti in smrti povzročijo bolezni srca in ožilja. Preprečimo jih lahko enostavno, z zdravim načinom življenja – z dovolj gibanja in pravilno prehrano.

AKTUALNO

september

16.

OZON V STRATOSFERI – NAŠ ŽIVLJENJSKI ŠČIT

Doc. dr. Agnes Šömen Joksić

Ozon je oblika kisika; molekula ozona je zgrajena iz treh atomov kisika (O_3). V ozračju se pojavlja kot plin, njegova prisotnost pa je rezultat ravnovesnega procesa med sončno svetlobo, s pomočjo katere nastaja iz »običajnega« kisika (O_2) in med kemijsko reakcijo, s katero razpada. Glavnina teh (naravnih) procesov poteka na skrajnem robu Zemljinega ozračja, v stratosferi. Od celotne količine v ozračju ga je v stratosferi 90 % (stratosferski ozon), preostali

del se nahaja v prizemni plasti (troposferski ozon). Plast ozona v stratosferi učinkuje kot zaščita pred nevarnim ultravijoličnim sevanjem (UV) Sonca. Brez te zaščite na Zemlji ne bi obstajale ne rastline, ne živali (vsaj ne na površju) in tudi ne človek, saj bi UV žarki površino Zemlje dobesedno sterilizirali. Prevelika količina UV sevanja je namreč škodljiva za zdravje ljudi in okolja. UV sevanju pripisujemo opekline kože, pojav kožnega raka, zlasti najnevarnejše oblike melanoma, poškodbe oči ter zmanjšano delovanje imunskega sistema, upočasnjeno rast rastlin, zaradi česar je lahko manj pridelka, propadanje občutljivih organizmov v vodah, npr. fitoplanktona, s čimer je prizadet prehranski splet, propadanje različnih materialov itd.

»Plast stratosferskega ozona« pomeni območje ozračja na višini med 30 in 35 km nad Zemljo, kjer je koncentracija ozona največja, čeprav gre za izredno majhno količino (sledove) – vsega nekaj molekul ozona na milijon molekul zraka (0,0008 do 0,0015 %). Sezonsko se koncentracija ozona dodatno zmanjšuje zaradi specifičnih meteoroloških razmer, zlasti nad poloma (predvsem nad Antarktiko). Pojav imenujemo ozonska luknja. Na velikost in pojavljanje ozonske luknje ter njeno širjenje pa, žal, pomembno vplivajo tudi spojine, ki so v ozračju zaradi človekove dejavnosti. Te spojine motijo ravnovesje naravnega nastajanja in razpadanja ozona, zaradi česar se plast ozona ne obnavlja sorazmerno. Posledica ozonske luknje je večja količina nevarnega UV sevanja, ki doseže Zemljo.

Skupina znanstvenikov je v 80. letih prejšnjega stoletja dokazala, da so glavni »krivci« za razkroj ozona v stratosferi spojine ogljika, fluora in klora (CFC), ogljikov tetraklorid (CTC), metilkloroform

(MCF), haloni, delno halogenirani klorofluorogljikovodiki (HCFC) in metil bromid, ki jim pravimo »ozonu škodljive snovi«. Predvsem CFC smo v preteklosti veliko uporabljali kot penilna sredstva v industriji plastičnih mas, kot pottisne pline v kozmetiki in zdravilih ter kot hladilne tekočine v hladilnih in klimatskih sistemih. V nekaj desetletjih uporabe jih je v ozračje ušlo več deset milijonov ton. Zaradi svoje dolge razpolovne dobe (CFC-12 npr. ostane v ozračju nespremenjen tudi do 130 let in je odgovoren za okoli 45% zmanjšanje količine ozona) pridejo ob uhajanju visoko v ozračje (stratosfero), kjer pospešijo reakcijo razpada ozona.

Zaščita izredno tanke in občutljive plasti ozona v stratosferi je življenjskega pomena, kar je na srečo svetovna javnost prepoznala relativno zgodaj. Rezultat tega je Montrealski protokol, sprejet 16. septembra 1987 in kasneje večkrat spremenjen ter dopolnjen. Republika Slovenija je pogodbenica Montrealskega protokola, ratificirala je tudi vse preostale amandmaje in prilagoditve ter področje ravnanja z ozonom škodljivimi snovmi v celoti uskladila z zakonodajo EU. Temeljno sporočilo zakonodaje je, da so proizvodnja, uvoz in izvoz predvsem CFC ter izdelkov, ki jih vsebujejo, prepovedani. Nadomestili smo jih sicer z drugimi spojinami, ki razpadajo v nižjih plasteh ozračja in ne vsebujejo atomov klora in broma, zato ne reagirajo s stratosferskim ozonom.

Organizacija ZN za okoljski program (UNEP) je 16. september razglasila za mednarodni dan zaščite ozonske plasti in letos obeležujemo 25 let podpisa Montrealskega protokola. Letošnji dogodki v organizaciji UNEP potekajo pod sloganom »Zaščitimo naše ozračje za generacije, ki prihajajo«. V okviru dogodkov je razpisan video natečaj za mlade, ki v letu 2012 dopolnijo 25 let, pa tudi za vse mlajše nadobudne »zaščitnike« ozonske plasti.

Več o aktivnostih na spletni strani UNEP:
<http://www.unep.org/ozonaction/Events/OzoneDay/2012/tabid/104174/Default.aspx>.

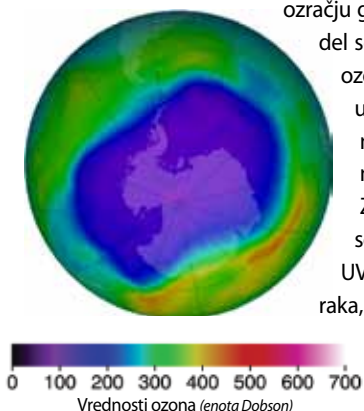
NAPOVEDNIK

... v septembru med 20.-21. ter 27.-28. 2012, bomo na Zavodu za zdravstveno varstvo Koper v sodelovanju s programi zmanjševanja škode na področju drog izvedli že drugo strokovno izobraževanje za delo na področju drog. Strokovno izobraževanje ponuja znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo zaposleni na področju drog pri svojem vsakdanjem delu z različnimi ciljnim skupinami uživalcev drog, njihovimi svojci in lokalno skupnostjo. Predavanja, delavnice z diskusijo ter praktično delo so usmerjeni v aktualne odzive na področju drog. Izobraževanje je verificirala Socialna zbornica Slovenije s štiri kreditnimi točkami. **Vljudno vabljeni!** Več na: www.odrogah.si

... **Zavod za zdravstveno varstvo Koper bo 18. 9. 2012 organiziral 2. regijsko konferenco** z naslovom »Problematika alkohola v zdravstveni regiji Koper«. Konferenca je namenjena predstavitvi regijskih programov na področju preprečevanja škodljive rabe alkohola, predstavitvi obstoječih podatkov s tega področja in načrtovanju regijskega akcijskega načrta na področju preprečevanja škodljivega pitja alkohola. Več na spletni strani <http://www.zzv-kp.si/>. **Vljudno vabljeni!**

... v soboto 17. 9. 2012 bo na Semedelski cesti v Kopru od 8.-12. ure potekal preizkus hoje na dva kilometra. Dogodek je v organizaciji Zdravstvenega doma Koper in Zavoda za zdravstveno varstvo Koper. **Vljudno vabljeni!**

... **Zdravstveni dom Piran s 3. 9. 2012** pričenja Šolo za bodoče starše. Več informacij o dogodku dobite na spletni strani <http://www.zd-piran.si>. **Vljudno vabljeni!**

Vir:
<http://ozonewatch.gsfc.nasa.gov/>
24. 9. 2006 je bila nad Antarktiko zaznana največja ozonska luknja.

O stratosferskem ozonu malo drugače:
<http://www.youtube.com/watch?v=cuhOxSIN6Yo>

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila-mesecna-publikacija-zdravje-za-vse/>
zdravje-za-vse | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Liljana Petruša, Živa Žerjal, Ines Kvaternik | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

»Širimo obzorja, združujemo ljudi«

PROGRAM IZOBRAŽEVANJA UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE ILIRSKA BISTRICA V ŠTUDIJSKEM LETU 2012/2013

Starejši svoj prosti čas oblikujejo glede na svoje želje in potrebe. Lahko se udeležujejo izobraževalnih in prostočasnih dejavnosti, s katerimi izpolnijo svoje želje, predvsem pa pridobivajo znanja za življenje in osebnostno rast.

Ste upokojeni ali se pripravljate na upokožitev in bi radi svoj prosti čas izkoristili za učenje in izpopolnjevanje?

Potem se nam pridružite. Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica že osemnajsto študijsko leto uspešno organizira in izvaja različne vsebine izobraževanja in prostočasne dejavnosti za starejše. **Odprti pa smo za vse generacije**, saj se zavedamo, kako zelo je pomembno medgeneracijsko sodelovanje, ki ga podpira in izvaja tudi naša univerza.

Znanja ni nikoli dovolj. Učimo se vse življenje. **Ne zamudite te enkratne priložnosti.**

V tem študijskem letu, ki bo trajalo od 1. 10. 2012 pa do 31. 5. 2013, bomo organizirali naslednje izobraževalne vsebine:

- začetni tečaj angleščine,
- nadaljevalni tečaj angleščine 1,
- nadaljevalni tečaj angleščine 2,
- začetni tečaj italijanščine,
- nadaljevalni tečaj italijanščine 1,
- nadaljevalni tečaj italijanščine 2,
- začetni tečaj nemščine,
- nadaljevalni tečaj nemščine 1,
- začetni tečaj španščine,
- nadaljevalni tečaj španščine 1,
- kulturno klepetalnico,
- spoznavajmo svet in domovino,
- tega živga vse toka,
- spoznavanje in ohranjanje kulturne dediščine Brkinov in okolice,
- umetnostna zgodovina,

- začetni tečaj računalništva,
- nadaljevalni tečaj računalništva,
- tečaj restavracije,
- tečaj izdelave rišeljeja,
- tečaj klekljanja,
- tečaj polstenja,
- nadaljevalni tečaj kitare,
- tečaj homeopatije,
- študijski krožek arheologije,
- študijski krožek etnologije,
- škatlica zgodb,
- tečaj enigmatike (ugankarstvo,
- amaterska gledališka skupina in
- pohodništvo – »gibanje je življenje, življenje je gibanje«.

Posamezni program se izvaja, če je prijavljenih najmanj 10 kandidatov. Po dogovoru s prijavljenimi kandidati pa izjemoma tudi, če je število kandidatov manjše. Število ur se prilagodi glede na želje in potrebe prijavljenih kandidatov.

Univerza bo v študijskem letu 2012/2013 organizirala tudi različne delavnice, predavanja, krajše tečaje in strokovne ekskurzije, o katerih pa bodo člani naknadno obveščeni.

Informativni dan oziroma dan odprtih vrat Univerze za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica bo v **petek, 14. 9. 2012, od 17. do 18. ure v veliki dvorani Doma starejših občanov Ilirska Bistrica.**

V tem času lahko plačate tudi članarino, se vpišete v posamezni program in plačate prvi obrok šolnine za študijsko leto 2012/2013. Vpis, plačilo članarine in prvega obroka šolnine lahko opravite tudi dne **17., 19. in 21. 9. 2012, od 17. do 18. ure, ter 18. in 20. 9. 2012, od 8. do 9. ure**, v pisarni univerze v prizidku Doma starejših občanov Ilirska Bistrica.

Svoje najdražje lahko tudi presenetite in razveselite ter jim **podarite darilni bon** – plačilo šolnine za izobraževanje s prijetnim druženjem v študijskem letu 2012/2013, ali jim plačate članarino za leto 2012.

V petek, 14. 9. 2012 bo ob 18. uri v veliki dvorani Doma starejših občanov srečanje članov Univerze za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica. Gostja srečanja bo znana Slovenka gospa Magdalena Tovornik.

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica vas pričačuje.

Vljudno vabljeni.

Društvo

Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica

ZAHVALA

Uslužbenkam geodetske uprave in zemljiške knjige se iskreno zahvaljujem za prijaznost, ažurnost in strokovnost pri delu.

Savina Bohak, Velenje

SPOŠTOVANI!

Vsakomur od nas se kdaj zgodi, da kaj pozabi. Da se ne spomni po kaj je prišel v kuhinjo, kje je pustil ključke ali parkiral avto. Tudi kakšnega priimka sošolcev iz osnovne šole ali dogodka iz otroštva se ne moremo čisto dobro spomniti. To je popolnoma običajno in prav nič posebnega. Saj se spomnimo kasneje ali pa povprašamo koga drugega.

Povsem nekaj drugega pa je, če smo sredi vročega poletja oblečeni v toplo bundo, sedimo na sosedovem vrtu in sploh ne vemo, da smo tam, kako smo prišli tja in kaj tam sploh iščemo ...

Kaj pomeni, če naši ostareli starši kar naprej ponavljajo ene in iste stvari, postavljajo vedno enaka vprašanja in nas s tem »spravljajo ob živce«? Delajo to namenoma ali so zboleli? Imajo morda demenco?

Kakšna bolezen je DEMENCA? Kako jo prepoznavamo in doživljamo svojci?

Kako demenco razumeti in sprejeti? Kako živeti z njo in ob njej?

Bomo zboleli tudi mi ali se demenci lahko izognemo?
Naša gostja bo gospa **Danica Simšič**,

predsednica **SPOMINČICE –slovenskega združenja za pomoč pri demenci**, katere mama je pred leti zbolela za to boleznijo, zato vas vljudno vabimo

V sredo, 05.09.2012

na predavanje in pogovor z naslovom
KO SPOMINI BLEDIJO.

Predavanje bo **ob 18.uri** v dvorani Doma starejših občanov Ilirska Bistrica.

V nadaljevanju bo gospa **Jasmina Lambergar** predstavila vaje za urjenje spomina in pomen možganske rekreacije kot način ohranjanja zdravja in umske kondicije v vseh starostnih obdobjih.

Vljudno vabljeni občani vseh starosti, ki bi se radi seznanili z demenco, preventivo in skrbjo za zdrav način življenja.

Lepo vabljeni!

CENJENE OBČANKE IN OBČANE VABIMO NA STROKOVNO, BREZPLAČNO IN NEODVISNO SVETOVANJE V

ENERGETSKO SVETOVALNO PISARNO ESP ILIRSKA BISTRICA DOM NA VIDMU GREGORČIČEVA 2

Po predhodni prijavi na tajništvo občine

tel. št. 05/71 12 300

tel. št. 05/71 41 361

VSAK TOREK IN PETEK

od 17. do 18. ure (ob prijavi na obisk opišete teme razgovora)

LEPO VABLJENI

energetski svetovalec Miran PENKO in

energetski svetovalec Samo HRVATIN

ALU-TERMO OKNA, VRATA

**L
U
S
L
A
V**

- ◇ s termo členom
- ◇ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p. email: aluslav@gmail.com
Partizanski hrib 12 fax: 059-052-741
6250 Ilirska Bistrica

NIZKE GRADNJE

gsm: 041 682 549, 041 652 769

NEPREMIČNINSKA AGENCIJA

gsm: 041 688 663

Vilharjeva cesta 31a, 6250 Ilirska Bistrica

MISEL O KNJIGI ...

Zelišča z gore: Mirjam Grilc

Založba kmečki glas, 2010, Ljubljana

»Vemo, da čas, v katerem živimo, do nas ni preveč prizanesljiv. Ne daje nam veliko možnosti, da bi poiskali svoj notranji mir. Jaz sem svojega našla. Moja velika učiteljica je narava.«

V dolini mlinarjev kaj drugega kot narave tako ni bilo. Morda kak obisk ob kolinah, morda ob nedeljah tete s Trsta, morda vmes kdo, ki je zašel. Pred hišo ni bilo asfalta. Bila je mehka travnata odeja, prekrita s kurjimi iztrebki in neštetiimi cvetkami kamilic. Pa marjetic. In bilo je šipka in bezga in materine dušice in regrata in še nešteto drobnih bogatih zelišč. Nabirala sem jih v steklene posode. V tiste, ki ostanejo po pohrustanih kupljenih kislih kumaricah. V tiste, v katere smo s sestro lovile majske hrošče, da bi ne uničili bodočega hrustljavega krompirčka. Z ljubeznijo. Z veseljem. Z notranjim vedenjem, da so enostavno zdravilne. Morda mi je »vedenje« ostalo po pranoni, ki je imela, poleg humorja, vse ostalo v malem mezincu. Mogoče po noni, mami, kdo ve. Z leti sem si kupovala, ali dobivala, knjige o zdravilnih zeliščih, jih nabirala (zeli namreč, ne knjige), jih namakala v šnjopek, ali uporabljala za čaj, jih pridno konzumirala, podarjala in podobno. Avtorica knjige mi je na neki način zelo podobna. Čeprav si sama ne zapomnim veliko imen. Mogoče bolj občutek, ki ga rastlina da potem, ko jo zaužijem. Tisto, kar mi nudi njena

barva. Njen vonj. Njena energija. Z leti natančno veš, katera ti bolj ali manj ustreza. In čemu ti ustreza ali ne. Grilcova uvodoma razlaga o tem, kam se je potrebno napotiti po zeliščne rože, kako se jih pripravlja, na kakšen način se jih uporablja kot zdravila in še mnogo tega. Razdelila je knjigo na zeli, ki jih najdemo v različnih letnih časih. Morda vse te zadeve že poznate, veliko bolje od mene ali nje, kdo ve. Morda pa tudi ne in bo njena knjiga prava poslastica za tiste, ki se z zelišči šele začenejo ubadati, ker vam je tablet in receptov in neučinkovitosti do vrh glave in še čez. Morda že tudi veste, da je zdravilne dele rastline potrebno nabirati vedno ob času, ko imajo v sebi največ učinkovin. Liste takrat, ko so najlepše razviti; cvetove, ko se začenejo odpirati; lubje spomladi; plodove, ko so zreli. In seveda, v sončnih dneh. Nabranih rastlin se ne spira in nabrano je dobro, logično, poznati, saj so vsebnosti učinkovin v zeli različne, podobne, drugačne ipd. In ja, ekologija gor ali dol: nabrana zelišča se ne nabira v plastične vrečke, ampak v košaro, da zel diha, da je na zraku čim dlje. In seveda, če bi ne pretiravali z nabiranjem, bi se tudi izšlo. Mogoče bom malce nora, ali pa to že zdavnaj sem, če rečem, da se naravi za vsak dar zahvalim. Takšna pač sem. Nič mi ni samoumevno. Vi se pa pač sami odločajte, če boste karkoli izrekli, ali tudi ne. Kako jih boste sušili, je pravzaprav tudi vaša izbira, vsekakor je najbolje na suhem in zračnem prostoru. Idealna temperatura

za sušenje zelišč z eteričnimi olji je okoli petintrideset stopinj (meta, melisa, citronka, kamilica, timijan), nekatera tudi na več stopinjah (žajbelj npr.). Zelišča je najbolje shranjevati v papirnatih vrečah, v suhem prostoru in najbolje je ne jih izpostavljati premočni svetlobi. Pa ne več kot sezono, saj nato izgubijo aromo. No, sama, priznam, jih imam tudi več časa. Pa ne tistih, namočenih v šnjopek, ali po moje *recnijs*, – tiste v dobri družbi in ob pravi priložnosti izginejo hitreje. Seveda zeliščno žganje lahko ob prepogostem uživanju pripelje do alkoholizma, a če ga popijete šilce na dan po dobri jedi, verjemite, boste zdravi kot dren. Moja pranona je svoje šilce popila na tešče vsako jutro, dočakala več kot devetdeset let in bila bolna zelo redko. Torej ... V razmislek. Ker pa je alkohol odličen konzervans, lahko iz zelišč pripravljate tudi tinkture. Drugi načini so še oljni izvlečki, zeliščna mazila, sirupi, likerji, zeliščne obloge, obkladki, kopeli in še in še. In ker je poletje in zato veliko dobrega okoli nas, vsaj kar se zdravilnih zelišč zadeva, mi dovolite, da vam podarim še recept iz knjige in seveda naj vam zaželim še naprej obilo zdravega in pozitivnega.

Čaj za srečo: enake količine citrone, melise, poprove mete, kamilice, lipe in materine dušice poparimo in pustimo stati deset minut.

Popijemo. In smo srečni. Evo, nič lažjega kot to. Vse naj do naslednjega branja, Patricija Dodič.

OBVESTILO

**Knjižnica Makse Samsa uporabnike obvešča,
da so z 31. Avgustom zaključili
s poletnim urnikom
in s 1. septembrom knjižnica deluje
z običajnim delovnim časom:**

PON	7.00 – 18.00
TOR	7.00 – 15.00
SRE	7.00 – 18.00
ČET	7.00 – 15.00
PET	7.00 – 18.00
SOB	7.00 – 12.00

V DOMAČI VASICI ...

Ženske kot take ste prav gotovo božji dar in obenem navdih mnogim poetom ter umetnikom vseh vrst. Včasih pa se slučajno zgodi, da mi katera »bejba« zapovrh da še dobro idejo za lepo vižo, ki potem najde svoj prostor pod soncem narodno-zabavne glasbe...

Lanski shod v najlepši brkinski vasici se je počasi bližal koncu in ob cerkvi svetega Janeza Krstnika se je le še nekaj najbolj vztrajnih »bratcev« oklepalo šanka, ki ga lahko prevrne le atomska detonacija. Ura se je vztrajno bližala jutru, muzikanti so že pospravljali svoje zvočnike, jaz pa sem sedel na cerkvenem obzidju s stekleničko »Jelšanke« in štel srebrne zvezde kot tista leta, ko je še življenje risalo drugačne poti. A tudi tokrat sem bil kot takrat ... v dobri družbi.

Ob meni je sedela Nataša Grlj, ki je prišla na obisk k mami Nedi z daljnega Irskega. Tam si je našla službo, ljubezen in novo življenje; v nasprotju z nekaterimi ljudmi, ki se raje osebnostno razvijamo in »rastemo« tu – v mejah Slovenije.

Kakorkoli, beseda je v zgodnjem jutru tekla o marsičem, povečini pa o stvareh, ki niso za v javnost; a naposled je Nataša le rekla: »Vrh, toliko pesmi si že napisal o vsem ... napiši še eno o tej naši lepi vasici.« »Hmmm ...«

Ansambel Tomaža Rota se je takoj »zagledal« vanjo.

No, pa naj še kdo reče, da ženske moškim nikoli ne prinašajo denarja. Naj si bodi to v domačem gnezdu kakor tudi .../mv

Podelitev nagrad udeležencem mladinske počitniške bralne značke »BRALNI ČRV« in žrebanje reševalcev počitniških kvizov bo potekala dne 21.09.2012 ob 16.30 uri v prostorih knjižnice Makse Samsa.

Za dodatne informacije me lahko pokličete na (tel. 05/ 714 41 88)
Knjižnica Makse Samsa

V DOMAČI VASICI

*Tam, kjer pesem sliši se že dolga leta,
tam, kjer poljub pove prav vse,
odpre mi srce,
tamkaj domača vas stoji,
v polje odeta,
teh dobrih ljudi,
zvezdnih noči,
spomin se budi.*

*Tamkaj ljubezen sem spoznal, mlada vsa leta
pot poiskal, prek mehkih trav,
tja do dekleta,
prstan ji dal, zvestobo priznal,
belega cveta
se naužil, sanje odkril, ko mlad sem še bil.*

*Misel na tiste dni v očeh mi zvezde prebudi,
moja domača vas, ob njej pa polje, ki zori.
Misel na tiste dni, ob meni pa dekle si ti,
še sanjaš v nočeh, prvi nasmeh,
a čas kar beži ...*

V NEDELJO 16.7.2012 VAS VABIMO NA 2.BISTRIŠKI FIT DAN!!

Deležni boste plesnih ustvarjalnic za otroke, hip-hop delavnic za mladostnike, plesnih vadb za vse generacije, FIT-BOR kick vadbe in še in še!! Na prizorišču bo poskrbljeno za malico in pijačo, vljudno vabljeni!!!!

DEŽELA PRADEDOV

*V deželi pradedov spomini živijo.
Nosijo jih vonji, pogledi, obrazi.
Včasih rodbino žalost, bolezen,
smrt opazi..*

Trpljenje, vojna, izguba..

*Tu zastane korak. Se noga z nogo
prekriva?*

*So stezice postale poti? So se v
goščavi izgubile?*

*V deželi pradedov zgodbe oživijo,
Dejanja smisel dobijo o, ljubezni,
ponosu, trmi, neomajnosti,
samozavedanju, pogumu brez-
končnem zavedanju smisla!*

*V deželi pradedov zvezde nosijo
zgodovinsko vodilo.*

ZAVEDANJE

*Veter prinaša vonj rož, šum
dreves, trav preko dobrih.*

*Kmečki pozdrav o znoju, trudu,
ponosu, ljubezni, rojstvu..*

*Kako se je dete rodilo,
v senci krošnje naspalo.*

*Živali pomagale so s pradedi
sodelovale;*

orale, vozile, mlako, meso dajale..

*Zaslugek omogočale, da so genera-
cije preživele.*

*Lačni, prezebljeni od volje prepričani
so preživele.*

Neutrudno pot nadaljevali.

*Spoštljivo do zemlje, domovine,
svoje rodbine.*

SOŽITJE

*Nono in nona pod drevesom
spoznanj sedita.*

Za roke se držita.

*Obujata čase, ko sta se spoznala,
zaljubila,*

*poročila, otroke na svet
z ljubeznijo povabila.*

*OOokaj sta prestala,
strumno sta skozi težave hodila.*

Drug drugega bodrila.

*Vesela od ljubezni in dela
v bela leta sta prispela.*

Koliko žuljev sta imela?

Nešeto sreče, dvomov,

Strahu, zaupanja?

Želje so postale realnost.

NONO IN NONA sožitje narave.

Jasna Dolgan (potomka Dolganovih iz Šembij pri Ilirski Bistrici), Pavšičeva 34, 1370 Logatec, jasnanlp@gmail.com

Po poklicu sem spec.pedagog.

V prostem času se ukvarjam z umetno-
stjo...pišem prozo,poezijo;izdelujem li-
kovne primerke in naravnih materialov
in glinamona.

Občasno sem kreativnostni terapevt..
izrazni ples.

Med ljudmi se izražam tako,da jim
nudim ustrezno pomoč-ljudje s

posebnimi potrebami so moja ciljna
skupina, ker so najbolj stigmatizirani
in odrinjeni na rob dogajanja.

Moje izvirne »korenine« so primorska-
Šembije in Hrpelje.

Rada sem v naravi,ki je moj učitelj
in motivator...voda, rastline, oblaki,
ptice...

Odkar se zavedam sem bliže vasi, kot
mestu. Načrtujem vrnitev na vas.

Sem ponosna mati treh otrok,ki so
smisel mojega sobivanja.

Želim vam mnogo uspehov in uresniči-
tev vaše vizije!

pozdrav JASNA DOLGAN

VPIS V GLASBENO ŠOLO

Vpis bo potekal **3. septembra 2012** od 9. do 13. in od 14. do 18. ure. Vpisujemo trobila, saksofon, violončelo, flavto, tolkala, klarinet, kljunasto flavto, violino, predšolsko glasbeno vzgojo, glasbeno in plesno pripravnico ter balet.

Lepo vabljeni!

PLANINSKI TABOR 2012, PLANINSTVO KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Priprava mladinskega tabora, še posebej takega, v katerem so udeleženci otroci stari od 7 let do maturantov, je odgovorno in zahtevno opravilo. Od organizatorjev terja veliko usklajevanja in strokovnega znanja z več področij. Priprave na en teden trajajoče počitnice v naravi trajajo od marca do same izvedbe, končajo pa se pozno v jeseni, s finančno bilanco. Čeprav izkušnje organizatorjev v veliki meri pomagajo in delo olajšajo, organizacija ni nikoli rutinska. Vedno moramo biti pripravljeni na nove izzive in nanje ustrezno odreagirati. Zato se stalno izobražujemo. Tabor je dober, če je poskrbljeno za varnost udeležencev in vodstva, na drugem mestu je počutje vseh udeležencev in navduševanje za **planinstvo kot način življenja**. Veseli smo, če imamo "povratnike", še bolj pa takrat, ko nam uspe, da iz vrst udeležencev pridobimo zagnan in dober vodstveni kader.

Taborjenje nudi široko paleto življenjskih izkušenj mladim generacijam, ki bi se sicer v počitniškem času v glavnem gibale med računalnikom in hladilnikom.

Tako smo letos v prvi polovici julija popeljali v Koprivno na Koroškem kar 34 otrok in mladostnikov. Taborni prostor nam je nudila mala podružnična šola in njena okolica, ki jo med letom obiskuje pet otrok. Imeli smo zagotovljen priključek pitne vode, odstopili so nam sanitarije, travnik, kjer smo taborili, igrala in športno igrišče. Prav tu so med drugim vsak dan potekale nogometne tekme z mladimi domačimi nasprotniki.

Program planinskih taborov je ustaljen. Izvedemo tri pohode na različno visoke vrhove, en dan posvetimo orientaciji, en dan gremo v bližnji kraj in si ogledamo kako njihovo znamenitost, en dan poteka plezalni vrtec in taboriada, to so – šaljivo – športne igre. V program vtkemo še "planinsko šolo", ki je prilagojena starosti udeležencev. Ob koncu vsak udeleženec ve, kaj mora obvezno pripraviti za na turo, pozna temeljna načela varnega gibanja v skupini in v naravi. Obvezen del zaključka tabora sta krst novih udeležencev in planinske poroke, če se za to pokaže interes.

Velik poudarek dajemo dobrim odnosom med udeleženci. Naše geslo je, da starejši skrbijo za mlajše, mlajši pa spoštujejo starejše. Kljub muhastemu vremenu smo izvedli vse, kar smo načrtovali.

Otroci so v analizi povedali, da so bilo s taborom izredno zadovoljni v vseh pogledih: s hrano, zahtevnostjo pohodov, programom, bivanjem v taboru, posebej so pohvalili vodstvo, ob katerem so se počutili varno in hkrati sproščeno. Povzpeli smo se na Peco in obiskali votlino kralja Matjaža. Obljubili smo mu glas, če bo kandidiral, a se ne meni za

bližajoče volitve, on kar še spi ... Prečesali smo bližnjo in daljno okolico in uživali v družbi skromnih in gostoljubnih domačinov. Mladinci so križarili po Kamniško-Savinjskih Alpah in se preizkusili na daljših in zahtevnejših turah. Obiskali smo opuščen rudnik v Mežici. Ogled se je začel s 15-minutno vožnjo na 8 horizont s starinskimi leseni vagončki, ki so nekoč služili rudarjem pri spustu v jamo. Rada bi pohvalila vse udeležence, naše mlade planince. Bili so vedoželjni, spretni, zagnani in vztrajni pri izvajanju nalog, pa tudi složni in sočutni, vedno pripravljeni za delo in igro. Vse to se je izkazalo na dnevu orientacije, ko so sami vodili skupine in namesto vodnikov (ki smo bili v varni bližini) prevzeli večji del odgovornosti za gibanje v naravi. Še posebno pa bi se zahvalila vsem našim prostovoljcem, planinskim vodnikom in timu v kuhinji za dobro opravljeno in odgovorno delo.

Vsa leta stremimo, da bi bile take počitnice dostopne in cenovno ugodne za večino otrok. Zato vedno znova prosimo in nagovarjamo posameznike za usluge in organizacije za prispevke, ki bi čim bolj pocenili stroške. Na tem mestu se vsem donatorjem zahvaljujemo. **III Darinka Dekleva, predsednica PD Snežnik in mentorica PZS**

Ljubitelji V.A.G. (VW in Audi) vozil pripravljajo 5. tradicionalno srečanje Favdl.net Treffen, ki se bo odvijalo 1.septembra s pričetkom ob 12:00 v Ilirski Bistrici. Vabijo vse lastnike, ljubitelje VW in Audi vozil da se jim pridružijo.

PRVE SLOVENSKE RAFTARKE NA MLADINSKEM SVETOVNEM PRVENSTVU

Slovenija se bo letos prvič podala v boj za kolajne s svojo žensko rafting ekipo na mladinskem svetovnem prvenstvu. Ženska ekipa ilirskobistriškega rafting kluba Mrzla uoda v sestavi Tjaše Jagodnik, Špele Grbec, Edite Logar, Anje Moran in Marije Pranjič se bo letos kot prva slovenska ženska ekipa udeležila mladinskega svetovnega prvenstva v raftingu, ki se bo začelo v Budejovicah na Češkem 23. avgusta. Dekleta se bodo borila za kolajne po dolgotrajnih pripravah na reki Reki in Soči pod vodstvom Luke Špilarja in Iris Mršnik Ferlež, za njihove kondicijske treninge pa je skrbel Tibor Pranjič.

Mlada ekipa je leta 2005 začela s tekmovanji na osnovnošolskih prvenstvih, od takrat pa so si med drugim priveslale

zlato medaljo na osnovnošolskem prvenstvu ter dve prvi mesti na srednješolskih prvenstvih, kot edina članska

ženska ekipa v Sloveniji pa sodelujejo tudi na tekmah za državno prvenstvo v moški konkurenci. **III Marija Pranjič**

BISTRIŠKI SMUČARJI TUDI NA ROLERJIH

Praznik sv. Roka, devinski občinski praznik, je bil povod za organizacijo zanimivega tekmovanja. Člani našega smučarskega kluba so, skupaj z devinskim, prvič organizirali tekmovanje v slalomu na rolerjih. Industrijska cona v Nabrežini je bil primeren kraj.

Tekmovanja se je udeležilo 30 tekmovalcev iz slovenskih in italijanskih klubov, vse od Piancavalla pa do Bleda.

V Ilirsko Bistrico pa smo prinesli dve srebrni kolajni, verjamemo pa, da bo bera večja naslednje leto, ob našem občinskem prazniku.

Naš smučarski klub ima tudi novo spletno stran, ki jo lahko obiščete na www.sk-sneznik.com. **III Marko Milharčič**

OD TIGR-A IN KOLPE DO OGNJA V MENI

Tudi to poletje je bilo za skavte, Bistriške pilarje, polno norih dogodivščin. Začelo se je v juliju. V osrčju temnega gozda, približno sto kilometrov zahodno od Planine pri Sevnici, 24 kilometrov južno od Golnika in 80 kilometrov severovzhodno od Nove Gorice, je bilo že vse pripravljeno na edinstven dogodek. Trava je rasla bolj gosto, celično dihanje je potekalo hitreje, reka je kljub pomanjkanju padavin povečala svoj tok in čebele so letele s cveta na cvet s svetlobno hitrostjo. Vse je bilo pripravljeno na dan, ko so se zbrale čete iz Ankarana, Bovca in Ilirske Bistrice. V Ratečah pri Škofji Loki so od 13. do 22. julija odkrivali zgodovino med obema vojnoma in organizacijo TIGR ter njen prispevek v boju za priključitev Primorske in Istre takratni Jugoslaviji.

Tudi popotniki in popotnice niso ostali doma. Pot jih je vodila od Črnomlja do Špeharj ob Kolpi, kjer so na taboru obiskali skavte iz Novega mesta. Na poti proti domu so obiskali še Atlantis in pozdravili nekaj žuljev ter pikov nadležnih komark ob Kolpi.

V začetku avgusta pa se je osem voditeljev odpravilo na tretji tabor voditeljev, pod geslom Ogenj v meni. Tabor je potekal v dveh delih. V prvem, potovalnem delu, smo z voditelji iz Slovenskih Konjic, Ribnice in Velenja odkrivali lepote Trnovskega gozda od Otlice do Cola in naprej do Šmihela pod Nanosom,

kjer je potekal drugi, skupni del. Na tabornem prostoru so se zbrale vse potovalne skupnosti in ogenj se je razplamtel. Ogrel je srca 430 voditeljev, 150 bivših voditeljev in njihovih družin. Prijatelje je združila pesem in smeh, iskre so žarele, spomine budile na čarobne trenutke, na skavtske modrosti, vse male radosti. Ogenj, ki je bil prižgan v žaru otroških oči, je dal pogum koraku novih dni.

Zato vabimo vse, ki bi se nam radi pridružili in odkrivali čare skavtstva, naj v septembru budno spremljajo oglasne panoje po šolah in drugih ustanovah, saj bomo novo skavtsko leto začeli malo kasneje kot se začne šolsko leto. Se vidimo oktobra! Do takrat pa lep skavtski pozdrav, **Bistriški pilarji**

NOVO OTROŠKO IGRIŠČE V JABLANICI

Na predvečer vaškega praznika – shoda je bila v soboto, 4. 8. 2012, v Jablanici svečana otvoritev novega otroškega igrišča. Ob pomoči Občine Ilirska Bistrica je Vaška skupnost Jablanica kupila veliko leseno igralo in ga s trudom vaščanov in vaščank postavila pred gradom na sredi vasi. Že v tednu prej so v večernih urah potekale delovne akcije, kjer so pridne roke počistile okolico gradu in kapelice Marije Snežne. Zabetoniran je bil tudi nosilec za koš in postavljen koš, zamenjana pa je bila tudi mreža za gol. V soboto je po otvoritvi sledilo druženje ob prijetni glasbi in prigrizku izpod rok domačih gospodinj. Želimo si, da bi igrala dolgo služila mladim nadebudnežem, igrišče pa malo večjim. Iskrena hvala vsem za pomoč!

PREVIDNO NA CESTAH

Novo šolsko leto se je začelo. Pozivamo vse voznike k večji previdnosti in pozornosti na različnih lokacijah, predvsem v okolici prehodov za pešce, vrtcev in šol. Počitniška doživetja in prvi šolski koraki velikokrat povzročijo mladostniško vihravost ter razigranost, s tem tudi zmanjšano previdnost, zato od vozni-

kov zahtevajo še dodatno pozornost. Otroci kot prometni udeleženci so nepredvidljivi, prometne predpise pogosto spregledajo oziroma si jih razlagajo po svoje.

Vsi udeleženci v prometu lahko s prometno kulturo, upoštevanjem različnih elementov varne in premišljene vožnje

prispevamo k večji varnosti tako v prvih septembrskih dneh kot tudi skozi različna obdobja leta.

Vsem udeležencem v prometu želimo srečne, predvsem pa varne poti in varno vožnjo! **III Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Ilirska Bistrica**

PERPETUUM GYMNASILE

Letošnje šolsko leto so dijakinje in dijaki Gimnazije Ilirska Bistrica zaključili malo drugače. Konec pouka so namreč obeležili s tridnevno prireditvijo, ki je potekala od 14. do 16. junija 2012.

Prvi dan se je v Knjižnici Makse Samsa odvijala predstavitev raziskovalnih nalog, ki so jih dijaki in dijakinje izdelali na temo *Odraščanje skozi oči odrasčajočih*.

Naloge so dijaki pripravili v okviru natečaja *Srečanje srednješolskih raziskovalk in raziskovalcev novejšje slovenske zgodovine* v sodelovanju z mednarodno organizacijo Eustory.

Svoje delo so predstavili: **Staša Frank, Simona Pezdir, Darja Oražem, Alina Morano, Urša Logar, Urška Celin in Rebeka Iskra**. Velike pohvale pa si zaslužijo **Eva Možina, Tjaša Drožina in Maša Logar**, saj so na tem natečaju osvojile odlično 2. mesto.

Naslednji dan je na zunanjem igrišču Gimnazije potekalo več različnih aktivnosti. Dijaki so sodelovali v različnih športnih igrah, kot so odbojka, nogomet in badminton ter v družabnih igrah, v "škrebanju" in "briškuli".

Sledila je dobrodelna tombola, ki sta jo vodila živahna **Maša Retar in Luka Žgur**, med predahom pa nas je z glasbo zabaval **Patrik Jurič**. Vsi dobitniki tombole so prejeli nadvse privlačne in bogate nagrade, zbrani denar, **161 € je šola podarila Območnemu združenju Rdečega križa Ilirska Bistrica**, sprejel pa ga je njegov predsednik **g. Toni Rojc**.

Dijakinje 2. letnika, ki se učijo španskega jezika, pa so pripravile tudi zanimiv kviz z naslovom *"Kako pametni ste v resnici"*.

Pomerili sta se ekipa dijakov in ekipa profesorjev, slednja je morala premoč priznati svojim učencem.

Nato se je začel kulturni program, ki sta ga otvorila **Tadeja Logar in Jakob Bizjak**. Kasneje sta ravnateljica Šolskega cen-

tra Postojna **ga. Helena Posega Dolenc** in vodja Gimnazije Ilirska Bistrica, **g. Gorazd Brne** podelila priznanja *"Mladi upi 2012"*, in sicer vsem dijakom, ki sodelujejo v različnih šolskih in obšolskih dejavnostih ter dosegajo odlične rezultate na različnih področjih dejavnosti.

Zatem je Dramski krožek Gimnazije Ilirska Bistrica uprizoril svojo gledališko predstavo, imenovano *"Občinski problemi: občani in psi"*. Večer pa se je nadaljeval z rock glasbo dveh bistriških bendov, **Shootguns in Rock Prešern**.

Zadnji dan je v galeriji v Domu na Vidmu potekala predstavitev Fotokrožka Gimnazije Ilirska Bistrica **Inventura koledarja**. Krožkarji so zbranim predstavili porabo sredstev, pridobljenih s prodajo koledarja, nekaj o projektu izdelave fotoaparata ter na kratko o zgodovini Fotokrožka.

Dogodek so obeležili tudi z manjšo fotografsko razstavo na temo *"Krivulje"*.

Zahvala za izpeljavo tridnevne prireditve gre vsem profesorjem in profesorjem Gimnazije, še posebej pa **prof. Juliji Grbec**, saj je v organizacijo tega dogodka vložila veliko časa in truda.

Zahvaljujemo se vsem sponzorjem, ki so omogočili izpeljavo dobrodelne tombole: dijaki 4. A, Gostilna in pizzeria Škorpipjon, Sladki bar, Pizzeria Park, Bar Oranž, Tomex, d. o. o., Frizerski salon Erika, Avtopralnica Koren Jožko, s. p., Avtoshop, d. o. o., Baladur, Domačija Bubec, Fotoatelj Maraz, Kakež – trgovina in storitve, d. o. o., Kalister avto, Mitja Hair Team, Okrepčevalnica Grill Danilo, Orijent, Pizzeria Kudra in TV Galeja. Zahvaljujemo se tudi bendoma Shootguns in Rock Prešern, ki sta poskrbela za odlično vzdušje, ter vsem obiskovalcem in sodelujočim na Perpetuumu gymnasile.

Vsi dijaki so se na prireditvi imeli zelo lepo, še posebej veseli pa so bili, da jim ni bilo treba biti pri klasičnem pouku in so lahko konec šole proslavili na zabavnejši način. **III Kristina Šlosar, 2. A.**

ZA POKUŠINO ŽIVLJENJA NA PLANŠARIJI

Lanskega junija sem šest učencev Kmetijskega krožka OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice peljala na planšarijo Konjska dolina, kjer nas je za štiri dni prijazno sprejel planšar Franc Smukavec. Spoznavali smo življenje in delo planšarja in pastirja tako, da smo ga štiri dni tudi sami živeli. Letos smo se odločili, da obisk ponovimo, vendar na planšariji Velo polje pod Triglavom, kjer julija in avgusta sirari planšar Franc Smukavec ter skrbi za 90 glav goveje živine skupaj s pastirjem Slavcem.

Planšarija je s 300 ha pašnikov najvišje ležeča v Sloveniji in je na višini Snežnika s čudovitim razgledom na Triglav ter okoliške vrhove. To je tudi edina slovenska planšarija, ki nima dostopa z avtom. Vse potrebščine in hrano se dostavlja peš ali s helikopterjem, lani so tovorili s konjem. Ana, Martin, Rok in Tadej so bili tisti radovedneži, ki jim konec julija ni bilo težko vstati ob štirih in se odpraviti na pot. Avto smo parkirali na Rudnem polju na Pokljuki in se peš odpravili na Velo polje. Ob normalni hoji traja pot tri ure in pol in je del poti na Triglav, saj je planšarija pod Vodnikovo kočo. Mi smo za pot potrebovali celih šest ur, ker smo občudovali naravo in ker smo v nahrbtnikih vlačili veliko preveč vsega, predvsem oblačil in hrane. Pot se je vila čez Studorski preval, kjer smo prvič pili okusno izvirsko vodo.

Na planšarijo smo prispeli utrujeni,

vendar nas je Franc kmalu razvedril z okusno fižolovo mineštro. Že isti dan smo šli s pastirjem po krave in sodelovali pri molži, zvečer so učenci pekli klobase na ognjišču zunaj pod Triglavom, seveda v družbi zvedavih krav. Spali smo na skupnih ležiščih, vstajanje je bilo ob štirih. V temi smo poiskali krave ter jih pomagali prignati v ogrado na molžo. Pri molži je Tadej čistil vimena in skrbel za molzni stroj, Rok pa je kravam dajal priboljšek ter odpiral vrata. Ob šestih je bil zajtrk, nato je sledil odgon krav na pašo, sirjenje, izdelava skute ter kislega mleka, zatem pa še peka kruha in kuhanje kosila. Po kosilu je sledil počitek, ki smo ga opravili med

kravami na paši pod Vodnikovo kočo. V treh dneh smo poleg običajnega dela na planšariji opravili tudi daljši ogled pašnikov in iskanje druge skupine goveda. Pri tem smo opazovali: svizce, gamse, podlasice, planinskega orla, kavke ter dva gada. Prvega smo fotografirali prav od blizu, drugi, manjši gad, pa je čisto slučajno zlezal Roku na čevelj. Občudovali smo nešteto planinskih cvetic, med njimi planike, svišč, rožni koren, za čaj smo nabirali plahtico, srebrno reso ter materino dušico. Tem rastlinam je Slavic dodal še sirup iz borovih vršičkov in čaj je bil tako okusen, da ga je bilo vedno premalo. Ko smo hodili po pašnikih, smo šli mimo številnih izvirov in jezerc, najboljša pitna voda pa je bila iz korit za napajanje krav.

Na planšariji smo preživeli samo tri dni, vendar doživeli veliko zanimivega. Svoj čar goram prispevajo še krave, ki so večinoma cikaste pasme (slovenska avtohtona pasma), saj druge pasme krav ne zmorejo tako naporne poti na planšarijo niti paše v strminah. Na planšariji smo si pridobili tudi nekaj izkušenj, predvsem s skrbnim ravnanjem s hrano, saj se težko pri-tovornjene hrane ne meče stran in se ni izbirčno pri jedi. Ko smo se vračali domov, so nas pozdravile še ovce, ki so se pasle na Toscu. **III Mentorica Tamara Urbančič**

TUDI V ŠOLSKEM LETU 2012/13 POSTANI ČLAN KLUBA ŠTUDENTOV ILIRSKA BISTRICA

Čas brezskrbnih poletnih počitnic je mimo. Začenja se novo šolsko oz. študijsko leto in v Klubu študentov Ilirska Bistrica bomo vsak mesec poskrbeli, da bo to obdobje čim bolj prijetno, zanimivo in lahkotno, zato vse dijake in študente iz občine Ilirska Bistrica vabimo, da postanete naši člani ter izkoristite vse ugodnosti, ki vam jih ponujamo. V času uradnih ur, in sicer v petek v času 19.00–21.00 in v soboto, 10.00–12.00, se oglasi v naših prostorih na Jurčičevi 1, s seboj prinesi izvirno potrdilo o vpisu, staro člansko izkaznico ali fotografijo, skupaj bomo uredili še nekaj formalnosti in že boš postal eden izmed nas.

V mesecu avgustu smo za vas pripravili poletno vikend Kšibkanje. Na stadionu v Trnovem je potekal popoldanski plaža party. Nekateri smo se hladili z mrzlimi koktejli, drugi so pridno *športali* na turnirju v košarki in odbojki ter na dobrodelnem teku, kjer smo zbirali sredstva za socialno ogroženo družino iz naše občine. Poskrbeli pa smo tudi za najmlajše, za katere smo organizirali *živ žav* na Črnih njivah. Pripravljamo in izvajamo pa tudi številne druge projekte, ki bodo za naše člane zagotovo ugodna pridobitev.

V začetku septembra bo začel voziti študentski avtobus v Ljubljano in na Obalo.

Štubus vozi v Ljubljano ob nedeljah, ob 20.00, uri z avtobusne postaje Ilirska Bistrica. Prijaviš se lahko v času uradnih ur (petek, 19.00–21.00, sobota, 10.00–12.00) ali na dan odhoda avtobusa med 15. in 16. uro pokličeš na klubski telefon (041 579 170). Člani si subvencijo za avtobusno vozovnico lahko uredite v času uradnih ur ali pa tudi kar na avtobusu pred odhodom.

Vsako soboto, med 15. in 18. uro, poteka v telovadnici osnovne šole Antona Žnideršiča rekreacija. V mesecu septembru se obeta sejem rabljenih učbenikov za vse dijake ter prireditev Tek za zdravje, ki bo potekala več vikendov zaporedoma. V sklopu tega dogodka bomo nadaljevali z zbiranjem prispevkov za socialno ogroženo družino. Bliža pa se tudi odmevni, tradicionalni dijaški koncert v oktobru. Točni datumi vseh aktivnosti bodo kaj kmalu znani, zato redno spremljajte našo spletno stran www.ksib.si in facebook profil.

Kot že nekaj let zaporedoma, smo tudi v tem šolskem letu za vse člane pripravili tudi KŠIBOV POPUSTNIK, ki je povsem preprosta, a hkrati pomembna pridobitev.

- Včlaniš se v KŠIB.
- Na KŠIB-u dobiš popustnik, v katerem so navedena podjetja, ki ti v šolskem letu 2012/13 nudijo popuste, to so frizerski salon Mojca, foto atelje Emil Maraž, Triglav pub, Picerija

park, atelje Brigita, cvetličarna Polona, Planet MI3, PriVal, okrepčevalnica Sladki bar, bar Črne njive, Kirn, d. o. o., Kakež, d. o. o., parfumerija Jelka, Avtoshop, d. o. o., zlatarna Jana, gostilna pri Matetu, turistična agencija Oaza in trgovina Orijent. Ta podjetja imajo tudi KŠIB-ovo nalepko na vratih.

- Obiščeš izbrani lokal, trgovino in pokažeš svojo veljavno člansko izkaznico KŠIB-a ter zapravljaš!

Razlogov za včlanitev v Klub študentov je še več, a le-te vam izdamo v prihajajočih mesecih. Postani član Kluba študentov Ilirska Bistrica, za vse drugo poskrbimo mi! **III KŠIB**

**V študijskem letu 2012/13 vabimo k vpisu v programe
Izrednega študija oziroma študija ob delu:**

POSLOVNI SEKRETAR ¹

(VI. st. izobrazbe)
(Možnost študija na daljavo!)
STROJNIŠTVO ²

(VI. st. izobrazbe)
GOZDARSTVO IN LOVSTVO ³
(VI. st. izobrazbe)

Povezovanje s Podjetji – Projektne Diplomске naloge
Bogate Strokovne izkušnje iz Prakse – Odprt Dialog Študent-
-Predavatelj

Dokumentacija predmetov v Moodle – uporaba E-učilnice
Zaposlitev po končanem študiju:

¹ Samostojno načrtovanje in vodenje sodobnega pisarniškega načrtovanja

² Vodenje projektov, proizvodnje, kakovosti, razvoja, orodjarstva, vzdrževanja

³ Nadzor območij in izvedba gozdarsko lovskih nalog, varstvo narave ...

Na še prosta mesta za izredni študij se lahko vpisujete do 1. 10. 2012 na Višji strokovni šoli Postojna.

Informacije:

Tel.: 05 721 23 30 [referat]

E-mail: vs.postojna@guest.arnes.si

Splet: www.vspo.si (tudi na Facebook-u)

				BISTRIŠKI ODMEVI	ZAČIMBNA RASTLINA	PSIHATRIČNA BOLNIŠNICA	DUBROVNIŠKI PESNIK MONALDI	POMOČNIK: EGUST, ANKON, ACASUZO, CABANA	DOLOČENA KOLIČINA JEDI, OBROK	INUITI	GLAVNI ŠTEVNIK
				NAJVIŠJI VRH POSAVSKEGA HRIBOVJA				DOMAČA ŽIVAL			
				STANJE UMITEGA ČLOVEKA				DIREKTOR. VEGRADA			
				TV NAPOVED. (EDO)							
				TENJA							
											SLOVENSKI RAPER (ALT)
 TOMAŽ MAHKOVIC	MESTO V SAVINJSKI DOLINI	KRAJ PRI VELIKIH BLOKAH	BOG NOVO- PLATONIZMA PRIVRŽENKA REPUBLIKANIZMA				SLOVENSKI PRAVNIK IVANJKO				
PERIODIČNA PUBLIKACIJA							ČRKA HEBREJSKE ABECEDNE				
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC BALDWIN					FRNIKOLA		HR. NAFTNA DRUŽBA			KOSOVSKI POLITIK	RASTLINA S KLOBUKOM
TV NAPOVED. (MATJAJŽ)											
GREŇČINA V KORENU NAVADNEGA REPINCA								ŠPANSKA ZNAMKA AVTOMOBILOV	SREBRO		
OROŽJE INDIJANCEV OKINAVA V OBLIKI VESLA, IEKU				PERU. NOGOM. (EUSEBIO)	VERDIJEVA OPERA				SL. KOŠ. TRENER (ANDREJ)		
AMERIŠKI ASTRONAVT (ROBERT)							GRŠKO MIT. PODZEMLJE				
							ANTIČNE PISALNE TABLICE				
 SLOVENSKI PUBLICIST, LIT. KRITIK (VASJA)	PODOBA	HRVAŠKO LETOVIŠČE				TROPSKO DREVO					
DOBITJE ČESA S PRIZADE- VANJEM						KRAŠKO DREVO					ZDRAVILNA RASTLINA, NAVADNI SLEZ
GORNJA OKONČINA					OSEBNI ZAJMEK			JEZIK V TOGU			
					AFRIŠKA DRŽAVA			IGRAČA, KOCKE			
ŽENSKA IZ RAJA				SVETI KELIH, GRAAL					LJUBLJANA		
				IGRALEC ZALOKAR					SL. PESNICA (ANKA)		
RASTLINA S PLAZEČIM SE STEBLOM IN SLADKIM SADEŽEM						ORIENTALSKA JED S PEČENIM MESOM					
PARTIZANSKI PILOT (LEOPOLD)						TRADICIO- NALNA JED (JUHA) V NIGERIJ					
DRUGO IME JEZERA MALAVI						LJUDSKI PLES, ŠOTIS					

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, s pripisom »nagrada križanka«, najkasneje do 20. septembra 2012.

Med prispelimi praviilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade, ki jih podarja podjetje SIB inštalacije d.o.o.

Izžrebani nagrajenci nagradne križanke, objavljene v 51. št. Bistriških odmevov so:

Marija Peterlin, Prešernova 34,II. Bistrica prejme majčko KGZ Krpan

Janko Grilj, Jasen 3A prejme deko za konja

Elizabeta Ristovič, Vilharjeva 16, II. Bistrica prejme rokovnik KGZ Krpan

Nagrade bodo lahko nagrajenci prevzeli v Agrocentru Žabovca. Nagrajencem čestitamo!

Nagrada križanka

PRIREDITVE V SEPTEMBRU

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Zbor vozil VW in AUDI 5.FAVDL TREFFEN	Parkirišče pri gimnaziji	1.septembra	FAVDL.NET	Favdl.net
Shod v Vrbovem	Vrbovo	7.september - zabava z DJ Lovrom in skupino Pivo in čevapi	Društvo mladine ŠJRM Vrbovo	
Shod v Vrbovem	Vrbovo	8.september - ples s skupinama Ku Adn in Koktelsi	Društvo mladine ŠJRM Vrbovo	
»Ohcet bo«	Velika dvorana, Dom na Vidmu	8.septembra ob 19.00	KGD grad Dolnji Zemon	
BUČJADA 2012	Harije	9.septembra	KETŠD Alojzij Mihelčič Harije	031/641311
Shod v Vrbovem	Vrbovo	14.september - ples s skupino Lisjaki	Društvo mladine ŠJRM Vrbovo	
Akustični koncert Simona & Julijana	na terasi Bistropa Baladur (v primeru dežja v lokalu),	14.september ob 21.00	Bistro Baladur, v organizaciji Društva za urbano kulturo Kompresor	
Shod v Vrbovem	Vrbovo	15.september - koncert skupine Big Foot Mama in skupine Flirt	Društvo mladine ŠJRM Vrbovo	
predstavitve knjige Pepi Krašna: Razglednice tiskarne Šeber	Knjižnica Makse Samsa	20. september 2012 ob 19ih	KMS in Galerija 2	
Pevski nastop Fantje spod Karlovca	Mala dvorana, Dom na Vidmu	15.september ob 19.00	KTD Pregarje	
DJ David FRESH	Bistro Baladur	21.september ob 22.00	Bistro Baladur	
Območno srečanje pevcev in godcev	Dom na Vidmu	22.september	JSKD	
Kmetijska tržnica 2012	Ilirska Bistrica	21-23. september	Občina Ilirska Bistrica, LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom	
predstavitve knjige Eros: Psi	Knjižnica Makse Samsa	27. september 2012 ob 19ih	KMS in Območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica	
Literarni večer	Mala dvorana Dom na Vidmu	29.september ob 19.00	KUD literativa	

Informacije za objavo v napovedniku sprejemamo do 22. v mesecu po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si